

**Sveriges Televisions
public service-redovisning
2002**

SVERIGES TELEVISIONS PUBLIC SERVICE-REDOVISNING 2002

AVSNITT OCH INNEHÅLL

-	Missiv		
1	Sammanfattning		
2	Public service-redovisningen		
3	Tillståndsvillkoren och redovisningen		
4	Sveriges Television AB		
5	Programkanaler och tjänster		
5.1	Rikssänt utbud i SVT1 och SVT2		
5.2	Regionalt utbud i SVT2		
5.3	Temakanaler		
5.4	Text-TV		
5.5	Internet		
6	Programutbudet		
6.1	Faktautbudet		
6.2	Nyhetsutbudet		
6.3	Fiktion och långfilm		
6.4	Musikutbudet		
6.5	Nöjesutbudet		
6.6	Sportutbudet		
6.7	Service		
7	Program för barn och ungdom		
8	Program för minoriteter		
9	Program för funktionshindrade		
10	Folkbildning		
11	Allmänna valen 2002		
12	Spegla hela landet		
12.1	Ett mångsidigt utbud på svenska		
12.2	Kulturlivet i hela landet		
12.3	Det mångkulturella Sverige		
13	Internationell spegling		
13.1	Världen		
13.2	Europa		
13.3	Norden		
14	Jämställdhet		
15	Kvalitetssäkring		
16	Tillgodose publikens intressen		
17	Produktionstyper		
17.1	Mångfald ur produktionsperspektivet		
17.2	Utbudet fördelat på produktionstyper		
17.3	Program av europeiskt ursprung		
17.4	Formatproduktion		
18	Myndighetsmeddelanden		
19	Granskning av programmen		
20	Forskning om programmen		
21	Utomstående bedömningar		
22	Publiken		
22.1	SVT:s ställning hos publiken		
22.2	Utbud och konsumtion		
22.3	Räckvidd		
22.4	Tittartid		
22.5	Tittandet på kvällstid		
22.6	Publikens val		
22.7	Publikens värdering		
22.8	Publiken och text-TV		
22.9	Publiken och Internet		
23	Publikkontakt		
24	Sveriges Televisions ekonomi		
24.1	Inledning		
24.2	Verksamhetens intäkter		
24.3	Verksamhetens kostnader		
24.4	Prestationer och resursinsatser		
24.5	Produktivitet		
24.6	Produktion för funktionshindrade		
24.7	Produktion för minoritetsspråk		
25	Planer för 2003		
26	Källor, definitioner, begrepp		
	<u>Bilagor:</u>		
	1 Tabellförteckning och tabeller		
	2 Programtitlar 2002		
	3 Produktionen utanför Stockholm		
	4 Programscheman		
	5 Revisorernas granskningsintyg		

1 Sammanfattning

Verksamhetsåret 2002 innebar ett trendbrott för Sveriges Television när det gäller tittartidsandelar. Den 10-åriga nedgången bröts och SVT1 blev den största kanalen bland tittarna. Den samlade sändningstiden ökade med drygt 1000 timmar. Textningen av svenska program ökade med nästan 30 procent. Även sändningar på teckenspråk ökade. Utbudet av valprogram ökade kraftigt jämfört med tidigare riksdagsval. Också tittandet på valprogrammen ökade. En ny nyhetstjänst etablerades på webben. SVT:s webbplats för valet fick pris som bäst i sin genre. Detta är några av resultaten i Sveriges Televisions public service-redovisning för 2002.

Regeringen har beslutat om sändningstillstånd för SVT för perioden 2002-2005. SVT ska liksom under föregående tillståndsperiod årligen i en public service-redovisning visa hur uppdraget genomförts. Till grund för redovisningen ska ligga de riktlinjer som anges i sändningstillstånd och årliga anslagsvillkor. I sändningstillståndet anges på ett antal punkter att programutbudet och tjänsterna ska förändras volymmässigt, i första hand öka, under perioden. Jämförelseår vid redovisningen av förändringarna ska vara 2001. Krav på årsvisa förändringar ställs inte.

SVT har under föregående år redovisat programverksamheten dels samlat, dels inom tre fokusområden. För denna tillståndsperiod har SVT valt att redovisa programutbudet i de programkategorier SVT använder. Den överensstämmer med den gängse i andra europeiska länder. Utöver de olika programkategorierna redovisas hur utbudet är inriktat på målgrupperna barn, ungdom, minoriteter och funktionshindrade. Redovisningen visar mångfalden i utbudet, sammansättningen över dygn och vecka samt inriktning och utformning utifrån olika gruppers behov och intressen. Vidare redovisas hur publiken använder sig av utbudet, tittandet, samt hur publiken värderar det. Slutligen redovisas hur SVT använder tilldelade ekonomiska medel samt hur produktiviteten utvecklats.

Redovisningen går till övervägande del tillbaka på de normativa riktlinjer som meddelats av regeringen i tillstånd och anslagsvillkor och syftar till att beskriva hur uppdraget genomförts i dessa termer. De av regeringen meddelade riktlinjerna är sålunda grunden för redovisningen. För en från dessa riktlinjer mer fristående redogörelse för verksamheten hänvisas till SVT:s årsredovisning för 2002.

Public service-redovisningen tar sikte på utbudet i SVT1 och SVT2. Verksamheten i de digitala kanaler SVT startat har ännu inte nått den omfattning och framförallt inte den publika ställning som gör det ändamålsenligt att föra in dessa kanalers utbud i den totala utbudsredovisningen. Under tillståndsperioden kommer SVT att värdera om och när en sådan samlad redovisning är lämplig. I redovisningen beskrivs även verksamhet som inte regleras av sändningstillståndet, i första hand text-TV och Internet.

Generella förändringar under 2002

Under 2002 konsoliderades de förändringarna av utbudet och tablåerna för SVT1 och SVT2 som gjordes under 2001. Det rikssända utbudet ökade. Reprissändning av program minskade något. Förstasändningarna av program riktade till barn ökade. Textningen av svenska program i förstasändning ökade kraftigt.

Publik

2002 innebar ett trendbrott genom att den under lång tid minskande tittartidsandelen för SVT istället ökade (2001:42 procent, 2002:43 procent). SVT1 blev den största TV-kanalen uttryckt i tittartid. Ställningen för SVT1 och SVT2 har också stärkts under kvällstid (18-23) då merparten av tittandet äger rum (2001:49 procent, 2002: 50 procent).

Den samlade räckviddsandelen för SVT1 och SVT2 en genomsnittlig dag ligger kvar på oförändrat hög nivå (2001: 79 procent, 2002: 78 procent). De allra flesta som en vanlig dag väljer att titta på TV, väljer att se något på SVT. Den höga räckviddsandelen återspeglar hur SVT genom ett brett utbud appellerar till många olika intressen och behov hos publiken och är en tydlig indikator på att public service-rollen uppfylls. SVT har hos

den svenska publiken en mycket stark ställning i jämförelse med den public service-företag i andra länder har.

Det samlade utbudet

Den samlade sändningstiden för det rikssända utbudet ökade med drygt 1000 timmar under 2002 (2001:9083, 2002:10131). Förstasändningarnas andel ökade från 61 procent till 66 procent. Ökningen av sändningsvolymen ligger i allt väsentligt i programkategorierna Nyheter respektive Sport. Förklaringen är sändning nattetid av SVT24s program i SVT1, tidigare start av morgonsändningar, valprogram samt ett omfattande utbud från vinter-OS och fotbolls-VM. Nyheter utgör den största programkategorien i utbudet följt av Fakta, Sport, Fiktion/Långfilm samt Nöje.

73 procent av förstasändningarna var under 2002 av svenskt ursprung, en viss minskning jämfört med 2001 på omfattande sportsändningarna från internationella evenemang. Granskningsnämnden för radio och TV ger sedan ett antal år medieforskare i uppdrag att undersöka utbudet i de svenska TV-kanalerna. I rapporten avseende 2001 (den senast genomförda) konstateras att SVT1 hade störst mångfald i programkategorier. SVT2 var den mest utpräglade faktakanalen och med ett omfattande nyhetsutbud. Program som vänder sig till invandrare, etniska grupper och funktionshindrade förekom endast i SVT. SVTs kanaler karakteriseras som breda public service-kanaler med stor bredd i det informations- respektive underhållningsinriktade utbudet. Vidare konstateras att den profilering som genomfördes 2001 av SVT1 respektive SVT2, och som konsoliderats under 2002, hade varit framgångsrik.

Program för barn och ungdom

Utbudet för barn och ungdom utgjorde 864 timmar, en viss minskning jämfört med 2001. Andelen förstasändningar av program för barn och ungdom ökade dock, uteslutande till följd av ökad egenproduktion. Under året startade sändningen av Allra mest tecknat på lördagar med 1 timme animerade barnprogram. Vidare ökade utbudet av dokumentärer för barn under egen programvinjett, Barndokumentären. I utbudet har även ingått program för språkliga och etniska minoriteter och för döva barn. En första produktion av program på meänkielä, Fieteri, gjordes under året.

Insatser för funktionshindrade

SVTs insatser för funktionshindrade är inriktade på hörselhandikappade och döva. SVT har inlett ökningen av textningen av svenska program i förstasändning. Andelen uppgick 2002 till 53 procent av allmänproduktionen. Sändningarna på teckenspråk ökade under 2002. Inom SVT pågår arbete med att erbjuda lösningar med uppläst textremsa för synskadade och personer med lässvårigheter. SVT avser att införa en tjänst i de digitala TV-sändningarna.

Insatser för språklig och etniska minoriteter

SVT sänder regelbundet program på finska och samiska. Utbudet av barnprogram på finska ökade under 2002 medan det totala utbudet minskade något på att aktualitetsmagasinet EKG gick ned i sändningstid. Utbudet av samiska program ökade. Nyhetsutbudet mer än fördubblades.

Utbudet av program på meänkieli (tornedalsfinska) var oförändrat volymmässigt. Dramaserien Den förste zigenaren i rymden, med romani chib som huvudspråk, sändes under året, totalt fyra timmar.

Kulturutbud och samarbete med kulturinstitutioner

Utbudet av program inom kategorin Kultur/Humaniora ökade under 2002 vad avser såväl sända timmar som andel av Faktautbudet. Etablerade kulturprogram utvecklades. Tittare som tidigare ej sett på kulturprogram ser nu på *Kulturnyheter*. Ett nytt program tillkom under 2002, *Värsta språket*, som har engagerat många tittare i språkfrågor och i integrationsfrågor. Programmet är ett av de bästa exemplen på förnyelsen av utbudet med

en utpräglad public serviceinriktning. Kulturprogram fick under 2002 en tydlig plats i tablån på söndagar under rubriken *Kultursöndag*.

Antalet samarbeten med kultur- och musikinstitutioner ökade under 2002 medan den samlade sändningstiden minskade.

Allmänproduktion utanför Stockholm

Produktion av program exkl nyheter, s k allmänproduktion, utanför Stockholm ökade något under 2002 till 56 procent (2001:55 procent).

Valprogram

Ambitionen inför 2002 års val var att öka och bredda valbevakningen genom ett mer varierat utbud med bättre spegling av hela landet och med program och tjänster riktade till förstagångsväljare. Totalt sändes 225 timmar varav drygt 60 procent var regionala valprogram. Av det rikssända programmen var 91 procent textat eller teckentolkade. Utbudet av valprogram under 2002 innebar en mycket kraftig ökning jämfört med tidigare valår och tittandet ökade påtagligt. Utbudet spände över ett stort antal programtitlar med olika inriktning. Program riktade till förstagångsväljare var Fläsk, i samarbete med UR, samt debattprogrammet Ditt val. En särskild valsajt svt.se/valet etablerades

Text-TV

Tjänsten omfattar ca 745 sidor med uppdatering av nyhetssidorna kontinuerligt under dygnet. Många av de övriga sidorna uppdateras flera gånger per dygn. De sidor som oftast besöks är Nyheter, Sport och TV-programinformation. SVT:s text-TV bedöms av en stor majoritet av publiken i alla avseenden vara den bästa av olika TV-företags text-TVtjänster med bl den absoluta högsta trovärdigheten. En omfattande rapportering av valet skedde i text-TV

En genomsnittlig dag tittar ca 2,5 milj individer på något i text-TV, under en vecka är det drygt 4 miljoner individer. SVT:s text-TV är därmed det nyhetsmedium som har den största publiken i Sverige. Ungefär 700 000 individer använder någorlunda regelbundet servicen med textning av program i form av text-TV.

Webbverksamheten

Under 2002 presenterade en ny webbplats, svt.se. Nyhetstjänsten svt.se/nyheter utvecklades med ökad användning av rörliga bilder. Direktsändningar från viktiga händelser och evenemang sker i ökande omfattning över nyhetswebben.

Produktivitetens utveckling

Den totala produktiviteten (producerad tid i förhållande till resursinsats) ökade under 2002 med åtta procent jämfört med 2001. Ökningen förklaras i hög grad av volymökningen av nyhetssändningar och sport. Produktivitetsoökningar har dock skett inom i stort sett alla programkategorier.

2 Public service-redovisningen för Sveriges Television

Från och med 1998 redovisar Sveriges Television i årliga rapporter hur public service-uppdraget uppfyllts. Redovisningarna har skett under hela föregående tillståndperiod, 1997–2001, och fortsätter nu under den nya perioden 2002-2005. Alla redovisningarna ska utgå från det av regeringen utfärdade sändningstillståndet samt de årliga anslagsvillkoren och visa hur verksamheten har utvecklats med avseende på utbud, produktion, kostnader och intäkter. Vidare ska redovisas hur publiken upplever programmen enligt genomförda kvalitetsundersökningar. Syftet med redovisningen är att ge ett strukturerat underlag för statsmakternas beslut om framtida riktlinjer och för den fortlöpande allmänna debatten om public service-verksamheten. Förutom att redovisningen används som allmän referenskälla vidareanvänds även uppgifter och material i SVT:s kommunikation med publiken och olika intressegrupper (Anslagsvillkoren punkt 20).

Public service-redovisningarna lämnas till regeringen och till Granskningsnämnden för radio och TV. Det är nämnden som bedömer om redovisningarna ger tillräcklig information för att regeringen och allmänheten skall kunna bedöma hur public service-uppdraget har fullgjorts.

Regeringen har konstaterat att de public service-redovisningar som programföretagen hittills lämnat har ett stort informationsvärde och de visar att ett stort arbete lagts ned för att ta fram materialet. Regeringen anser emellertid att ett viktigt syfte med redovisningarna inte har uppnåtts i tillräcklig utsträckning, dvs att utgöra ett lättillgängligt underlag för en mer levande offentlig debatt om public service-företagens programverksamhet och hur TV-avgiftsmedlen används. Regeringens uttalande är allmänt och ej riktat mot något enskilt bolag (Prop. 2000/01:94 s. 57).

Det är naturligt att mängden uppgifter blir avsevärd i en rapport som tar sikte på att beskriva SVT:s omfattande utbud. Samtidigt är det viktigt att framställningen blir än mer tillgänglig för läsaren. Som aviserades i 2001 års public service-uppföljning har SVT valt att fr. o. m. redovisningen för 2002 förenkla beskrivningen av programutbudet. Den tidigare modellen med tre perspektivbeskrivningar, fokusområden, har ersatts av en modell med renodlade programkategorier. Dessa rubriceras i redovisningens innehållsförteckning.

I likhet med tidigare år tar även den nya redovisningsmodellen sikte på förändringar i SVT:s verksamhet över tid. I första hand sker jämförelse med 2001 men även andra år förekommer.

De uppgifter som lämnas om utbudets sammansättning bygger på SVT:s egen programstatistik och de avgränsningar och definitioner som där tillämpas. Barn och ungdom, minoriteter och funktionshindrade redovisas under respektive programområde och i särskilda uppföljningskapitel. Bilaga 2 innehåller en programtitelkatalog uppdelad enligt de använda programkategorierna.

Oavsett bytet av redovisningsmodell syftar framställningen till att ge svar på följande huvudfrågor: Hur ser utbudet som helhet ut vad gäller mångfald i termer av programkategorier, sammansättning över dygnet och veckan, inriktning och utformning med hänsyn till olika gruppers behov m.m.? Hur tillgodoses olika intentioner med programverksamheten utgående från publikens intressen och behov? Hur utnyttjar publiken det samlade utbudet och hur värderar den olika delar av det? Hur använder SVT tillgängliga ekonomiska resurser?

Numeriska uppgifter redovisas som indikatorer på hur verksamheten genomförts i syfte att följa riktlinjer och för att nå konkreta mål. Flertalet av dessa uppgifter har tagits fram ur den interna produktionsredovisningen, utbudsstatistiken samt den produktionsrelaterade ekonomiska redovisningen.

Vad gäller beskrivningen av publikens utnyttjande av utbudet har uppgifter använts från de publikmätningar som kontinuerligt görs av företaget Mediamätningar i Skandinavien AB (MMS). Uppgifterna kompletteras med resultaten av olika kvalitativa mätningar som görs i syfte att få en bild av publikens värdering av olika TV-kanaler, TV-program och programområden.

SVT:s revisorer har, liksom föregående år, granskat uppföljningen. Denna granskning har i första hand tagit sikte på hur uppgifter för uppföljningen samlats in. Syftet är att kunna verifiera validiteten i lämnade sifferuppgifter. Resultatet av revisorernas granskning bifogas uppföljningen i bilaga 5.

3 Tillståndsvillkoren och public service-redovisningen

Public service-redovisningen skall utgå från det av regeringen utfärdade sändningstillståndet samt de årliga anslagsvillkoren och visa hur verksamheten har utvecklats. Nedan anges avsnitt som i första hand redovisar utfallet 2002 för respektive villkor i sändningstillståndet och anslagsvillkoren.

<i>Villkor i SVT:s sändningstillstånd och/eller anslagsvillkor</i>	<i>Avsnitt och tabeller i redovisningen</i>
<p>Verksamheten skall bedrivas självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället.</p> <p>Sändningsrätten skall utövas sakligt och opartiskt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet skall råda i televisionen.</p> <p>Den enskildes privatliv skall respekteras i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat.</p> <p>SVT skall ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen.</p> <p>SVT ska iaktta försiktighet med våldsskildringar.</p>	<p>19</p> <p>20</p>
<p>SVT skall erbjuda ett mångsidigt programutbud som kännetecknas av hög kvalitet i alla programgenrer.</p> <p>Programmen skall utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos landets befolkning.</p> <p>SVT skall beakta programverksamhetens betydelse för den fria åsiktsbildningen och utrymme skall ges åt en mångfald av åsikter och meningsriktningar. SVT skall i skälig omfattning tillgodose olika intressen i fråga om bl.a. religion, kultur och vetenskap.</p>	<p>6</p> <p>12.1</p> <p>16</p> <p>22</p>
<p>Programutbudet skall spegla förhållanden i hela landet</p>	<p>12</p>
<p>Programutbudet skall som helhet präglas av folkbildningsambitioner.</p>	<p>10</p>
<p>SVT har ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället. SVT skall tillhandahålla ett mångsidigt utbud av program av hög kvalitet på svenska språket och tillvarata den svenska kulturen i dess vidaste bemärkelse. Språkvårdsfrågor skall beaktas i programverksamheten.</p>	<p>6</p> <p>12.1</p> <p>15</p>
<p>Nyhetsverksamheten skall bedrivas så att en mångfald i nyhetsurval, analyser och kommentarer kommer till uttryck i olika program.</p> <p>SVT skall meddela nyheter, stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden och därvid ge den allsidiga information som medborgarna behöver för att vara orienterade och ta ställning i samhälls- och kulturfrågor.</p> <p>SVT skall granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna samt spegla verksamheten inom sådana organ och inom andra maktsfärer.</p> <p>SVT skall sända regionala nyhetsprogram.</p> <p>Nyhetsförmedling och samhällsbevakning skall ha olika perspektiv, så att händelser speglas utifrån olika geografiska, sociala och andra utgångspunkter.</p>	<p>6.1</p> <p>6.2</p> <p>11</p> <p>12</p> <p>13</p>

<p>SVT skall i sin roll som kulturbärare fortsatt vidga och fördjupa sitt kulturansvar.</p> <p>SVT skall verka för debatt kring viktigare kulturfrågor, bevaka och granska händelser och utveckling på kulturlivets olika områden och i samverkan med det övriga kulturlivet stimulera och förmedla olika kulturaktiviteter.</p> <p>De program som produceras utanför Stockholm bör både spegla respektive områdes särprägel och egenart och på ett mer allmänt sätt bidra till mångfalden i programverksamheten.</p> <p>SVT skall tillvarata och utveckla televisionens särskilda förutsättningar att ge upplevelser och stimulera fantasin och därigenom ge möjligheter till inlevelse, engagemang och förströelse.</p> <p>Nyskapande programinnehåll skall främjas, i såväl inköp som i SVT:s egen skapande verksamhet.</p> <p>Det utländska programutbudet skall spegla olika kulturkretsar och i större omfattning än hittills innehålla program från olika delar av världen. Program om och från de nordiska grannländerna skall sändas i syfte att stärka den nordiska kulturgemenskapen.</p>	<p>6</p> <p>12.2</p> <p>13</p>
<p>SVT skall tillhandahålla ett mångsidigt utbud som speglar de olika kulturer som finns i Sverige.</p>	12.3
<p>SVT skall samarbeta med kulturinstitutioner och fria kulturproducenter i hela Sverige i syfte att erbjuda utsändningar av föreställningar, konserter och andra kulturhändelser. Det årliga antalet utsändningar av föreställningar, konserter och andra kulturhändelser skall under tillståndsperioden öka jämfört med år 2001.</p>	12.2
<p>SVT skall bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion.</p>	12.2
<p>SVT skall ägna ökad uppmärksamhet åt program för och med barn och ungdomar samt i dessa program förmedla kulturella och konstnärliga upplevelser samt nyheter och information. SVT skall ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper.</p>	7
<p>SVT skall beakta språkliga och etniska minoriteters intressen. SVT:s insatser på detta område skall öka under tillståndsperioden jämfört med år 2001. Minoritetsspråken samiska, finska, meänkieli och romani chib skall inta en särställning.</p>	8
<p>SVT skall beakta funktionshindrades behov. Program skall även produceras för speciella målgrupper. SVT:s insatser för att göra programmen tillgängliga för funktionshindrade skall öka under tillståndsperioden jämfört med år 2001. Minst 50 procent av sändningstiden för förstagångssändningar med svenskt ursprung bör vara textad vid utgången av tillståndsperioden. Ett mål skall vara att uppläst textremsa kan erbjudas under tillståndsperioden.</p> <p>Inriktningen på programverksamheten för döva skall vara att sända främst nyheter, information och kulturprogram på teckenspråk. Barn och ungdomar skall särskilt prioriteras.</p>	9
<p>Omfattningen av utomstående medverkan och frilansmedverkan av olika slag i programproduktionen skall fortsatt hållas på en hög och jämn nivå.</p> <p>SVT skall under tillståndsperioden inte prioritera ytterligare utläggningar av produktioner. Omfattningen av utläggningar skall under tillståndsperioden uppgå till högst 2001 års nivå.</p>	17

SVT skall ha en decentraliserad organisation med en sådan uppbyggnad att goda förutsättningar skapas för mångfald och självständigt beslutsfattande även på regional nivå och att förhållanden i olika delar av landet kan speglas och representeras i programutbudet .	4
Distriktsproduktionens andel av allmänproduktionen skall under tillståndspanoden vara minst 55 procent..	17
SVT skall tillhandahålla ett mångsidigt utbud av program av hög kvalitet TV-programmen och text-TV skall sändas till hela landet. Den tekniska kvaliteten på sändningarna skall vara hög. Sändningarna skall ske med så god säkerhet att eventuella sändningsavbrott blir så korta som möjligt. Verksamheten skall utformas så att den inte understiger de kvalitets- och säkerhetsnivåer som sammantaget rådde för programproduktion och utsändning under år 2001	15
SVT skall kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det. SVT skall se till att meddelandet ges en lämplig utformning och att det inte genom sin omfattning eller på annat sätt inverkar menligt på programverksamheten.	18
Sveriges Television skall inom tillgängliga ekonomiska ramar göra de prioriteringar som krävs för att uppfylla uppdraget. Verksamheten skall inom ramen för uppdraget bedrivas rationellt och syfta till ökad effektivitet och förbättrad produktivitet. SVT skall redovisa och kommentera hur resultaten har utvecklats med avseende på bl.a. volym, kostnader och intäkter samt nyckeltal som visar effektivitet och produktivitet. Sidoverksamheter till SVT:s sändningsverksamhet skall bära sina egna kostnader och i övrigt bedrivas på ett konkurrensneutralt sätt. Sidoverksamheter skall redovisas som egna resultatområden.	24
Programstatistiken skall göra jämförelser möjliga över tid samt uttrycka olika programkategoriers andel av sändningstiden, när olika programtyper sänds, resursförbrukningen för respektive kategori, samt omfattningen av tittande och publikens reaktioner.	22 24
SVT skall redovisa planer för kommande år.	25

4 Sveriges Television AB

Sveriges Televisions nuvarande organisation fastställdes av företagens styrelse i februari 2000. Efter beslutet i styrelsen utövas från och med den 1 januari 2000 den verkställande ledningen i företaget av en Verkställande Direktör (VD) och en Programdirektör (PD). I april 2001 beslutade styrelsen att de nuvarande VD- och PD-befattningarna skall verka inom ramen för en gemensam funktion, Verkställande ledningen (VL). VD och PD beslutar gemensamt inom ramen för VL i frågor av strategisk innebörd avseende styrning av företagens verksamhet, i första hand i de frågor som skall behandlas i styrelsen. Arbetsordning för den verkställande ledningen (VL) fastställdes av styrelsen den 21 januari 2002. VD utser ansvarig utgivare på förslag av PD.

Verksamheten i företaget bedrivs genom uppdragsstyrning i en decentraliserad organisation med enheter och produktionsorter som operativ bas. Programuppdragen beslutas av PD som under sig har två biträdande programdirektörer. Verksamheten stöds via centrala stabsavdelningar. Enheter och stabsavdelningar har resultatansvar.

Programenheter: SVT:s operativa programverksamhet bedrevs 2002 inom följande enheter: SVT Syd omfattade de tidigare Malmö- och Växjödistriktet. SVT Väst utgjordes av f.d. Göteborgsdistriktet. SVT Mellansverige bestod av f.d. Norrköpings-, Örebro-, Karlstads- och Faludistriktet samt av f.d. Dövas TV i Leksand. SVT Nyheter & Fakta bestod av programverksamheten i Stockholm för Nyheter och aktualiteter, Samhälle och Sport, Evenemang, Kultur och musik, Journalistisk dokumentär samt Mosaikredaktionen. SVT Fiktion bestod av programverksamheten i Stockholm för Drama, Underhållning, Barn och ungdom samt Konstnärlig dokumentär. SVT Nord bestod av f.d. Sundsvalls-, Umeå- och Luleådistriktet.

Driftsenheter: SVT Planering & Sändning utarbetar företagsgemensam utbudsplanering och tablåläggning. Enheten ansvarar för promotion och utsändning av de befintliga programkanalerna inom SVT. Inom enheten organiseras arbetet med programinköp. SVT Produktion & IT hade den övergripande uppgiften att svara för resursteknisk planering och samordning inom SVT Nyheter & Fakta och SVT Fiktion.

Struktur: Programuppdragen för respektive enhet bestäms i årliga uppdrag från Programdirektören enligt en löpande flerårsplan. Dessa uppdrag utgör grunden för respektive enhets budgettilldelning. Arbetet i enheterna leds av de enhetschefer som utses av VD. Därutöver finns funktionen som programchef. Enhetscheferna är direkt underställda VD, ingår i Företagsledningen och har det samlade resultat- och verksamhetsansvaret för enheten. I enheterna sker en gemensam ekonomi-, personal-, program-, produktions- och investeringsplanering för alla produktionsorter inom respektive enhet. Platschef på produktionsort utses av enhetschef och rapporterar till denne.

Staber: Stabsorganen svarar för arbete med direktiv och riktlinjer samt ansvarar för uppföljning, kompetens- och kvalitetsutveckling. Stabsorganen, vilka leds av chefer som rapporterar till VL, är ekonomiavdelning, juristavdelning, kommunikationsavdelning (information), omvärldsavdelning, personalavdelning, programsekretariat, publik- och programutbudsavdelning samt teknisk utvecklingsavdelning.

Sveriges Television i konkurrens

Under 1990-talet genomgick det svenska TV-landskapet stora förändringar. Sedan slutet av 1980-talet har nya programkanaler, distribuerade via satellit och kabelnät, etablerats och vuxit sig starka och Sverige har fått en tredje analogt marksänd kanal, TV4. Det innebär att fr.o.m. 1993 har så gott som alla svenskar kunnat välja mellan Sveriges Televisions kanaler och ett eller flera andra TV-företagskanaler. Under 1999 togs ett nytt markbundet digitalt sändarnät i bruk, som vid utgången av 2002 täckte cirka 2 procent av hushållen. Digital utsändning sker också via satellit och kabel. I slutet av 2002 hade 12 procent av de svenska hushållen att de hade tillgång till SVT:s digitala kanaler, enligt

MMS:s basundersökning 2002:2. Dessa hushåll omfattade 14 procent av publiken eller 1,2 miljoner personer.

Digitaliseringen har emellertid hittills betytt relativt litet för att utöka det antal personer i befolkningen som har tillgång till fler än tre svenska markkanaler. Istället sker en utväxling av tidigare analoga mångkanalssystem till förmån för de nya digitala. Fortfarande har 28 procent av befolkningen tillgång endast till tre marksända kanaler (tabell 4a).

Den tid befolkningen ägnar TV-mediet ökade under 1990-talet. Under de senaste åren har emellertid en stabilisering skett med en genomsnittlig tittartid på två och halv timme per person och dag.

Under de senaste åren har den *andel av TV-tittarna* som ser på SVT legat tämligt stabilt på 80 procent. TV-tittarnas vana att dagligen ta del av SVT har sålunda bestått (tabell 4b).

I takt med med den ökade konkurrensen på den svenska TV-marknaden har SVT fått en mindre del av den samlade tittartiden. Under 2002 skedde emellertid ett brott i denna trend, med en ökad tittartid och en ökad tittartidsandel i SVT (tabell 4 c).

Ökat utbud

År 2002 kunde TV-publiken välja bland drygt 3 500 fler timmar riks- eller regionalt distribuerad TV från SVT än tio år tidigare (tabell 4 d). Ökningen beskriver förändringen för en tittare i respektive sändningsområde för regionala nyhetsprogram, dvs det uttalade tittarperspektivet. För SVT som producerande företag är förändringen större då de regionala sändningarna utökats till sammanlagt elva områden.

En stor del av den ökade sändningstiden under de senaste tio åren förklaras med att SVT ökat repriseringen. Dock minskade repriserna något under 2002, medan förstasändningarna ökade markant (tabell 4 e).

Produktionen i form av egenproduktion, produktionsutläggningar och samproduktioner ökade under 2002 med nästan 700 timmar i rikssända förstasändningar. Även förvärvade program (främst utländska program) ökade under året jämfört med 2001 (tabell 4 g).

Produktionen av regionala nyhetsprogram ökade från drygt 500 timmar 1992 till nästan 1 600 timmar 2002. Under 2001 skedde en minskning av de regionala nyhetsprogrammen som en följd av att morgonsändningarna flyttades från SVT2 (den kanal där regionala program kan sändas) till SVT1. Effekten av denna förändring var 29 timmar för tittaren. I gengäld infördes två nya sändningsområden, i Västerbotten och i Värmland. Det betyder att drygt 260 timmar regionala morgonsändningar blev 290 timmar nyheter för två tillkommande sändningsområden (tabell 4 i).

TV-avgifterna, som utgör den ekonomiska grunden för public service-verksamheten, har med 3 397 000 betalande ökat under 2002. Jämfört med året innan har 19 000 nya TV-avgifter betalats (tabell 4 j och 4 k).

5 Programkanaler och tjänster – en översikt

SVT är med sina två analogt distribuerade kanaler, SVT1 och SVT2, det dominerande televisionsföretaget i Sverige. Under 2002 utökades TV-sändningarna så att Sveriges Televisions programutbud på vardagar finns tillgängligt för tittarna dygnet runt. Vid sidan av de traditionella kanalerna byggdes också verksamheten ut med digitala temakanaler. 2002 startade SVT Extra och i slutet på året Barnkanalen.

De strategiska målen med SVT:s digitala satsningar är att med ett starkt programutbud anpassat till utvecklingen i det framväxande digitala medielandskapet behålla och stärka positionen som hela svenska folkets angelägna medieföretag.

Programutbudet i SVT:s analoga och digitala kanaler stöds av och kompletteras med aktiviteter på webb och i text-TV, verksamheter som utvecklades ytterligare under 2002 med stort gensvar hos svenska folket.

SVT kunde under 2002 behålla sin starka ställning som medieföretag såväl nationellt som internationellt. År 2002 skedde ett trendbrott, när SVT:s publikandelar återigen ökade. Tidigare år har den ökande konkurrensen medfört minskat tittande på SVT:s kanaler.

Under 2002 blev SVT1 landets största TV-kanal mätt i tittartid, en position som tidigare TV4 innehaft sedan 1995. Detta var bl.a. ett resultat av arbetet med kanalprofileringen som inleddes år 2001 och fortsatte under 2002 med målsättningen att ge publiken ett starkt och tydligt utbud, oförändrat präglat av nyckelorden trovärdighet, mångfald och kvalitet. Av de 100 mest sedda enskilda programmen år 2002 sändes 84 i SVT:s kanaler.

Internationellt befäste Sveriges Television sin ställning som ett av Europas ledande medieföretag. Den främsta bekräftelsen på detta är det stora antal internationella utmärkelser inom många olika programområden som tillföll Sveriges Television under år 2002.

5.1 Rikssänt utbud i SVT1 och SVT2

Sveriges Televisions rikssända utbud ökade under 2002 till totalt 10 131 timmar, förstasändningar och reprisar sammantagna. Det betyder en ökning på 1 048 timmar jämfört med år 2001. De helt dominerande ökningarna skedde inom programområdena Nyheter respektive Sport. (Tabell 5.1 a)

Nyheter ökade med 576 timmar 2002. Det förklaras främst av att det digitala utbudet i SVT24 parallellsändes analogt i SVT1 nattetid. Tiderna varierade men principen var att fylla tomrummet mellan ordinarie tablås avslutning (varierande mellan ungefär kl 00.00 och kl 01.30) och *SVT Morgons* start kl 0600 på vardagar. År 2002 var ett valår, vilket präglade nyhetsutbudet starkt under valrörelsen och efterföljande regeringsbildning.

Även Sporten ökade kraftigt i sändningsvolym under 2002. Denna ökning förklaras av SVT:s omfattande utbud i samband med de vinterolympiska spelen samt Fotbolls-VM. Vid sidan av dessa satsningar i sändningsvolym präglades SVT:s sportår av andra stora evenemang. De svenska framgångarna inom t.ex. Friidrott och Simning föranledde stora sändningsvolym i SVT. (Tabell 6.a).

Reprisering av program minskade något jämfört med 2001. Mätt i timmar från 3 584 timmar år 2001 till 3 487 timmar under år 2002. (Tabell 5.1 b).

Faktaprogrammen var den näst största programkategorin under år 2002. Sändningsvolymen minskade marginellt jämfört med år 2001. Inom Fakta skedde dock förstärkningar av de för public service viktiga programområdena Politik/Samhälle och Kultur/Humaniora, vilka båda ökade i sändningsvolym under år 2002. (Tabell 6 a och b).

Även barnutbudet ökade i förstasändningar under år 2002. En uppmärksammas programsatsning var starten av svenskproducerade "Allra mest tecknat" som ersättare för det animerade Disneyutbudet. Starten av den digitala Barnkanalen i december 2002 är ytterligare ett uttryck för Sveriges Televisions beredskap att ta ansvar för ett brett utbud för barn i public service.

Fiktion/Långfilm var den största programkategori efter Nyheter/Sport/Fakta. Här skedde en stor ökning under 2002, med nära 120 timmar jämfört med 2001. En stor del av ökningen stod dramautbudet för.

Kategorien Nöje är viktig även i public service. I SVT:s totala utbud utgjorde nöjesprogram sju procent. Under år 2002 ökade nöjesprogrammen med 20 timmar i förstasändning, men repriserna minskade. De flesta av de populäraste nöjesprogrammen, enligt publikens bedömning, sändes i SVT:s kanaler år 2002. Program som *Allsång på Skansen*, *Så ska det låta*, *På Spåret*, *Robinson* m.fl. var exempel på program som visade på den bredd och kvalitet som präglade nöjesutbudet i SVT.

SVT tog också ett stort ansvar för förmedling av musik i alla genrer; klassisk och modern konstmusik, balett, opera, operett, musikal, folkmusik, visa, country, rock, pop, jazz, ungdomsmusik. Totalt sett ökade musikutbudet under år 2002.

Programåret 2002 fortsatte SVT:s satsningar på program för minoriteter och funktionshindrade. Bland annat ökade sändningarna på samiska, liksom de textade sändningarna för hörselhandikappade och döva.

5.2 Regionalt utbud i SVT2

Det regionala utbudet i SVT producerades vid 11 huvudredaktioner fördelade över landet från Luleå i norr till Malmö i söder. Vid sidan av huvudredaktionerna fanns totalt 17 lokalredaktioner. SVT:s regionala sändningar bestod under 2002 dels av det ordinarie regionala nyhetsutbudet, dels av de regionala valsändningarna, vilka kommenteras för sig under avsnittet om SVT:s valbevakning.

I ordinarie regionala utbud skedde inga förändringar utöver att Värmlandsnytt och Västerbottennytt, som båda etablerades 2001, under 2002 sände med helårseffekt. Sändningstiderna var oförändrade enligt följande tablåmodell; vardagar kl 17.55 (5 min), 19.10 (20 min) och 21.40 (10 min). Söndagar kl 17.55 (5 min) och 21.15 (5 min).

Den totala regionala sändningsvolymen, inklusive valprogram, uppgick under 2002 till 1 728 timmar, en minskning med 340 timmar jämfört med 2001. Minskningen beror på att de regionala digitala testprojekten avslutades i december 2001, vilket medförde ett bortfall på 584 timmar. Bortfallet kompenseras delvis av ovan nämnda helårseffekt på de nyetablerade regionala nyhetsprogrammen i Värmland och Västerbotten. Totalt ökade de regionala nyheterna (tabell 6.2).

I det regionala programutbudet vid sidan av nyhetsprogrammen bör särskilt nämnas de regionala satsningarna på valprogram under 2002. I varje nyhetsområde sändes parallellt *Regionala valmagasin* och *Regionala valdebatter*. *Riksvalvakan* i SVT1 kompletterades även med en *Regional valvaka* i SVT2.

5.3 Temakanaler

SVT24 har sedan starten den 15:e mars 1999, sänt nyheter och aktualitetsinriktat material på svenska dygnet runt på vardagar. I *SVT24*:s uppdrag ingår också att leda SVT:s text-TV och nyhetswebbredaktion. Vid årets slut kunde 12 procent eller närmare en miljon svenskar se *SVT24* i de digitala mark-, kabel- och satellitnäten.

Under år 2002 prioriterade TV-gruppen inom *SVT24* en satsning på gäster, utveckling av presentationen, det regionala materialet och valet.

Vid årets slut hade redaktionen haft nästan 1 500 gäster i sin studio, experter inom vitt skilda områden som inrikes, utrikes, sport, vetenskap, medicin, miljö, ekonomi, kultur/nöje, IT och väder. I ett alltmer fragmentiserat och kommersialiserat medielandskap har SVT24 på detta sätt bidragit till både ökat djup och ökad bredd i aktuella debatter och i kunskapsförmedlingen.

SVT24 lyckades, bland annat tack vare skapandet av en referensgrupp, att öka andelen lokalt och regionalt material i sändningarna. Flera direktsändningar genomfördes också utifrån landet.

Inför, i samband med och efter riksdags-, landstings- och kommunvalen, gjorde SVT24 en stor satsning. Med många gäster i studion, med kommentarer, med inslag och med ett stort antal direktsändningar ville SVT24 bidra till att stärka informationen, till ökad granskning och till fler analyser.

Stora nyhetshändelser under året som gick - till exempel regeringsombildningarna, Astrid Lindgrens död, acrylamidlarvet, Jan Stenbecks död, flygdramat i Västerås, gisslandramat i Moskva och gisslandramat vid Centralen i Stockholm - fick stort utrymme i SVT24 och med vidaresändningar analogt i SVT1 och SVT2.

Andra evenemang och händelser som riksdagsdebatter och viktigare presskonferenser om regeringsförhandlingarna, budgetpresentationen, säkerhetstjänstkommissionens betänkande, tillkännagivandet av litteratur- och fredspristagarna, president Bush tal till nationen, Telias, SAS:s, Ericssons och SAAB:s viktigare presskonferenser, har också sänts både digitalt och analogt. Under helger sändes nyheter från SVT Text i SVT24.

Totalt under år 2002 sände SVT24 drygt 8 700 timmar (dygnet runt alla veckans dagar) i de digitala distributionsnäten. Av den tiden utgör knappt 900 timmar nyhetssändningar från Rapport, Aktuellt eller distriktens nyhetsredaktioner. Totalt cirka 3 000 helgtimmar text-TV in vision. Nästan 5 000 timmar av SVT24:s sändningstid bestod av egna sändningar med eget material.

SVT Europa är den TV-kanal som i digital form erbjuder TV-tittare runt om i Europa huvudsakligen svenskproducerade program via satellit. Under 2002 ökade antalet abonnenter med 15 procent. För närvarande finns abonnenter i 55 olika länder. Kanalen innehåller viktiga program i SVT:s utbud såsom nyheter, barnprogram, underhållningsprogram, dramaserier och dokumentärprogram. Nattetid har SVT24 vidaresänts i *SVT Europa*.

Under 2002 etablerades också en särskild digital kanal *SVT Extra* och *SVT OS Extra*. Ledigt frekvensutrymme i det digitala nätet användes för utsändningar från främst sportevenemang som SVT ägde rättigheter till, men som endast fick plats som sammandrag i SVT1 och SVT2. Totalt sändes i SVT Extra 694 timmar.

Den 23 december 2002 startade SVT ännu en digital kanal, *Barnkanalen*, som övertog SVT Extras sändningsutrymme. Genom Barnkanalen uppfylldes ett av SVT-ledningens nyårslöften till publiken 2002.

5.4 Text-TV

Sveriges Televisions text-TV-service ökade under år 2002 och hade ungefär två och en halv miljon dagliga besökare. I det omfattande utbudet ingick bl.a. nyheter, sport, väder, ekonomi och information om programutbud.

SVT Text har en självständig bevakning och rapportering vid sidan av de andra nyhetsprogrammen i televisionen. Tonvikten låg på sända uppdaterade in- och utrikesnyheter i kortformat. Detta kompletterades med fördjupad information såsom kortare eller längre bakgrunder, faktarutor, analyser och krönikor.

För att förbättra och stärka utbudet gjordes stora ansträngningar under år 2002 för att samla och utveckla kompetensen vad gäller kontinuerlig nyhetsförmedling. Ett exempel

är att text-TV:s nyhetsredaktion integrerades med webbnyhetsgruppen och från årsskiftet 2002/2003 är denna sammanslagna grupp (inklusive de medarbetare som arbetar med sportnyheter i text-TV och på webben) en egen redaktion inom enheten Nyheter och Fakta. Ett nytt gemensamt s.k. content management-verktyg, publiceringsverktyg, ska göra det både enklare och snabbare att publicera material på olika plattformar.

I text-TV:s nyhetsutbud under år 2002 bör särskilt framhållas den omfattande rapporteringen i samband med valet. SVT:s text-TV presenterade till exempel under valnatten resultatet i samtliga landstings- och kommunval i Sverige, förutom resultatet i riksdagsvalet. Andelen analyser och krönikor av kommentatorer med spetskompetens inom bland annat in- och utrikespolitik har ökat under året..

I uppdraget för SVT-Text ingår också att informera om programutbudet och att erbjuda underhållning.

Delar av informationen i SVT-Text samproduceras med Ecovision (omfattande ekonomisk information som börs, valutahandel och värdepapper etc.), Svenska Spel, ATG, Sveriges Radio, Utbildningsradion med flera.

Text-TV-utbudet är tillgängligt i TV när sändarna är i funktion och på Internet dygnet runt. Vid stora nyhetshändelser och under delar av helgen sänds text-TV in vision med rullande exponering i de analoga och digitala TV-sändningarna.

Utbudet i text-TV omfattar 745 sidor. Många av sidorna uppdateras flera gånger per dygn. Nyhetssidorna uppdateras kontinuerligt, dygnet runt. (Tabell 5.4).

5.5 Internet

Sveriges Televisions nyhetsservice på internet bygger i grunden på text-TV-utbudet som produceras av den integrerade nyhetsredaktion för text-TV/webb. Materialet förädlas och kompletteras för webben med bilder, direktsänt material, bakgrunder och länkar till relevanta sajt och upplysningar. Ambitionen är att snabbt och korrekt publicera nyheter på nätet och samtidigt kunna erbjuda användaren ett mervärde.

Stora ansträngningar gjordes under 2002 för att stärka webbutbudet och skapa en mer användarvänlig webbplats för nyheter. I november kunde nya svt.se/nyheter lanseras och tittandet/ användandet av denna nyhetsservice ökar kontinuerligt.

Användandet av rörligt material ökade på nyhetswebben under år 2002, liksom mängden webbunikt material. Allt fler direktsändningar från stora, viktiga händelser och evenemang sker också på nyhetswebben.

svt.se är en plattform både för information om SVT:s programutbud och för redaktionellt material, som kompletterar TV-sändningarna. Webbplatsen fungerar också som en kommunikationskanal mellan SVT och publiken, liksom för användarna sinsemellan i s.k. chattar och fora.

På svt.se läggs nyheter ut dygnet runt. Nyheterna har sitt ursprung i text-TV-utbudet, men kompletteras med såväl text som stillbilder och rörligt material. De korta nyhetssändningarna i SVT24 läggs dessutom fortlöpande ut i sin helhet.

Under de allmänna valen 2002 erbjöd SVT en omfattande service till tittarna på SVT:s Valwebb. I samspel med TV-utbudet gav valwebben bakgrunder, kompletteringar och fördjupningar. Bland annat kunde frågor ställas till partiledarna. Debatter fördes på olika debattfora på svt.se/valet. På valdagen den 15 september uppmättes ett rekord på svt.se med 1,3 miljoner träffar. Dagen efter uppmättes ett nytt rekord med 78 000 unika besökare på SVT:s webbsidor.

6 Programutbudet i Sveriges Television

Stor mångfald och bredd är kärnan i public service-televisionen. Många program i alla programkategorier gör det möjligt att uppnå detta.

SVT:s utbud dominerades under 2002 av Fakta och Nyheter. Av förstasändningarna utgjorde faktautbudet 17 procent av det totala programutbudet. Nyhetsutbudet stod för 39 procent, vilket var en ökning med 28 procent eller 576 timmar.

Fiktion/Långfilm och Musik ökade något jämfört med 2001, medan utbudet av Nöje minskade marginellt.

Den största ökningen uppvisade Sport. Totalt sändes 1 244 timmar sport under 2002 och det var en ökning med 442 timmar eller 55 procent. Den kraftiga ökningen beror på att 2002 var ett intensivt internationella sportår. (Se kapitel 6.6).

Allmänproduktionen, det vill säga egenproduktioner, produktionsutläggningar, samproduktioner och svenska förvärv inom programkategorierna Fakta, Fiktion, Musik, Nöje, nyhetsmagasin riktade till barn och ungdom, sportdokumentärer, sportreportage och korta pausprogram, ökade under 2002 med 22 timmar jämfört med 2001.

Andelen av allmänproduktionen för SVT:s rikssändningar som producerades utanför Stockholm var 56 procent under 2002. Allmänproduktionen i distrikten ökade med 31 timmar, medan den minskade i Stockholm med 9 timmar.

SVT gör inte självt en jämförelse mellan sitt eget utbud och konkurrenternas. Studier har dock gjorts av andra såsom forskare vid Göteborgs universitet. Den senaste studien rörande år 2001 visar att SVT:s utbud hade en betydligt större bredd och mångsidighet än konkurrentkanalernas (se kapitel 20).

6.1 Faktautbudet

Fakta är efter Nyheter den största enskilda programkategorien i SVT:s utbud. Under 2002 sände SVT totalt 2 760 timmar faktaprogram varav 1 120 timmar i förstasändning. Det är en marginell minskning jämfört med 2001 då det totala utbudet av fakta var 2 816 timmar. Minskningen beror främst på färre repris. (Tabell 6. a och b).

Begreppet faktaprogram är brett, och innefattar så vitt skilda programtyper som religionsprogram, naturprogram, barnprogram m.m. Till kategorien fakta räknas även evenemangssändningar t.ex. i samband med Nobelfestligheterna.

Största enskilda programkategorier i faktautbudet är dock Politik/Samhälle respektive Kultur/Humaniora vilka båda ökade i sändningsvolym 2002 jämfört med 2001.

Inom kulturområdet lanserades under 2002 ett av SVT:s mest uppmärksammade program: *Värsta språket*. Detta program har engagerat en stor del av svenska folket i språkfrågor och varit ett viktigt verktyg i integrationsfrågor. Det är ett av årets bästa exempel på förnyelse inom public service.

*Kulturnyheter*na hade fortsatt framgång under 2002. För många blev programmet en inkörsport till kulturkonsumtion. Tittare som aldrig tidigare brytt sig om ”kulturprogram” tittar nu på *Kulturnyheter*na.

Kulturmagasinet *Kobra* arbetade under 2002 för att bli ett bredare program. Ambitionen för *Kobra* är att det ska vara ett program för alla och inte bara de redan insatta. Det innebär att gästerna i programmet ska vara igenkända av många fler än bara kultureliten. Därför gör man en vid tolkning av kulturbegreppet: presentation av såväl ”tantsnuskförfattare” som nobelpristagare, inslag om hur man lanserar sin kommun eller om vad fångar läser när de sitter i fängelse.

Inom samhällsområdet tog *Agenda* förra vintern och våren initiativ till ”förvalsdebatten”. Bl. a. inbjöds samtliga riksdagspartier till ”*Utspel*”. Partierna fick själv välja ämne och vem som skulle framträda.

Debatten om svensk flyktingpolitik mellan folkpartiledaren Lars Leijonborg och sverigedemokraten Sten Andersson ledde till en omfattande diskussion om flykting- och integrationspolitik.

De fyra borgerliga partiledarna gjorde sitt första gemensamma framträdande i *Agenda*, och i samband med regeringsbildningen avslöjade statsministern delar av den nya regeringen i *Agenda*.

Genom en exklusiv intervju med Percy Barnevik om pensionsskandalen i ABB, diskussioner om Mellanösternfrågan, gisslandramat i Moskva m.fl. ämnen etablerades *Agenda* som ett av de viktigaste samhällsprogrammen i svensk television.

Uppdrag granskning, SVT:s program med djupgranskande reportage, producerades av redaktioner i Stockholm, Göteborg, Malmö och Luleå. Med gemensamma krafter skapades ett slagkraftigt program, som utnyttjade den journalistiska kapaciteten i en stor del av landet. Programmet har under året haft innehåll som väckt stor uppmärksamhet och lett till debatt och ibland förändringar. Nya uppgifter i *Uppdrag granskning* om Schillerska och skotten på Vasaplatsen i Göteborg bidrog till återupptagna förundersökningar och nya åtal. Programmet om privata sjukvårdsförsäkringar ledde till nya lagförslag. En debatt om allmännyttans roll i kommunerna, reportage om det kritiserade systemet med försäkringsläkare och om omhändertagandet av ett barn i Oskarshamn är olika exempel på inslag som ledde till riksomfattande debatt i radio, tidningar och television. Årets mest omdiskuterade program var dock Valstugereportaget, som sändes en vecka före de allmänna valen och som med dold kamera avslöjade rasistiska uppfattningar hos flera företrädare för olika partier.

Dokument inifrån är SVT:s samhällsprogram för faktadokumentärer. Här ges den djupa inblicken och den breda överblicken i komplicerade samhällsfrågor. Under året granskade *Dokument inifrån* segregationen i Stockholms gymnasieskolor, de adopterades situation i Sverige, växthuseffekten, krisen i primärvården och den kraftigt ökade alkoholkonsumtionen.

Många av SVTs mest populära program inom fakta/fritidsutbudet sändes även under 2002. Program som *Sommartorpet*, *Nya rum*, *Mitt i naturen*, *Plus*, *Nova*, *Vetenskapens värld*, *Livslust*, *Djursjukhuset*, *Antikrundan*, *Gröna rum*, *Gör det själv*, *Hermans historia*, *Landet runt*, *Packat och klart*, *Mat*, *Trafikmagasinet* m.fl var alla exempel på program som blandar folkbildning, konsumentupplysning och förströelse med hög kvalitet för en bred publik.

6.2 Nyhetsutbudet

I årets redovisning av nyhetsutbudet ingår de reguljära rikssända nyheterna. Kulturnyheter och sportnyheter redovisas under Fakta kultur respektive programkategorin Sport. Tabellen för 2001 har korrigerats så att en relevant jämförelse mellan åren kan göras.

Utbudet av rikssända nyheter ökade under 2002 med 576 timmar eller 28 procent jämfört med 2001. Hela ökningen förklaras av att SVT24 sände nyheter analogt i SVT1 under vardagsnätterna. Totalt sände SVT24 1 039 timmar analogt jämfört med 457 timmar 2001. (Tabell 6 a och b).

39 procent av det totala utbudet i rikssändningarna utgjordes 2002 av nyheter vilket var en ökning med 2 procentenheter jämfört med 2001.

Nyheter för språkliga minoriteter ökade under året med 19 timmar eller 37 procent. Den största ökningen låg på nyhetsprogram på samiska.

Under 2002 omprofilerades sena Rapport i syfte att nå en yngre målgrupp. Bland annat ändrades tilltalet och utseendet av programmet och nyhetsvärderingen breddades. Vidare infördes ett direkt samarbete med SVT:s nyhetswebb, som erbjöd nyhetsförddjupningar

om dagshändelser kopplade till programmet. Även UR stod för fördjupningar och historik på SVT:s nyhetswebb. Förändringen av programmet gjordes utifrån idéer och tankar från SVT:s Juniorråd (se kapitel 15).

Valet i Sverige och den efterföljande regeringsbildningen dominerade nyhetsutbudet under sommaren och hösten 2002. Under perioden 1 augusti till 14 september sändes närmare 1 600 inslag om valet i de rikssända nyhetsprogrammen. Valet 2002 i TV redovisas i ett särskilt avsnitt (kapitel 11).

Utrikesbevakningen 2002 dominerades av efterdyningarna till terrorattentaten i USA året innan. SVT rapporterade dels om utvecklingen i Afghanistan, dels om den världsomfattande jakten på medlemmar av och sympatisörer till nätverket al-Qaida. Runt årsdagen av attentaten, den 11 september, gjorde SVT en större satsning från både New York och Afghanistan. I övrigt präglades utrikesbevakningen av Irak-frågan och av den historiska utvidgningen av både EU och Nato. SVT:s reportrar rapporterade från ett 60-tal olika länder under 2002.

De rikssändande nyhetsredaktionerna i Stockholm har ett dagligt nära samarbete med de elva regionala nyhetsredaktionerna i Luleå, Umeå, Sundsvall, Falun, Örebro, Karlstad, Stockholm, Göteborg, Norrköping, Växjö och Malmö samt de 17 lokalredaktionerna i Kiruna, Storuman, Skellefteå, Örnsköldsvik, Östersund, Gävle, Hudiksvall, Västerås, Eskilstuna, Visby, Borås, Halmstad, Uddevalla, Karlskrona, Jönköping, Kalmar och Uppsala. De regionala nyhetsredaktionerna tar upp dagsaktuella frågor inom bevakningsområdet och levererar inslag av riksintresse till *Aktuellt*, *Rapport* och *SVT24*.

Under hösten 2002 införde *Rapport 19.30* i sina vardagssändningar det så kallade Sverige-svepet, där 4-5 inslag från olika delar av landet visades. Det förekom under året inte någon systematisk registrering av regionala inslag i riksnyheter, men en kvalificerad beräkning visar att mellan 1 100 och 1 200 av inslagen i *Aktuellt* och *Rapport* under år 2002 kom från de regionala nyhetsredaktionerna.

År 2000 sammanfördes resurser från *Aktuellt* och *Rapport* till en gemensam nyhetsdesk med uppgift att betjäna båda redaktionerna. För att få egen kunskap om effekten av samordningen har flera interna mätningar gjorts av mångfalden i *Aktuellt 18*, *Rapport 19.30* och *Aktuellt 21* före och efter samordningen. Den senaste mätningen genomfördes under två veckor i november 2002. Den egna undersökningen visar att antalet unika inslag, dvs inslag som behandlar ett ämne som inte återfinns i något annat nyhetsprogram, hade ökat 2002 jämfört med 2000 och 2001. Mätningarna ingår i ett medvetet arbete att tydligare profilera *Aktuellt* och *Rapport* och samtidigt undvika dubbelbevakning av allmänna nyhetskändelser.

Institutionen för Kultur och medier vid Umeå universitet har, på uppdrag av Granskningsnämnden, presenterat en delrapport om mångfalden i SVT:s nyhetsverksamhet 1998-2001. En sammanfattning av delrapporten återfinns i kapitel 20.

Nyhetsutbudet inom Eurovision News, EVN

De 71 medlemmarna i EBU (European Broadcasting Union) har ett dagligt utbyte av rörliga nyhetsbilder genom Eurovision News, EVN. Medlemskapet i EBU ger möjlighet att använda de nyhetsinslag, som andra medlemsföretaget lämnar till EVN. Under 2002 utväxlades cirka 35 000 sådana inslag inom EVN. I denna siffra ingår inslag från TV News Agencies, Reuters och APTN, som samarbetar med EBU och som bevakar hela världen. Inom det nordiska regionala utbytet, ERN-N, utväxlades drygt 1 000 inslag. I ERN-N deltar DR i Danmark, NRK i Norge, RUV på Island, YLE i Finland och SVT. Under 2002 tillkom FVS på Färöarna som mottagare av inslag, men FVS kunde av tekniska skäl inte erbjuda egna inslag.

6.3 Fiktion och långfilm

Inom programkategorin Fiktion/Långfilm ökade den total sändningstiden med 66 timmar jämfört med år 2001. Förstasändningar av dramaprogram ökade 2002 med 13 timmar. Den totala sändningstiden för dramaproduktionen ökade med 97 timmar jämfört med året innan beroende på fler repris-sändningar. Dramaproduktionen stod för 39 procent av programutbudet inom kategorin Fiktion/Långfilm. Även i undergruppen Komedi/Revy/Sketch ökade utbudet. Under 2002 sändes 23 timmar mer än under 2001. (Tabell 6 a och b).

Långfilmsutbudet ökade med totalt 8 timmar under 2002. När det gäller förstasändningar av långfilm var ökningen betydligt större, 373 timmar mot 290 timmar 2001.

Förstasändningarna av barndrama ökade under 2002 med 27 timmar jämfört med 2001, däremot minskade repriseringarna av dessa program, vilket gjorde att den totala sändningstiden minskade med 50 timmar.

Under 2002 sände SVT flera stora dramaproduktioner, ofta i flera avsnitt. *Den förste zigenaren i rymden* producerades av SVT Väst och sändes i fyra timslånga avsnitt, där romani chib var det dominerande språket. SVT Väst producerade vardagsdramaserien *Familjen* i 12 avsnitt och den populära serien *Rederiet* avslutades våren 2002 efter 10 år. *Sårskorpor* var en överföring av en teaterföreställning och inspelad i TV-studio. *Tusenbröder*, *Skeppsholmen*, *Bella bland kryddor och kriminella* och *Cleo* var exempel på dramaproduktioner från SVT Stockholm. *Hem till byn* producerades av SVT Väst och kom med nya avsnitt med samma skådespelare 31 år efter det att det första avsnittet sänts.

Dramaserien *Spung* sändes i 12 avsnitt och vände sig till en ung publik. *Konsten att flagga* och *Sen kväll – tidigt sekel* var samproduktioner med unga svenska kortfilmare. Under året sändes 12 novellfilmer som producerades av SVT Väst och SVT Stockholm. Bland inköpta dramaserier kan nämnas *Sopranos*, *Vita huset*, *Star Trek: Voyager* och *Jack och Jill*.

Det totala utbudet av långfilm bestod av 428 sändningstillfällen, ungefär hälften sändes för första gången i SVT och hälften var repris av äldre filmer. På s.k. prime time, mellan kl 18.00 och 24.00 sändes 243 långfilmer. På eftermiddagar sändes många gamla svenska filmkomedier. Långfilmerna hade producerats i många olika länder, men med dominans av filmer från USA, Sverige, Tyskland, Storbritannien och Frankrike. I två temasatsningar under 2002 visades en serie filmer dels av den tyske regissören Werner Fassbinder dels av amerikanen Stanley Kubrick.

Utbudet av Komedi/Revy/Sketch ökade med totalt 23 timmar jämfört med 2001. Komediserien *R.E.A* (roligt, elakt, aktuellt) var en överföring i 8 avsnitt från Hamburger Börs i Stockholm. Efter uppehåll i tre år efter Nils Poppes död återupptog SVT traditionen att sända folklustspel från Fredriksdalsteatern i Helsingborg under Trettondagshelgen. 2002 sändes *Kärlek och lavemang*. Programmet repriserades under sommaren. En stor del av Komedi/Revy/sketch-utbudet bestod av inköpta program.

6.4 Musikutbudet

Utbudet av musik ökade med 19 timmar under 2002 jämfört med året innan. Totalt sändes 419 timmar musik och ökningen rörde främst ungdomsmusik och jazz. (Tabell 6 a och b).

Inom ramen för *Veckans konsert* erbjöds 44 program med klassisk och nutida konstmusik, jazz, world och folkmusik. Åtta av programmen hade producerats av SVT Nord, SVT Väst, SVT Mellan och SVT Syd, 14 program producerades av Kultur & Musik inom Nyheter och Fakta, NoF, som också ansvarade för *Veckans konsert*. Cirka hälften av programmen var inköpta och dessa dominerade utgivningen under sommaren. Genom *Veckans konsert* speglades bredden och spetsen inom svenskt och internationellt

musikliv. Flera aktiva svenska kompositörer och deras verk presenterades vid tre sändningar från Berwaldhallen med Sveriges Radios Symfoniorkester. På jazzområdet direktsändes och återutsändes de flesta framträdanden vid Stockholm Jazz Festival på Skeppsholmen i Stockholm.

SVT var drivande inom EBU för samproduktion av en serie program kring Europas folk- och världsmusik. Program sändes under året om så skilda musikföreteelser som den svenska nyckelharpan, schweizisk traditionsmusik i modernistisk tappning, brittisk-indisk världsmusik och tjeckisk bymusik.

Ett nytt koncept 2002 var *Tittarnas önskekonsert* med Sveriges Radios Symfoniorkester och Radiokören på Skansen. I två program presenterades klassiska favoriter, som röstats fram av tittarna på SVT:s hemsida. *Trettondagskonserten* sändes i två program. Unga musiker lyftes fram i kammarmusikprogrammet *Under Orions bälte*. SVT var samproducent av ett internationellt porträttprogram, där fyra program ägnades den världsberömda sångerskan Anne Sofie von Otter.

6.5 Nöjesutbudet

Det har alltid varit viktigt för SVT att ge publiken upplevelser genom nöjes- och underhållningsprogram. Mediets förutsättningar att erbjuda tittarna engagerande förströelse har skapat många klassiska program. SVT betraktar humor och underhållning som viktiga instrument för att stärka kulturell och social gemenskap. SVT vill erbjuda ett varierat nöjesutbud, som vänder sig till olika målgrupper och som är präglad av bredd och kvalitet. Ambitionen är att spegla och förmedla det som roar och underhåller tittarna, men också att skapa och visa upp nya programformer och talanger.

Under 2002 sändes 716 timmar nöjesprogram, vilket var en minskning med 11 timmar jämfört med året innan. Nöjesprogrammen utgjorde 7 procent av det totala utbudet i SVT. (Tabell 6 a och b).

SVT fortsatte under 2002 att ta vara på den svenska och andra kulturernas rika musikskatt och göra den till populär underhållning. Program som *Allsång på Skansen*, *Så ska det låta* och *Diggiloo* tillhör de mest sedda nöjesprogrammen i svensk TV. Programmet *Mosquito* använde den senaste tekniken för att både roa och bredda barns och vuxnas intresse för bild och musik. För främst den unga publiken sändes bland annat *Grynets show*, *Huller om buller*, *Bubbel* och *Melodi Grand Prix Nordic 2002*. Totalt ökade utbudet av barn- och ungdomsnöje med 27 timmar under 2002 jämfört med året innan.

Med klassiska humorinslag ur SVT:s arkiv producerades programserien *Humor i public service*, som sändes under hösten 2002. *Disneydags* med tecknade filmer för barn ersattes under hösten 2002 med *Allra mest tecknat*, som innehöll svenska animerade filmer med en egen inramning. Under året startades *Studio Pop*, ett veckoaktuellt diskussionsprogram om popmusik och populärkultur, som vänder sig såväl ungdomar som vuxna.

Finalen av *Melodifestivalen 2002* var det enskilda program som under 2002 samlade störst TV-publik i Sverige. Programmet sågs av drygt 3,7 miljoner tittare. Konceptet för Melodifestivalen ändrades 2002 genom att fyra deltävlingar genomfördes på olika håll i landet. Det hela avslutades med en stor final i Globen i Stockholm.

Tävlingsprogrammet *Expedition Robinson* sändes för sjätte året i rad och drog till sig en synnerligen stor publik. Den 5 januari sågs programmet av nästan 3,5 miljoner personer. En annan långkörare med stor publik var *På spåret*, som producerades av SVT Göteborg. Nöjesmagasinet på tidig kvällstid, *Go'kväll*, sände under 2002 sammanlagt 105 program från växelvis Sundsvall och Norrköping.

SVT värnar också om den svenska filmen i underhållande program såsom den årliga *Filmgalan*, som 2002 sändes från Operan i Göteborg. I samarbete med Radiohjälpen och nio stora humanitära organisationer sändes under hösten 2002 två insamlingsprogram,

Tillsammans med världens barn, från Kulturhuset i Stockholm. Det kan noteras att av de 100 mest sedda enskilda programmen i Sverige 2002 kom 84 från SVT. De flesta av dessa var nöjesprogram och sportprogram.

6.6 Sportutbudet

Televisionen har en central roll även som förmedlare av underhållning och information från sportens värld. SVT sände under år 2002 över 1 200 timmar sport (repriser inkluderade), vilket var en ökning med 442 timmar jämfört med 2001. Ökningen förklaras av den mängd stora evenemang som präglade sportåret 2002. (Tabell 6 a och b). SVT hade omfattande sändningar från Vinter-OS i Salt Lake City, VM i Fotboll i Korea/Japan samt Friidrotts-EM från München. Utöver detta sände SVT från världsmästerskap och världscuper i konståkning, ridsport, alpin- och längdskidåkning, simning, rally och speedway.

SVT:s uppdrag innefattar också nyhetsbevakning och kritisk granskning av företeelser inom sportvärlden. SVT Sport sände sitt eget dagliga nyhetsprogram, *Sportnytt*, måndag till lördag och *Sportspegeln* på söndagar. Sportens nyhetsprogram utvecklades under 2002 mot att innehålla mer av analys, debatt och kommentarer. Inom ramen för *SVT Morgon* sändes också dagligen tre nyhetssammanfattningar med föregående kvälls och nattens viktigaste nationella och internationella sporthändelser. Totalt bevakades år 2002 ett 50-tal olika sportgrenar i SVT:s nyhetssändningar. Sveriges största sport, fotboll, bevakades löpande i *Fotbollskväll*, ett program med hög status hos den breda fotbollspubliken.

Lilla Sportspegeln, som vänder sig till barn i åldersgruppen 3 till 14 år, sände för 19:e året i rad. I programmet fick barnen bekanta sig med aktuella sportprofiler och se reportage om sport gjorda utifrån tittargruppens perspektiv. SVT Sports redaktion för text-TV och webb har fortsatt att utnyttja och utveckla integreringen med redaktioner och projektgrupper för ordinarie programverksamhet. Under 2002 uppnådde sportens text-TV ett rekord med över 1,2 miljon besökare per dag. På sportens webbsida genomfördes flera specialsatsningar under Vinter-OS och VM i Fotboll.

2002 startade SVT Sport digitala sändningar i kabel-, satellit- och marknät i den nystartade kanalen *SVT Extra*, där en specialintresserad publik erbjöds försöks- och kvaltävlingar från vissa mästerskap och direktsändningar från tävlingar, som sedan visades i sammandrag i SVT1 eller SVT2. Sammanlagt sändes över 600 timmar sport under året i SVT Extra.

6.7 Service (hallå, trailrar mm)

SVT:s utbud av Service, dvs trailer för kommande program, pausprogram, hallå etc, ökade under 2002 med totalt 11 timmar jämfört med 2001. Det totala utbudet av Service var 225 timmar. (Tabell 6 a och b). Servicen till tittarna blir allt viktigare genom att det totala utbudet av program och kanaler fortsätter öka. I breda allmänkanaler som SVT1 och SVT2 är denna service viktig för att olika publikgrupper skall hitta till de program de finner angelägna och till SVT:s nya temakanaler.

Andelen serviceutbud i förhållande till det totala utbudet har varit i stort sett konstant sedan 1996. Mängden står i direkt proportion till det tillgängliga utrymmet. Detta styrs av antalet programskarvar och deras längd. När antalet program ökar, ökar antalet skarvar. I och med att SVT startar två nya temakanaler, Barnkanalen (dec 2002) och 24 (feb 2003) ökar antalet skarvar och därmed möjligheten att informera om både den egna kanalen och SVT:s övriga utbud.

Längden på programskarvarna varierar, men det handlar oftast om högst två minuter. Inom dessa minuter skall kanalgrafik, trailrar och programpresentation rymmas. För att få plats med kanalprofilering och programinformation, skall program vara 1,5-2 minuter

kortare än den faktiska tablålängden. Egenproducerade program blir ibland längre än rekommenderat, detta gäller framförallt direktsändningar och i dessa fall blir serviceutbudet mindre än planerat.

Sedan 1996 har två procent av all programtid ägnats åt serviceutbudet. Största delen används till trailrar för kommande program. Mängden har ökat något under 90-talet, men stabiliserats på ungefär samma nivå de senaste åren. Under år 2002 användes 144 timmar till trailrar, vilket var en ökning med 19 timmar jämfört med 2001.

Trailerns uppgift är framförallt att inspirera publiken att välja ett program som sänds i någon av Sveriges Televisions kanaler. Detta kan göras med hjälp av delar av ett kommande program, eller genom att lyfta fram en speciell genre som är viktig för publikens uppfattning av företaget. Under 2002 har SVT även sänt en profilkampanj för företaget: "För att människor är olika". Huvudsyftet med kampanjen var att åskådliggöra för publiken SVT:s public service-uppdrag.

Programmen presenteras på olika sätt under ett sändningsdygn. På dagtid nyttjar SVT en grafisk lösning för att informera tittarna om utbudet. På kvällstid, när tittarna är betydligt fler, finns presentatörer (hallå) på plats för att påannonsera programmen. Denna tid har ökat något under 90-talet och uppgår nu till 54 timmar, vilket motsvarar cirka fem minuter per kanal och dag. Anledningen till att Sveriges Television har programpresentatörer, till skillnad från de flesta övriga europeiska tv-företag, är att en människa i bild bättre förmår att etablera en långvarig relation mellan publiken och företaget. Presentatören och den grafiska miljön är viktiga för att ge tittaren en känsla av vilken karaktär kanalen har.

I programskarvarna förekommer även vissa kortprogram, t.ex. myndighetsinformation i programmet Anslagstavlan, appeller från Radiohjälpen eller uppmaningar från Radiotjänst att betala TV-licensen. Även andra kortprogram kan komma till användning för att fylla ut längre programskarvar. 27 timmar har under 2002 använts till sådan programverksamhet.

7. Program för barn och ungdom

År 2002 sände SVT barn- och ungdomsprogram i SVT1 måndag-lördag kl. 18.00-19.30 och söndag kl.18.00-18.15. Kvällsblocket hade en tydlig åldersprofil med program för barn upp till 6 år kl. 18.00-18.30, program för 7-10-åringar kl. 18.30-19.00 och program för ungdomar upp till 15 år onsdag-fredag kl. 17.00-18.00 samt måndag-fredag kl. 19.00-19.30. SVT sände även barnprogram på lördags- och söndagsmorgnar med start kl. 08.15, följt av program för döva barn samt för barn med samiska och finska som hemspråk. Förmiddagarna innehöll dessutom repriserna av några av veckans barn- och ungdomsprogram (se sändningsschema i bil. 4).

Jämfört med 2001 har utbudet 2002 för barn och ungdom minskat något. Förstasändningarnas volym har dock ökat med drygt 20 timmar, vilka helt faller under egenproduktion. Med förstasändningar och repriserna sammanräknade så minskade utbudet ca 35 timmar vilket förklaras dels av en tablåjustering, dels av färre reprissändningar på grund av de många idrottsevenemangen år 2002. Sändningstiderna för dessa kolliderade ofta med barnutbudets reprisfönster under lördagar och söndagar. Det totala utbudet för barn och ungdom under 2002 uppgick till 864 timmar. (Tabell 6 b, 7 och 16.2).

Sveriges Television sänder, sedan 1960, egenproducerad julkalender varje år. Produktionen alternerar mellan SVT Syd, SVT Väst o SVT Fiktion. 2002 års julkalender, *Dieslråttor och sjömansmöss*, producerades av SVT Väst. Särskilda satsningar för barn görs under sommar- och jullov. Sommarlovs morgons *Högaffla hage* producerades av SVT Syd. För första gången helt animerat, med ny teknik för direktanimation. (Denna teknik återfinns nu i Barnkanalen, SVTs digitala temakanal). *Jullovs morgon* vänder sig främst till skollovslediga barn, den första halvtimmen tillgänglig även för de yngre

barnen med inslag av inköpta animationer som är dubbade. *Jullovmorgon 2002* med tema "rädslor", producerades av SVT Fiktion.

Bolibompa bildade även 2002 ramen kring barnprogrammen som sändes kl. 18.00-19.00. *Bolibompa* har sedan tidigare sin egen programpresentation, ett specialproducerat barnhallå, som vid behov kan kommentera dagshändelser och hjälpa barnen att bearbeta stora händelser i nyhetsflödet. Barnhallå har en mycket aktiv publikkontakt via telefon, mail, fax och brev, särskilt kan nämnas *Bolibompas demokrativecka* i anslutning till de allmänna valen 2002. Under 2002 har satsningen på dokumentärer för barn utökats med en småbarnsdokumentär på återkommande sändningstid med egen vinjett; *Barndokumentären*.

Den första halvtimmen i barnblocket, riktad till de yngsta, innehöll program som *Björnes Magasin*, *Abrakadabra*, *Anki och Pytte* m.fl. Där återfanns också *Myror i brallan* som år 2002 för första gången skildrade natur långt från Sverige, genom en resa till Galapagos. De yngsta tittarna erbjöds också inköpta program som *Angelina Ballerina*, *Arthur*, *Sagor från andra länder*, *Kulleby sjukhus*, *Byggare Bob* m.fl.

Inom ramen för Nordvision och EBU producerades drama, dokumentärer och animationer. Under 2002 sändes dramaproduktioner som *En ovanligt vanlig familj*, *I huvudet på Alva Burma*, *Zip Zap Muu*, *Ole Alexander filibom bom bom* samt dokumentärer som *Fotbollspojken* och den återkommande *U-lands-kalendern* som DR, med ekonomiskt bidrag från Danida producerar för Nordvisionen. SVT sände också animationer som bl.a. *Sprattlan*, *Bente Bent och Katja Kaj*, *Lisa*.

Dramatik för barn och ungdom 2002 innehöll bl.a. *Olivia Twist*, *Laura Trenter presenterar* samt *Världens minsta lillasyster*. I den nya lördagssatsningen för barn *Allra mest tecknat* visades animationer som *Pettson och Findus*, *Pippi Långstrump*, *Sune och daMöb*. En ny och uppskattad satsning var *Melodi Grand Prix junior* vars svenska och nordiska final sändes under våren och där barn i de deltagande länderna Norge, Danmark och Sverige fick tävla med egna bidrag. *Fixat* är en ny programserie som tillkom 2002 med målet att inspirera barnen till att snickra, måla, sy m.m. *Fixat* blev snabbt ett mycket uppskattat program.

På webben har Sveriges Television fortsatt att ge utrymme för diskussion och ifrågasättande samt att stimulera fantasi och upptäckarglädje. Under 2002 har nya webbplatser lanserats för både små och större barn, alla med olika inriktning; *Fixat*, *Melodi Grand Prix junior*, *Högaffla hage*.

Flera av programmen för de något större barnen innehöll, liksom tidigare, faktamaterial som ibland var nyhetsrelaterat; *Lilla Sportspegeln*, SVT Sport, och vetenskapsprogrammet *Hjärnkontoret*, SVT Fiktion, liksom kunskapsfrågeprogrammet *Vi i femman* som denna gång producerades av SVT Leksand. *Lilla Aktuellt* sände nyheter för barn 15 min i veckan under vår- och höstsäsongen. Viktiga nyheter blev i programmets form tillgängliga och begripliga. *Lilla Aktuellt* var en samproduktion med UR.

Ungdomsprogrammen fick 2002 något utökad sändningstid. Under höstsäsongen sändes *Spinn* för yngre tonåringar på sen eftermiddagstid, kl. 17.00-18.00, onsdag – fredag. Program att komma hem från skolan till, mycket musik och publikkontakt, producerat av SVT Syd. *Voxpop*, ett under tidigare år återkommande listprogram, ersattes under hösten av *Spinn Topp 10*. *Spinn* är också namnet på en webbportal för SVTs tonårsprogram (*Spinn*, *PS*, *Grynets show*, *Rea och Tiger*), samt en mötesplats för landets unga tonåringar. De som är medlemmar erbjuds enkla sätt att kommunicera med varandra och med redaktionerna. 25 000 medlemmar tillkom under hösten, webb-platsen hör till en av SVT:s mest aktiva.

PS, också från SVT Syd, med fokus på relationer, åkte på turné i landet. Ungdomar på plats deltog och ledde själva sina program i direktsändning. Andra programtitlar som *Grynet show*, *Borta bra* samt *Bubbel*, ett tävlingsprogram baserat på könsroller,

producerades också av SVT Syd. *Tigermuren* som utvecklades till *Tiger*, fortsatt med relationer som tema, samt konsumentprogrammet *Rea* producerades av SVT Fiktion. Båda programmen med väl utvecklade webbsidor, för dialog om bl.a. sex och samlevnad respektive konsumentfrågor.

Nordvisionsdramat *Tiden före Tim* samt *Välkommen till 2030*, inköpt fiktion, sändes också för denna mål-grupp. I statistiken återfinns även ungdomsprogram, med sändning på andra tider än ovanstående, som t.ex. *Mosquito* och *Studio Pop*.

Sveriges Television sände även barnprogram för språkliga och etniska minoriteter; *Karamelli*, SVT NoF, för finskspråkiga barn 3-9 år, *Uldá*, SVT Nord, samiska program. För döva barn sändes *Teckenlådan*, producerat av SVT Mellan. Med framgång har dessa program placerats nära övriga barnprogram och därigenom nått en större publik utanför sina specifika målgrupper. Under året producerade SVT Nord även *Fieteri*, en första satsning på meänkieli, Tornedalsfinska, för barn.

Den 23 december startade Barnkanalen, SVTs nya temakanal för barn, med sändning digitalt via marknät, kabel och satellit.

8 Program för minoriteter

Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion har sedan 1993 tillämpat en överenskommelse gällande programverksamheten på minoritetsspråk. SVT har fortsatt sin satsning på nyheter på finska, som ökade med en timme under 2002. Barnprogrammen på finska ökade med 7 timmar. Däremot minskade det totala utbudet på finska med 12 timmar under 2002. Förklaringen är främst att aktualitetsmagasinet *EKG* minskade sin totala sändningstid och att färre finska reportage köptes in. Därmed minskade också repriserna.

Program på samiska ökade med 12 timmar under 2002. Nyhetsprogrammen mer än fördubblades, medan fakta och barnprogram minskade något.

Program på meänkieli hade samma sändningsvolym som 2001.

När det gäller program på romani chib sändes fyra timmar dramaprogram, där romani chib var huvudspråk. *Den förste zigenaren i rymden* producerades av SVT Göteborg i fyra timslånga avsnitt och sändes under 2002. Det kan också nämnas att Sveriges Radio varje vecka sände ett 30 minuter långt magasinprogram med nyheter på romani chib. (Tabell 8).

9 Program för funktionshindrade

Sveriges Televisions insatser för funktionshindrade utvecklas efter två huvudlinjer. Den ena är att göra programutbudet i sin helhet mer tillgängligt för människor med olika slag av funktionshinder. Den andra är att sända program som till innehåll och utformning vänder sig till särskilda grupper. I likhet med tidigare år har Sveriges Television under 2002 tillämpat riktlinjerna i en tidigare överenskommelse med Sveriges Radio och Utbildningsradion med följande inriktning:

- att genom att utnyttja befintlig och ny teknik öka möjligheterna för funktionshindrade att ta del av programmen
- att inom ramen för programföretagens totala utbud utnyttja mediernas särart för anpassning till funktionshindrades olika behov
- att producera program för speciella grupper av funktionshindrade
- att inom ramen för ordinarie utbud och inom respektive programföretags eget ansvar också belysa aspekter på olika frågor för funktionshindrade och deras situation

- att genom samordning av programföretagens insatser på bästa sätt utnyttja tillgängliga resurser

Sveriges Television prioriterar att förbättra servicen för hörselhandikappade och döva.

De svensktextade svenska programmen uppgick 2002 till totalt 2 926 timmar. Detta var en ökning med hela 338 timmar eller 13 procent jämfört med 2001. De svensktextade förstasändningarna uppgick till totalt 1 302 programtimmar. Här var ökningen 28 procent jämfört med 2001. Den kraftiga ökningen återfinns inom kategorin faktaprogram, som står för närmare hälften av alla förstasända programtimmar som svensktexas. Ökningar finns även inom kategorierna fiktion, nöje, ungdomsprogram och sport. Vid sidan om faktaprogrammen är nyheterna den programkategori som textas mest. Närmare 280 timmar nyhetsprogram var direkttextade under 2002.

Ett annat relevant mått är svensktextningen av den svenska allmänproduktionen som under året uppgick till 1 510 timmar. Här var andelen svensktextade program 53 procent under 2002. Motsvarande andel för 2001 var 42 procent (tabell 9 c). För definition av allmänproduktion, se avsnitt 17 Typer av produktion.

Genom riksdagsbeslut övertog SVT från och med den 1 januari 2000 ansvaret för Sveriges dövas riksförbunds statsbidragsstödda produktion av teckenspråksprogram i Västanvik, Leksand. Denna verksamhet, samt produktionen av Sveriges Televisions nyhetsprogram på teckenspråk, sammanfördes till den nya SVT-avdelningen Dövas TV i Leksand.

Sändningarna på teckenspråk uppgick under 2002 till 86 timmar jämfört med 77 timmar 2001, en ökning med 9 timmar eller 12 procent (tabell 9 a). 35 procent av programmen på teckenspråk var nyheter, närmare 25 procent var barnprogram. (tabell 9 b).

När det gäller synskadade innebär arbetsfördelningen mellan programbolagen att huvudansvaret för denna grupp ligger på de bolag som sänder radioprogram. Radiomediets särart gör det särskilt lämpligt att ge service till synskadade. Från synskadade ställs dock kravet på SVT att svensk textremsa för program på andra språk än svenska skall göras tillgänglig genom uppläsning. SVT har ambitionen att uppnå detta mål under tillståndsperioden.

SVT:s webbplats www.svt.se är delvis anpassad för synskadade. Med hjälp av talsyntesutrustning eller blindskriftsdisplay kan den synskadade här ta del av SVT:s programtablåer och text-TV-nyheter. Under 2002 förbättrades denna service både i kvalitet och omfång.

10 Folkbildning

SVT skall skapa delaktighet i olika frågor och skeenden för publiken genom att ge plats för samtal och åsiktsbrytningar samt ge utrymme för empati och gemensamma upplevelser via programverksamheten. Därigenom kan public service-televisionen fungera som ett hjälpmedel, som ger tittarna möjligheter att orientera sig i samhället och som ger nya insikter och kunskaper. SVT fyller sin folkbildande roll i det samlade programutbudet och bidrar till att stärka medborgarnas möjlighet att vara med och påverka sin framtid.

I en mer specifik bemärkelse erbjuder nyhetsprogrammen och de granskande och debatterande samhällsprogrammen i SVT information av folkbildande karaktär. Genom att spegla nuets händelser utifrån olika perspektiv erhåller tittarna tillgång till en bred kunskapsbas. I det omfattande faktautbudet finns ett brett spektrum av program, som på ett populärt och lättsamt sätt erbjuder kunskap och nya erfarenheter. Även inom de lättare genrerna förekommer program som förmedlar nya bildningssfärer.

Eftersom många faktaprogram hade en fast plats i tablån under året som gick, kan man se dem som en regelbunden möjlighet till ökad kunskap. Programmen bestod till stor del av inhemska produktioner och de repriserades något mer än genomsnittsprogrammen.

I utbudet av återkommande titlar med folkbildande ambitioner märktes exempelvis *Dokument utifrån*, *Nova*, *Vetenskapens värld* och *Hermans historia*, men också *Hjärnkontoret* för den yngre publiken och *Livslust* för den något äldre.

Till en annan programgenre, som har ett mer avspänt förhållande till det bildande eller utbildande perspektivet, men som ändå var folkbildande, hörde konsumentprogrammet *Plus*, trädgårdsprogrammet *Gröna rum*, resemagasinet *Packat och klart* och *Trafikmagasinet*. För de unga tittarna fanns konsumentprogrammet *Rea* och *Myror i brallan*, ett naturprogram för barn.

De rikssända kulturbevakande magasinerna var av klart folkbildande karaktär. Några exempel från 2002 var litteraturprogrammen *Röda rum* och *Bokbussen*, konstmagasinet *Bildjournalen*, musikprogrammet *Musikbyrå* och det nystartade språkprogrammet *Värsta språket* (se vidare i avsnitt 6.1).

Go'kväll sändes fyra dagar i veckan och innehöll flera inslag av folkbildande karaktär såsom bok- och filmrecensioner, intervjuer, husdjursfrågor mm.

Folkbildning förekom också i mindre faktabetonade program. Tävlingsprogrammet *Otroligt antikt* handlade om gamla föremål och deras användningsområden. Även *Antikrundan*, som på ett populärt sätt berättade om gamla ting, hör till kategorin folkbildande program. Ett annat exempel var tävlingsprogrammet för skolbarn, *Vi i femman*. Ett av de mest sedda programmen i svensk TV var *På spåret*, som på bästa sändningstid hade ambitioner att både underhålla och vara folkbildande.

www.svt.se och SVT Text bidrog med sina fördjupningssidor i anslutning till flera av de nämnda programmen till att vidga kunskaperna hos tittarna.

11 Allmänna valen 2002

Ambitionen inför 2002 års val var att öka och bredda valbevakningen i SVT i förhållande till tidigare år. Målsättningen var ett mer varierat utbud, med bättre spegling av hela landet och med speciella satsningar för att nå förstagsängsljare.

Totalt sände SVT närmare 225 timmar valprogram, inklusive valvakan, under valåret 2002. Drygt 60 procent av den totala sändningstiden bestod av regionala valprogram och resten av rikssända valprogram. Stor kraft lades på att göra det rikssända utbudet tillgängligt för hörselhandikappade och döva. Av det totala rikssända utbudet sändes 91 procent textat eller teckentolkat. Särskiljs förstasändningarna, textades eller teckentolkades i det närmaste samtliga program. Direktsändningarna blev alla direkttextade. Alla *Partiledarutfrågningarna*, *Slutdebatten* och *Valvakan* i SVT2 teckentolkades. (Tabell 11.1).

Sändningsstatistiken visar att valprogramutbudet inför valdagen ökat kraftigt i förhållande till de två senaste valåren. En tittare kunde under valåret 2002 ta del av närmare 98 timmar valprogram i SVT1 och SVT2. Valåret 1998 var motsvarande utbud 55 timmar och valåret 1994 70 timmar. Ökningen består av såväl fler timmar förstasändningar som en utökad service genom fler repriseringsstimmar. (Tabell 11.2).

En kartläggning av valprogramsändningarna i andra svenska TV-kanaler visar att SVT1 och SVT2 under valåret 2002 stod för 81 procent av valprogrammen. Denna andel har ökat jämfört med tidigare valår. 1998 var SVT:s andel av valutbudet 69 procent och 1994 svarade SVT för 68 procent.

Vid sidan av de speciella valprogrammen bevakades valet också i de olika nyhetssändningarna liksom i flera av de ordinarie samhällsprogrammen. I nyhetsprogrammen sändes totalt, under perioden 1 augusti – 14 september, närmare 1

600 nyhetsinslag inför valdagen. *SVT Morgon* bevakade valrörelsen under denna period med 27 inslag. Programmen *Agenda*, *Uppdrag granskning* och *Debatt* hade valet som ämne i 20 program. Bland annat sändes veckan före valet det uppmärksammade reportaget i *Uppdrag granskning* från olika valstugor i landet, där politiker från olika partier blottade främlingsfientliga åsikter inför dold kamera.

Inte bara SVT:s utbud ökade. Tittarstatistiken visar också på ett ökat intresse. Tittandet på SVT:s speciella valprogram inför valdagen ökade i tittartid med en dryg halvtimme jämfört med valet 1998, till närmare 3 timmar per person i befolkningen som helhet under 2002. (Tabell 11.4).

Det större tittarintresset syntes också i de traditionella valprogrammen. Samtliga utfrågningar av partiledarna fick under valet 2002 större publik än motsvarande utfrågningar under valet 1998. Publikökningar kunde noteras i alla åldersgrupper. Unga vuxna uppvisade en större tittarökning relativt sett jämfört med andra åldrar. Sveriges Televisions slutdebatt 2002 fick också större publik än slutdebatten vid valet 1998. Även här ökade publiken i alla åldrar.

Vid sidan om den traditionella *Utfrågningen* av partiledarna och den vid varje val avslutande *Slutdebatten* fanns totalt ytterligare tio programtitlar med på årets lista. Programsatsningen startade redan i mars med en *Duell* mellan partiledarna för socialdemokraterna och för moderaterna. Programmet följdes upp med en ny *Duell* med dessa partiledare sista veckan före valet. I april startade programmet *Valbar*, en ny typ av studiosamtal kring valfrågor. Bland de nya programmen fanns *Karavanen*, som från skilda delar av landet tog upp olika politiska frågor i direktsändningar med aktiv publik. I studiodiskussioner behandlades politiska spörsmål kring invandring och främlingsfientlighet i *Mosaik i valet*. Vid sex tillfällen sändes, i samtliga elva nyhetsdistrikt, *Regionala valmagasin* som följdes upp av *Regionala debatter* i de elva distrikten. Vid sidan om de teckentolkade repriserna av de ordinarie valprogrammen gjorde SVT Dövas TV egna magasin, *VAL 2002 På teckenspråk*, med intervjuer av samtliga partiledare och med en valpanel.

Två programsatsningar fokuserade på förstagångsväljare. Programmet *Fläsk*, som var ett samarbete mellan SVT:s kultur- och samhällsredaktioner och med UR, hade som uppdrag att provocera, roa, reta och engagera genom nytt tilltal och nya vinklingar på de politiska frågorna. *Fläsk* nådde bäst ut bland unga vuxna och hamnade även på ungdomarnas topplista över de mest sedda valprogrammen.

Bland de mest sedda valprogrammen bland ungdomar hamnade också debattprogrammet *Ditt val*, där ungdomar mötte samtliga partiledare i en direktsänd debatt från Kulturhuset i Stockholm. Vid sidan om dessa större valsatsningar sändes under hela valrörelsen, under rubriken *Valsedlar*, ett antal korta överraskande betraktelser med syfta att höja valtemperaturen.

Parallellt med valbevakningen i SVT1 och SVT2 gjordes ett löpande nyhetsarbete med fördjupande texter, bakgrunder och kompletterande information på *SVT Text* och på SVT:s speciella valsajt, *svt.se/valet*. Nyhetsredaktionen publicerade bl a ett tiotal valkrönikor både på *SVT Text* och på SVT:s valsajt. Publikmätningar visade att närmare 1 miljon följde valet på *SVT Text* och 630 000 tog del av SVT:s valsajt. Valsajten användes främst av ungdomar.

SVT:s valvaka den 15 september sågs någon gång under kvällen av 54 procent av befolkningen. *Riksvalvakan* i SVT1 kompletterades med *teckentolkad valvaka*, *finskspråkig valvaka* och *regionala valvaker* i SVT2. SVT:s vallokalsundersökning *Valu* utgjorde underlag för valanalyserna under kvällen och eftervaldebatten. *Valu* svarade också för den bästa valprognosen jämfört med opinionsinstitutet. Sammantaget innebar valvakesatsningarna att Sveriges Television kraftigt kom att dominera tittandet under hela kvällen.

12 Spegla hela landet

Programmen skall utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos landets befolkning. Programutbudet skall spegla förhållanden i hela landet och som helhet präglas av folkbildningsambitioner (§8 Sändningstillståndet)..

SVT:s utbud ska spegla hela landet i program producerade i hela landet. Därför har SVT en stor organisation uppbyggd utanför Stockholm. Verksamheten är uppdelad i fyra regioner (SVT-enheterna Nord, Mellan, Väst och Syd) med elva huvudproduktionsorter (Luleå, Umeå, Sundsvall, Falun, Leksand, Karlstad, Örebro, Norrköping, Göteborg, Växjö och Malmö). För att ytterligare förbättra den journalistiska täckningen av landet finns 17 lokalredaktioner (Kiruna, Skellefteå, Storuman, Örnsköldsvik, Östersund, Hudiksvall, Gävle, Västerås, Eskilstuna, Visby, Borås, Halmstad, Uddevalla, Karlskrona, Jönköping, Kalmar och Uppsala).

På samtliga produktionsorter görs såväl allmän-TV för nationell sändning som regionala program, främst nyheter. De rikssända programmen från enheterna utanför Stockholm ska enligt SVT:s anslagsvillkor uppgå till minst 55 procent av SVT:s utbud. För 2002 var den andelen 56 procent, en uppgång med en procentenhet jämfört med 2001.

Programproduktionen från enheterna utanför Stockholm kan såväl spegla respektive område och dess särart som ha ett mer nationellt uppdrag. Mångfalden främjas i SVT:s utbud när nationella frågor belyses från en utsiktspunkt utanför Stockholm av personer med perspektiv och infallsvinklar från olika delar av landet.

De regionala nyhetsredaktionerna tar upp dagsaktuella frågor för sändning inom bevakningsområdet men placerar även inslag, när de är av riksintresse, i *Aktuellt*, *Rapport*, *SVT24* och *Sportnytt*. Dessutom levereras en stor mängd inslag till många andra riksprogram producerade i Stockholm som *Lilla Aktuellt*, *Lilla Sportspegeln*, *Kulturnyheterna* m.fl. Av särskild betydelse för Sverige-bilden i SVT:s utbud är *Landet Runt* som varje vecka för en stor rikspublik presenterar inslag av featurekaraktär ur det regionala nyhetsmaterialet vid sidan av det traditionella nyhetsflödet.

De regionalt producerade rikssända programmen kunde under 2002 hänföras till samtliga programkategorier i SVT:s utbud. Och med få undantag fick programmen sin speciella prägel av att produceras utanför Stockholm. Några av SVT:s mest populära program produceras inom enheterna utanför Stockholm. Långkörare som *Go'kväll*, producerat växelvis av SVT Sundsvall och SVT Norrköping, behöll under 2002 sitt grepp om publiken. Programuppdraget var oförändrat att skildra människor och företeelser, liksom den vardagsnära kulturen, i hela landet.

Inom områdena naturvetenskap, natur och fritid sände SVT flera programserier med avsändare ute i landet. Programmet *Nova*, SVT Norrköping, handlade om svensk forskning och vetenskapsutveckling, med bl.a. reportage från flertalet svenska universitet. Programmet berättade vidare om arkeologi på Höga Kusten, genmodifiering i Skåne, vargar i Västmanland, industriteknik i Mjölby m.m.

Naturprogrammet *Mitt i naturen* från SVT Sundsvall, levde upp till programtiteln genom att presentera reportage från hela Sverige och dessutom låta programledarna agera på plats i den svenska naturen, från norr till söder. Medicinprogrammet *Livslust*, SVT Karlstad, behandlade allmängiltiga ämnen, men lät en stor andel lokala experter bidra till mångfalden av röster och ansikten. *Antikrundan* bidrog också till såväl folkbildning som regional mångfald genom att turnera genom landet och ofta hitta lokala kulturella kopplingar till de antika föremål som visades i programmet.

Inom kultursektorn fortsatte även 2002 den starka regionala prägel på kulturbevakningen genom program som *Musikspegeln*, SVT Örebro, *Röda Rummet* och *Bokbussen*, SVT Sundsvall samt *Bildjournalen*, SVT Malmö. Publiken har också erbjudits scenföreställningar och evenemang från hela landet. *Veckans konsert*, bl.a. i samarbete med flera symfoniorkestrar ute i landet, Beethovens *Fidelio* från Musikteatern

i Värmland, *Albert Speer* i samarbete med Göteborgs Stadsteater och *Hjalmar på nätet* i samarbete med rikskända Vibby revy AB, är olika exempel på hur kulturlivet utanför huvudstadens nationella scener genom SVT erbjuds en kontaktyta med publiken i hela landet.

I samhällsutbudet fortsatte under 2002 den grävande och granskande journalistiken mycket framgångsrikt i *Uppdrag granskning*, samproducerat av SVT-redaktioner i Luleå, Göteborg, Malmö och Stockholm. Mest uppmärksammat enskilt program blev ett reportage om främlingsfientlighet i valstugor under valrörelsens slutskede.

Dramasektorn, med produktioner från SVT Göteborg och Malmö, bidrog med flera filmer och serier till en levande sverigebild och mångfald i SVT:s utbud. 'Nationalklenoden' *Hem till byn* återkom 2002 med starka bilder från den fortgående omställningen av förutsättningarna för svensk landsbygd, *Den femte kvinnan*, ännu en Mankell-deckare producerad av SVT Malmö, har sin mylla i det skånska landskapet. Även i ungdomsutbudet, i huvudsak producerat av SVT Växjö, återspeglades hela landet, t.ex. i program som *Musikbyrån* och *PS*.

Religionsprogrammen har till stor del kunnat bidra till en regional mångfald i SVT:s utbud. Inte minst genom de helgmålsböner och gudstjänster som sänts från kyrkor och andra församlingslokaler runt om i landet. (Ytterligare exempel på program producerade runt om i landet finns samlade i bilaga 3).

12.1 Ett mångsidigt utbud på svenska språket

Huvuddelen av SVT:s utbud är producerat i Sverige, detta gällde även år 2002. Cirka tre fjärdedelar av det förstasända utbudet producerades inom landet eller i samarbete med utländsk part, men på det svenska språket. Särskilt framträdande är detta för programtyper som Nyheter, som till 100 procent produceras inom landet. Men detta gäller även för programslag som Fakta eller Nöje, där 76 respektive 94 procent av sändningstiden år 2002 bestod av inhemsk produktion. Även merparten av musikutbudet i förstasändning hade inhemskt ursprung (tabell 17.2).

SVT erbjöd år 2002 ett stort utbud av svenska produktioner, egna eller förvärvade, inom alla huvudområdena. De inhemska programmen dominerade över de främmande förvärven i förstasändning. Om repriserna beaktas blir dominansen än tydligare.

SVT service-repriserar främst svenska program, men återutsänder också sådana program efter en tid. De egna arkiven ger också möjligheter att med kort varsel ordna återutsändning av program i form av minnesprogram eller exposéer, som på olika sätt uppmärksammar aktuella händelser.

SVT har ett allmänt ansvar för hur det talade och skrivna svenska språket utvecklas och samarbetar kontinuerligt med Sveriges Radio och Utbildningsradion i språkvårdsfrågor. Två heltidsanställda språkvårdare ger löpande information till redaktionerna i de tre bolagen. Bland annat utges en skrift, *Språkbrevet*, som syftar till att ge svar på aktuella språk- och uttalsfrågor. På webben finns också databasen *Dixi*, som behandlar språkfrågor.

12.2 Kulturlivet i hela landet

SVT:s kulturansvar innebär ansvar för spegling och granskning av kulturlivet såväl nationellt som internationellt. Det sker i form av sändningar från kulturevenemang som genom televisionen erbjuds publiken i hela landet. Opera, balett och talteater, från scener runt om i landet, återutsänds eller bearbetas för mediets förutsättningar.

Såsom självständig kulturinstitution skapar Sveriges Television också ett eget kulturutbud som inte har motsvarighet någon annanstans.

Kulturansvaret rymmer de traditionella konstarterna liksom musik och fiktion i vid bemärkelse. Även det kulturorienterade faktautbudet och förkunnelseprogrammen med utsändningar från olika samfund och evenemang räknas in under denna rubrik.

Totalt sett har utbudet Kultur/Humaniora inom sektorn Fakta ökat med 40 timmar år 2002 jämfört med år 2001, från 266 timmar till 306 timmar. Genren Fiktion/Långfilm har ökat från 899 timmar år 2001 till 1 017 år 2002. Musikutbudet har i sin tur ökat från 218 timmar år 2001 till 228 timmar år 2002. Religionsprogrammen har en något större volym år 2002 jämfört med år 2001 (tabell 6 b)

SVT hade under år 2002 totalt 11 bevakande kulturprogram. Huvuddelen av dem producerades utanför Stockholm, såsom *Bildjournalen*, *Bokbussen*, *Filmkrönikan*, *Musikspegeln*, *Pop i Fokus* och *Röda Rummet*. I Stockholm producerades *Kobra*, *Kulturnyheter*, *Studio Pop* och *Värsta Språket*. Samtliga dessa kulturbevakande program rör sig i hela landet, och i vissa fall även inter-nationellt. Genom att redaktioner med olika uppdrag i kulturbevakningen finns på olika orter uppnås goda förutsättningar att ge en god spegling av kulturlivet i hela landet. Utbudet av rikssända kulturbevakande program ökade med två titlar (*Värsta språket* och *Studio Pop*) och med totalt 20 timmar förstasändning, respektive 43 timmar inkluderande repris, från år 2001 till år 2002 (tabell 12.2 a).

Samarbete med kultur- och musikinstitutioner

Varje år sänder SVT program i samarbete med kultur- och musikinstitutioner i hela landet. Programmen bygger på föreställningar och olika slags arrangemang som produceras vid respektive institution. På så vis får publik som inte personligen kan närvara möjlighet att genom televisionen ta del av olika scenföreställningar, evenemang, visningar, föreläsningar m.m. Utöver ovan nämnda samarbeten förekommer ett omfattande samarbete i olika former mellan redaktioner inom SVT och en rad kulturinstitutioner runt om i landet. En samverkan som återspeglas i ett stort antal kulturbevakande och speglade program, respektive olika program med folkbildande inriktning.

Under 2002 deltog SVT i 45 samarbeten med kultur- och musikinstitutioner och det resulterade i drygt 48 timmar förstasändningar. Antalet samarbeten ökade jämfört med 2001 (tabell 12.2 b). Inom operakonsten kan nämnas *Jeppe – den gudomliga komedin* i samarbete med Folkoperan, *Don Juan* med Kungliga Operan och *Fidelio* med Musikteatern i Värmland.

När det gäller musikutbudet är samarbetet mellan SVT och en rad olika institutioner runt om i landet väletablerat och framgångsrikt. Inom ramen för *Veckans Konsert* fick till exempel Jönköpings Sinfonietta och Helsingborgs symfoniorkester möjlighet att framträda för en nationell publik. Det samma gällde *Borodinkvartetten* och *Bohuslän Big Band* i samarbeten med Göteborgs konserthus och Musik i Väst. Viktigt samarbete skedde också med bl.a. Fylkingen och Stockholm Jazz Festival,

Andra exempel på hur SVT kan förmedla viktiga nationella och kulturhistoriska evenemang till hela svenska folket var *Valborgsfirandet* i Örebro, där även etnisk mångfald ingick som tema. *Midsommarfirandet i Ransäter* blandade modern kultur med traditionell folkkultur. I den lättare kulturella genren erbjöds den nationella publiken populära återutsändningar av revyn *Hjalmar på nätet* och lustspelet *Kärlek och lavemang*.

Beträffande religionsutbudet finns en stark tradition av samarbete med institutioner såväl inom svenska kyrkan som i andra samfund. I samband med stora helger får dessa utsändningar särskild betydelse. Det är av stor vikt för många svenskar, inte minst för äldre, sjuka och handikappade, att de med televisionens hjälp kunnat delta i t.ex. en *Julotta* eller vid andra stora religiösa helger. I samarbete mellan SVT och Konstfack i Stockholm fick eleverna möjlighet att producera 50 profilvinjetter för sändning i SVT:s kanaler under 2002. Dessa vinjetter räknas inte in i statistiken för samarbeten med

Musik- och kulturinstitutioner men är goda exempel på hur SVT kan bidra till utvecklingen av nya uttryck i ett kulturlandskap där traditionella konstformer och modern medieteknik korsbefruktas.

Samarbete med filmbranschen

SVT lämnade under 2002 ett bidrag om drygt 40 miljoner kronor till Stiftelsen Svenska Filminstitutet (SFI). Detta skedde inom ramen för det från år 2000 löpande filmavtalet. SVT samverkar dessutom varje år med filmbranschen genom samproduktioner, medfinansiering och köp av visningsrätter avseende film som erhållit stöd genom filmavtalet. Sända långfilmer under 2002 som särskilt uppmärksammats och där SVT:s engagemang varit betydande är bl.a. *Vuxna människor*, *Dancer in the Dark*, *Tillsammans* och *Den bästa sommaren*.

Väsentligt stöd till utveckling av filmkonsten i Sverige är samarbetet mellan Film i Väst, Svenska Filminstitutet och SVT om en satsning på novellfilm. Samarbetet gav totalt 12 filmer vilka visades i SVT under året som gick. Utöver det direkta stödet till SFI samverkade SVT under 2002 i olika former med filmbranschen i 57 projekt. SVT tillför också medel till filmbranschen genom produktionsutläggningar till så kallade fria filmare inom dokumentärfilmområdet.

12.3 Det mångkulturella Sverige

I SVT:s utbud återspeglas att allt fler boende i Sverige har anknytning även till andra kulturer än den traditionellt svenska. Det mångkulturella samhället är en angelägenhet för alla och därför stimuleras alla redaktioner att anlägga ett sådant perspektiv i programarbetet.

Ämnen med mångkulturella dimensioner behandlas regelbundet i nyhetsprogrammen och inom programområden som Samhälle, Drama, Underhållning och Dokumentär.

Mosaikredaktionen har haft ett särskilt ansvar att skildra det mångkulturella Sverige. Under de femton år som *Mosaik* funnits, har programformen förändrats i takt med omvärlden. Fler invandrare och fler språkgrupper i Sverige har under de senaste åren lett till att *Mosaik* uttalat arbetat med program på svenska språket, men med självklara möjligheter för de invandrare som inte behärskar svenska språket så väl att använda sitt eget språk vid medverkan i programmet.

Under 2002 sände Mosaikredaktionen 30 program om vardera 30 minuter. Inför valet 2002 sändes ett extra, timplågt, program, *Mosaik i valet*, där Sverigedemokraternas politik granskades i reportage och i en studiodiskussion.

Mosaik har i sina program framför allt behandlat sociala och politiska frågor. Under 2002 har programmen bland annat tagit upp ämnen som det ökande narkotikamissbruket som spritt sig allt längre ner i åldrarna; arbetsmarknadens villkor och invandrades kamp för jobb; invandrarungdomars utsatthet; integration och migration; invandrare som egenföretagare; flyktingmottagning och språkets betydelse för invandrare. Några dagar efter det så kallade hedersmordet på Fadime Sahindal sände Mosaik ett extrainsatt studiosamtal med bland andra läkare, etnologer och kvinnoaktivister.

Redaktionen ansvarar för samarbetet mellan TV-bolagen inom EBU när det gäller mångkulturella program. Under 2002 resulterade detta i tio samproduktioner, som sändes under sommarsäsongen under rubriken *Cityfolk*. Serien berättade om människoröden i flera europeiska storstäder. Till programserien bidrog: Slovenien, Portugal, Österrike, Danmark, Spanien, Irland, Belgien, Tjeckien, Tyskland och Norge. (Tabell 12.3).

SVT inköp har ett särskilt ansvar att köpa in filmer med ett mångkulturellt perspektiv från olika delar av världen. Under 2002 sändes 36 långfilmer med detta perspektiv. Några exempel är *Bergens fånge* från Ryssland, *Svart katt, vit katt*, som utspelar sig i romsk miljö, *Cyclo* från Vietnam, *Guantanamo*, producerad i Kuba, Tyskland och

Spanien, *Det turkiska badet* från Turkiet och Italien, *Maskernas kung*, Kina, *Tango*, Argentina och Spanien, och *Hana-bi* från Japan.

Mångfaldspolicy

Sveriges Television antog i slutet av 2002 en *mångfaldspolicy*, där vissa övergripande mål slås fast. Bland annat ska programmen öka kunskapen om och förståelsen mellan människor med olika kulturell bakgrund. SVT ska medverka i utvecklingen av det mångkulturella samhället, spegla detta och påverka attityder. SVT:s program ska genomsyras av att Sverige består av människor med olika etnisk, religiös och kulturell bakgrund och med olika erfarenheter och färdigheter. Detta ska också, enligt mångfaldspolicyn, återspeglas i SVT:s personalsammansättning.

13 Internationell spegling

Program från andra länder införskaffas genom förvärv, internationella samarbetsprojekt och utbyte inom Eurovisionen (EBU) och Nordvisionen (NV). Av det utländska förstasända utbudet i SVT (exklusive sport) kom, mätt i sändningstid, drygt hälften från länder utanför Europa. Av de europeiska programmen i första sändning kom nästan en tredjedel från de nordiska länderna och det var en ökning jämfört med 2001. (Tabell 13.1 a och b).

13.1 Världen

Fiktion/Långfilm var den programkategori som innehöll det största utbudet av utländska program, i synnerhet långfilmer. Av den sammanlagda sändningstiden av långfilm på 1 017 timmar kom 804 timmar från andra länder. Drygt hälften, 468 timmar, utgjordes av filmer från länder utanför Europa. Det utomeuropeiska långfilmsutbudet dominerades av filmer från USA. Flera filmer hade producerats i Japan, Australien, Kuba och Iran. Enstaka långfilmer kom från Vietnam, Hongkong, Kina och Mocambique.

Dokument utifrån sände under året 12 inköpta program, som speglade utomeuropeiska länder bl.a. fyra program om Mellanöstern, ett BBC-program *Framtiden kom igår*, som handlade om hela västvärlden och ett program om USA och Saddam. Den totala sändningstiden för utländska dokumentärer uppgick till 175 timmar.

Inom sportområdet kom drygt hälften av utbudet räknat i timmar från utlandet. 435 timmar sport hade sitt ursprungsland utanför Europa. Där dominerade sändningarna från vinter-OS i Salt Lake City och fotbolls-VM i Japan och Korea.

13.2 Europa

Utbudet av förstasända program från Europa minskade, mätt i sändningstid, något under 2002 jämfört med året innan. Den största minskningen fanns inom faktaområdet. Däremot ökade utbudet av europeisk långfilm och fiktion med 40 timmar jämfört med 2001. Drygt 70 procent av den totala sändningstiden i SVT 2002 utgjordes av program, som producerats i Europa. *Dokument utifrån* sände under året 6 program, som producerats i olika europeiska länder. Några exempel är ett program om Milosevics fall, ett om terrornätverk i Tyskland och två dokumentärfilmer om Mitterand respektive le Pen.

13.2 Norden

De viktigaste samarbetsformerna inom Nordvisionen utgörs av utväxling och samproduktion av program, daglig utväxling av nyhetsinslag, utväxling av arkivmaterial, engagemang i gemensamma utvecklingsprojekt samt verksamhet inom den nordiska TV-samarbetsfonden. Samarbetet skedde liksom tidigare år inom de åtta programgrupperna Kultur och Fakta, Drama, Underhållning, Barn och ungdom, Sport, Undervisning, Nyheter och Nya medier (NEM).

Under år 2002 sände SVT 148 timmar Nordvisionsprogram i förstasändning, inklusive reprisar var sändningstiden 325 timmar. Antalet nordiska samproduktioner uppgick till mellan 250 och 300 program, de flesta inom Barn och ungdom, Fakta och Drama. 56 nyproducerade nordiska samproduktioner sändes i SVT under 2002. Som ett resultat av samarbetet i Nordvisionen sände SVT program som *Olivia Twist* och *Laura Trenters* tre familjdeckare *Det brinner!*, *Hjälp!* och *Pappa polis*. Serierna *Cleo*, *Familjen*, Henning Mankells dramaserie *Den femte kvinnan* och den danska serien *Den lejde mördaren*. I utbudet fanns också dokumentärprogram såsom *Sex i Norden*, *Arne Jacobsen 100 år* och *Nobelpriset 2002: Litteraturpristagaren*.

14 Jämställdhet

I SVT:s jämställdhetsplan finns mål som berör programverksamheten, både när det gäller innehåll/inriktning och andel medverkande i programmen. Efter ett års uppehåll har den mätning av medverkande kvinnor och män i nyhetsprogrammen, som sedan flera år tillbaka genomförts i samarbete med Göteborgs universitet, återupptagits. Mätningen har omfattat samtliga nyhetsprogram under en vecka i oktober och en andra del är planerad till samma program under en vecka i mars 2003, varefter det sammanlagda resultatet kommer att presenteras.

En intern undersökning som i januari 2002 genomfördes av en grupp medarbetare vid Nyheter & Fakta gav ett nedslående resultat när det gäller andelen intervjuade kvinnor i nyhetsprogrammen: 30 procent mot 70 procent män. Detta ledde till att en jämställdhetsgrupp tillsattes inom nyhetsverksamheten med uppgift att föreslå åtgärder för att få fler medverkande kvinnor i nyhetsändningarna. Gruppen har under året bl.a. tagit initiativ till ett möte med Jämo Claes Borgström som gav sin syn på hur det kvinnliga perspektivet kunde lyftas fram i urval och utformning. En annan av gruppens uppgifter har varit att i det dagliga arbetet medvetandegöra kollegor och medarbetare om vikten av balans mellan könen i nyhetsprogrammen. En ny mätning liknande den som genomförde i januari kommer att göras motsvarande period även kommande år.

Det s k screening gender-materialet – som färdigställdes år 2000 i samarbete mellan de nordiska publicservicebolagen samt nederländska NOS och tyska ZDF – har under året diskuterats i det sameuropeiska nätverket i s k gender-frågor. Man beslutade att inte göra någon ny omfattande satsning utan rekommendera medlemsföretagen att använda materialet, med de olika exemplen på hur könsrollerna kommer till uttryck i programmen, i samband med genrekonferenser och liknande fora. Sådana diskussioner har också under åren ägt rum i olika konstellationer inom SVT.

15 Kvalitetssäkring

Kvaliteten på SVT programutbud kan bedömas ur olika perspektiv och på ett antal olika nivåer – från hela företagets utbud till enskildheter i ett givet program, från professionell kritik till den stora publikens reaktioner. Kvalitet kan aldrig på ett meningsfullt sätt uttryckas i exakta, allmängiltiga mått. Ändå diskuteras kvalitet fortlöpande bland programskaparna, ofta i dialog med den medskapande publiken. Publikens upplevelser av program uppfattas inom Sveriges Television som en viktig del i bedömningen av programmets kvalitet.

Genom Internet har nya möjligheter öppnats till kompletterande programtjänster. En dialog med och mellan tittarna ger nya möjligheter för publiken att medverka i programmen.

Tre olika aspekter på programkvalitet är kvalitet i produktionsprocessen, kvalitet i det utsända programmet och i publikens upplevelse av programmet.

Kompetensutveckling

Vid sidan av den formella utbildningsverksamheten inom SVT ges de som är nya i yrket möjlighet att ta del av erfarna programskapares kunskaper, arbetsmetoder och analytiska tänkande. Dessutom ges medarbetare kontinuerligt tillfälle till dialog och erfarenhetsutbyte med programskapare inom och utom företaget. Den traditionella formen för kompetensutveckling genom seminarier och konferenser arrangeras fortlöpande av samtliga enheter inom SVT. Medarbetarna erbjuds också möjlighet att delta vid mässor eller göra studiebesök vid andra medieföretag inom och utom Sverige. En centralt organiserad mentorsverksamhet inom hela SVT inleddes under 2002 och fortsätter under 2003.

Programkontrakt

Programkontrakt är ett instrument för målfokusering och utvärdering av programprojekt. I kontraktet placerar ansvarig programchef in den tilltänkta produktionen i Sveriges Televisions utbud genom att klargöra varför och för vilka programmet ska göras, dvs. vilken funktion programmet ska ha i den samlade programutgivningen. Programmets projektledare specificerar sedan vilka effekter programmet ska uppnå visavi publiken. Därefter redovisas ingående med vilka medel de uppsatta målen ska nås: innehållet, formen, resurserna, kontrollerna etc. Efter ett avslutat projekt kan resultatet bedömas i förhållande till de mål som satts upp i kontraktet. Måluppfyllelsen kan relatera både till kvalitet och ekonomisk effektivitet.

Programutvärdering

Programutvärdering görs mot bakgrund av de mål som satts upp i programkontrakt för den aktuella produktionen och i förhållande till allmänna professionella normer. Utvärdering är ett självklart inslag i det löpande programarbetet. Vid samtliga programoperativa enheter genomförs veckovisa redaktionsmöten där pågående eller genomförda programproduktioner analyseras och värderas med hänsyn tagen till den målsättning som finns för programmet och/eller de publikreaktioner man fått i anslutning till utsändningen. Inom nyhetsverksamheten genomförs motsvarande utvärderingsmöten dagligen.

En annan typ av utvärdering är revidering av löpande programserier, där utfallet sätts i relation till de framtida produktionsplaner som finns. Detta sker regelmässigt efter avslutad sändningssäsong. För nöjesproduktioner kompletteras programutvärderingen oftast genom en idébearbetning mellan säsongerna. I avslutade projekt utvärderas både genomförandet av projektet (bemanningen, arbetstiderna, resursanvändningen) och innehållet i sändningarna. Resultaten dokumenteras för att kunna fungera som en kunskaps- och erfarenhetsbank vid initiering av nya projekt inom den aktuella genren.

Som exempel på andra former för utvärdering kan noteras att vid SVT Malmö har regionens designgrupp kopplats in i programprojekt för att förse alla medverkande med en gemensam referensram för det visuella uttrycket i programmet. Inom SVT Fiktion utvärderas alla produktioner dels av enhetsledningen och dels på projektledarmöten, där utsedda opponenter leder diskussionen med bl.a. programkontrakt som underlag.

Testpilot

Testpilot är en metod som utvecklats inom Sveriges Television för en analys av den sista länken i kommunikationsprocessen, nämligen tittarens upplevelse av programmet. Ju större överensstämmelse mellan tittarens upplevelse och programmakarens avsikt med programmet, desto högre kan kvaliteten i produktionsprocessen anses vara. Viktiga aspekter för programupplevelsen är bl.a. begriplighet, angelägenhet och programmets förmåga att engagera åskådaren. Tilltalet och formen i programmet ska träffa rätt hos målgruppen. Programinnehållet, tonen och dramaturgin ska därför följa genrespecifika lagar så att nöjesprogram upplevs som underhållande, att faktaprogram ger tankeföda och att tittaren förstår sin samtid lite bättre efter en nyhetssändning osv.

Med hjälp av en datorstyrd mentometerteknik avger tittarna sina reaktioner på programmet medan de tittar. Efter avslutat tittande får de tillfälle att både genom svar på strukturerade frågor och med egna ord och funderingar ge sina synpunkter på det aktuella programmet. Metoden kan ge ett detaljerat underlag för bedömning av i vilken mån programmet fungerar för tittarna på det sätt som varit avsikten. Metoden används både när en programserie förbereds och vid utvärdering av program som redan är etablerade. Under 2001 har Testpilot använts inom ett brett spektrum av SVT:s program och programtjänster.

Dialog i andra former

Även andra former för dialog med publiken förekommer i kvalitetsutvecklingsarbetet; paneler av tittare med uttalat intresse för vissa temaområden har varit med och bedömt programupplägg. Spontana och inbjudna reaktioner via Internet i anslutning till program ingår i den utvidgade dialog som programskaparna numera kan föra med sin publik kring programmens teman. Detta kan även bidra till en fortlöpande kvalitativ utvärdering av själva programmet. Vidare genomförs årligen ett antal undersökningar där ett representativt urval av befolkningen bereds möjlighet att värdera programutbudet. Publiken får då möjlighet att betygsätta hur väl de tycker att SVT lyckats inom olika programområden eller med enskilda program. I enkäterna görs också fördjupade studier av publikens åsikter inom olika specialområden. Det kan gälla seriedramatik, nyhetsförmedling eller sportbevakning men också exempelvis användningen av SVT:s tjänster på Internet och utnyttjandet av text-TV.

Junierrådet

Ett Junierråd inrättades inom SVT i slutet av 2001 och verkade under 2002. Rådet bestod av yngre medarbetare från SVT:s samtliga enheter med representation från många olika yrkeskategorier. Junierrådets uppgift har varit att komma med idéer och inspiration till SVT:s fortsatta programarbete: prioriteringar, tilltal, form etc.

Kvalitet i sändningarna

Sveriges Televisions trovärdighet består bl.a. i att publiken ska kunna lita på att de TV-program de vill se sänds på utlovade klockslag, utan störningar i bild eller ljud, och med textning när det så ska vara. Under 2002 inträffade ett fåtal svåra störningar som påverkat tittarna. Totala avbrott är mycket sällsynta och beror då oftast på svårkontrollerade yttre faktorer. Elförsörjningen är säkrad genom flera oberoende system. Avbrott i ordinarie elkraft inom Sveriges Television har endast i mycket sällsynta fall givit bildstörningar i pågående sändningar.

Av de mer än 20 000 TV-program som sändes under 2002 drabbades ett fåtal av problem i samband med utsändning. Försenade programstarter skedde vid 14 tillfällen. Akuta tablåändringar registrerades vid 13 tillfällen, varav 7 på bästa sändningstid. Vid 5 tillfällen ändrades tablåerna pga av extrainsatta nyhetssändningar och vid ytterligare 5 tillfällen under pågående sportevenemang. Helt nyinsatta extrasändningar förekom vid 27 tillfällen under 2002.

Små förskjutningar i tablån kan också uppstå då program är för korta eller för långa. Vid 150 tillfällen under året stämde inte den förannonserade programlängden med den faktiska, vilket var en ökning med 28 procent jämfört med år 2001. En orsak till detta var den allt kortare framförhållningen mellan inspelning och utsändning. En annan orsak var att nyhetssändningar allt oftare hade svårigheter att anpassa sig till sändningsutrymmet. Det fanns dock oftast marginaler i programövergångarna att kompensera sådana överdrag, men då på bekostnad av programinformations- och marknadsföringsutrymme för kommande program.

Vid direktsända evenemang, t.ex. sporttävlingar, är det vid vissa tillfällen svårare att förutse programlängderna i förväg och således även mera komplicerat att kompensera förskjutningar vid programövergångarna. Vid 8 tillfällen har sändningsavbrott förekommit. Det har varit problem med textningen vid totalt 61 rapporterade tillfällen,

vilket håller sig på en konstant nivå mot föregående år trots det utökade textningsuppdraget, som genomförts under 2002. Länk- och uppkopplingsproblem har slutligen registrerats vid 24 tillfällen under året som gått.

16 Tillgodose publikens intressen

Det programschema som hösten 2002 låg till grund för sändningarna liknar i sin struktur programschemat för hösten 2001 (se bilaga 4).

SVT1 var huvudkanal dagtid med morgon- och förmiddagsprogram, lunchnyheter och eftermiddagssändningar. Eftermiddagarna bestod huvudsakligen av servicerepriser, riksdagssändningar och matinéfilmer. SVT erbjöd nyhetssändningar från tidig morgon till sen kväll med *SVT morgon* kl 6.00-9.30, *Rapport* kl 12.00 och 16.00, *Samenyheter Oddasat* kl 17.00, *Nyhetstecken* kl 17.40, *Finska nyheter Uutiset* kl 17.45, *Regionala nyheter* kl 17.55, 19.10 och 21.40, *Kulturnyheter* kl 19.01, *Rapport* 19.30, *Aktuellt* 21.00 och 22.05, *A-ekonomi* kl 21.30, *Sportnytt* kl 21.50 och sena *Rapport* med reprisering av *Kulturnyheter* omkring kl 23.00. Dessutom sändes nyheter kontinuerligt i den digitala kanalen *SVT24*. (Tabell 16.1)

Tiden mellan kl 18.00 och 20.00 rymde barn- och ungdomsprogram i SVT:s kanaler. Program som vänder sig till en medelålders och äldre publik återfanns främst i SVT2. Mellan kl 20.00 och 23.00 sändes program som tilltalar såväl små som stora publikgrupper (tabell 16.2). Syftet var naturligtvis att tillfredsställa olika behov och intressen hos publiken och för att uppnå det tillämpades ett antal grundprinciper för tablåläggningen. Eftersom SVT sänder program i två kanaler kan public service-televisionen erbjuda program av olika karaktär vid samma tidpunkt. Utbudet efter kl 23.00 bestod till stor del av servicerepriser och utländska fiktionsserier. Efter midnatt sändes UR och därefter ofta SVT24s nyhetshjul i SVT1 fram till morgonsändningarna kl 06.00.

Veckoslutssändningarna skiljde sig något från utgivningen under vardagar. Sändningarna på lördag och söndag inleddes kl 08.00 med barn- och ungdomsprogram i SVT1. Sedan följde servicerepriser och ofta sport i båda kanalerna till ca 18.00. Sändningarna tenderade också att pågå något längre in på natten under fredags- och lördagskvällarna.

SVT tillämpar olika slags versioneringar av både svenska och utländska program i syfte att göra dem tillgängliga för publiken. Begreppet versionering innefattar översättningstextning, översättning för berättare eller speaker, dubbing och text-TV-textning. Program kan också versioneras genom att kommentator används. Det senare gäller så gott som undantagslöst sportprogram. Under 2002 ökade versionering av program med 139 timmar eller 6 procent jämfört med året innan. (Tabell 16.3).

17 Typer av produktion

Allmänproduktionen i SVT ökade 2002 med drygt 20 timmar jämfört med föregående år. Till allmänproduktion räknas egenproduktioner, produktionsutläggningar, samproduktioner samt svenska förvärv inom programkategorierna Fakta, Fiktion, Musik, Nöje, nyhetsmagasin riktade till barn och ungdom, sportdokumentärer, sportreportage och korta pausprogram. Inköpt äldre svensk biografilm inkluderas inte i definitionen. Inte heller ingår nyhetsservice för funktionshindrade och minoriteter.

Andelen allmänproduktion utanför Stockholm uppgick under 2002 till 56 procent vilket, mätt i produktionsvolym, var en ökning med 31 timmar (tabell 17.1 a och b).

Produktionen av Fakta- och Musik-program var större i regionerna än i Stockholm, och ökade ytterligare något under 2002. Däremot produceras merparten av Fiktion/Långfilm i Stockholm. Produktionen av Nöje var även 2002 i princip lika stor i SVT:s enheter ute i landet (51 procent) som i Stockholm (49 procent) (tabell 17.1 c).

17.1 Mångfald - röster, bilder och idéer

Mångfaldsbegreppet kan belysas ur såväl ett utbudsperspektiv som ett produktionsperspektiv. Ur produktionsperspektivet bidrar dels utomstående medverkande i Sveriges Televisions egen produktion, dels anlitade utomstående producenter eller produktionsbolag till mångfalden. Ytterligare ett bidrag till mångfald ger visstidsanställningar av programpersonal i form av vikariat och projektanställningar.

Mångfalden ur utbudsperspektivet belyses med sändningar uppdelade på svenska och främmande programproduktioner (tabell 17.2).

Sedan flera år sker den interna redovisningen av samarbetet med utomstående under de tre produktionsstyperna *produktionsutläggning*, *samproduktion* och *förvärv* (för definition se avsnitt 26). Formerna för produktions-samarbete med utomstående är under ständig utveckling. Ett avtal om produktionsutläggning kan bestå av att SVT bidrar med teknik och redaktionell bemanning, medan rättigheter till manus och format helt eller delvis överförs till producenten/produktionsbolaget. Avtalsbeloppet för produktionsutläggningen blir i detta fall lägre än i en "normalutläggning" där produktionsbolaget svarar för hela produktionen. På det nordiska planet finns exempel på att samarbetet mellan public service-bolag utvecklas mot gemensamma produktioner med visningsrätt för parterna i respektive land.

Förutsättningarna för att bygga programutbudet på externa krafter i form av samproduktioner, utläggningar och inköp varierar mellan de olika programkategorierna. För programområden som Nyheter, Sport och Fakta är det nödvändigt att i mycket hög grad förlita sig till egenproduktionen, det vill säga ha en hög självförsörjningsgrad. För programområden som Fiktion och Nöje är de tre produktionsformerna naturliga. Inom dessa programområden är också visstidsanställningar vanligare än inom andra områden.

Omfattningen av utomståendes medverkan belyses dels med utbetalade arvoden, dels med antalet medverkande (tabell 17.1 d och e). Omfattningen ger även en spegling av SVT:s roll som arbets- och uppdragsgivare inom kulturområdet.

Utomstående medverkande

Ett stort antal personer inom konstnärlig, publicistisk och opinionsbildande verksamhet ger regelbundet bidrag till en mångfald av meningsriktningar och åsikter i programmen. Nyhetsverksamheten engagerar en mängd medverkande t.ex. specialister som belyser olika ämnesområden.

En särskild kategori av utomstående är kulturarbetare, dvs. personer som fått ersättningar enligt de avtal SVT slutit med fackliga organisationer inom teater-, musiker-, dramatiker-, författar- och bildkonstnärsoverområdena. Kulturarbetare engageras dock i ökande grad utan tillämpning av dessa avtal, t.ex. i de fall när de arbetar i bolag och erbjuder sina insatser genom ett sådant. Möjligheterna att redovisningsmässigt fånga upp sådan medverkan av kulturarbetare är små. Ett ökande engagemang av kulturarbetare som arbetar via bolag eller som går vid sidan av nyssnämnda avtal leder alltså i redovisningen till en skenbar minskning av engagemangen av kulturarbetare. Trots dessa brister och oklarheter har SVT dock valt att fortsätta redovisningen enligt de principer som etablerades i den första uppföljningen 1997 (se tabell 17.1 d arvoden och tabell 17.1 d medverkande). För att med arvodesnivån belysa omfattningen redovisas utbetalningarna både i löpande priser och i 2002 års prisläge. Kostnaderna för anlitandet av kulturarbetare ökade under år 2002 jämfört med 2001, medan totala antalet medverkande personer sjönk.

I uppgifterna avseende antalet personer, som av olika programenheter inom företaget uppburet ersättning för medverkan, finns vissa dubbleringar. Då en och samma person varit engagerad både i Stockholm och i övriga landet räknas detta som två medverkande. Därför blir summan avseende medverkande något högre än om man räknar antalet personer som företaget engagerat.

Musikrättigheter

Utöver direkt medverkande artister används i programproduktionen upphovsrättsligt skyddade musikaliska verk. Omfattningen av denna form av medverkan låter sig inte beskrivas på annat sätt än med utbetalade ersättningar. Enligt avtal betalar SVT ut ersättningar för musikrättigheterna till upphovsrättsorganisationerna STIM (Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå), IFPI/SAMI (International Federation of Producers of Phonograms and Videograms/Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation) och NCB (Nordic Copyright Bureau). Ersättningar som kommer kompositörer, textförfattare, musikförläggare och artister tillgodo. År 2002 uppgick utbetalningarna till 50,8 miljoner kronor (år 2001 49,1 miljoner kronor). Dessa ersättningar ingår inte i redovisningarna till medverkande.

Visstidsanställningar

Utöver den fast anställda personalen arbetar ett växande antal personer i SVT på tidsbegränsade anställningar. Journalister, redaktionsmedverkande och programledare är exempel på yrkesgrupper som projektanställs för att vidga mångfalden i programproduktionen. Kostnaderna för visstidsanställda (tabell 17.1f-g) minskade år 2002 jämfört med 2001.

Produktionsutläggningar, samproduktioner och inköp av svenska visningsrätter

Omfattningen av fristående producenters och produktionsbolags insatser i SVT:s programverksamhet kan beskrivas med företagets betalningar för produktionsutläggningar, samproduktioner och inköp av visningsrätter (tabell 17.1h). Gränsen mellan de tre kategorierna är inte absolut, och därför är den totala volymen avgörande.

De under 2002 utbetalade ersättningarna för samarbeten med utomstående svenska producenter minskade med 8 procent i förhållande till föregående år.

17.2 Utbudet fördelat på produktionstyper

Andelen egenproduktioner, utläggningar och samproduktioner respektive köp av visningsrätter varierar mellan de olika programkategorierna. Nyheter består exempelvis endast av egenproduktion, medan långfilm till största delen består av inköpta visningsrätter.

Förstasändningar av produktionsutläggningar år 2002 utgjorde 89 timmar, en minskning med 17 timmar jämfört med 2001. Volymen svenska samproduktioner var oförändrad medan svenska inköp ökade. SVT:s egenproduktionen ökade under året med 707 timmar varav nära 600 timmar hänförs till nyheter vilket hänger samman med de utökade sändningarna nattetid.

Det främmande inköpta utbudet ökade år 2002 med 423 timmar i förstasändning jämfört med 2001. (Tabell 17.2).

17.3 Program av europeiskt ursprung

År 2002 var 84 procent av SVT:s utbud av europeiskt ursprung. Det är en ökning med 2 procentenheter jämfört med 2001 (tabell 17.3).

Andelen programtid, som förvärvats av fristående europeiska producenter var år 2002 16 procent, vilket är oförändrat jämfört med 2001.

17.4 Formatproduktion

På den internationella programmarknaden erbjuds inte bara program till försäljning utan även så kallade programformat. Inköp av programformat innebär att man köper rätten att adaptara en programidé för den lokala marknaden med stöd från originalproducenten genom dokumentation, produktionslösningar och allmän kunskap och erfarenhet.

Program som har lyckats väl internationellt och som bedöms passa en svensk publik, förhandsköps ofta av de svenska produktionsbolagen. Även public service-bolagen i Europa byter eller säljer lyckade programkoncept.

Genom att förvärva rättigheter till programformat får SVT möjlighet att välja om programmet ska produceras med egna resurser eller med hjälp av utomstående produktionsbolag.

Formatförsäljning är vanligt när det gäller nöjesprogram och drama. Även lättfakta och så kallade ”dokusåpor” förekommer som idé, som saluförs på den internationella marknaden.

18 Myndighetsinformation

I kortprogrammet *Anslagstavlan* sänds meddelanden från svenska statliga myndigheter till landets befolkning om medborgerliga rättigheter och skyldigheter gentemot samhället samt information av varnande karaktär i syfte att skydda enskildas liv och hälsa. *Anslagstavlan* sändes vid 75 tillfällen under 2002 med en total sändningstid på drygt fyra timmar. Varje program innehöll mellan fyra och sex inslag och det nådde i genomsnitt nästan 230 000 tittare per gång.

19 Granskning av programmen

SVT:s tillämpning av bestämmelserna i sändningstillståndet och radio- och TV-lagen är avgörande för programföretagets oberoende och trovärdighet. Särskilt betydelsefullt är kravet att sändningsrätten skall utövas opartiskt och sakligt. Hur bestämmelserna följs granskas i efterhand av statliga Granskningsnämnden för radio och TV. Nämnden tar emot anmälningar från allmänheten och kan även ta egna initiativ.

Det är få av SVT:s alla program och programinslag som anmäls till Granskningsnämnden. 2002 förekom 681 ärenden att jämföra med 402 ärenden 2001, vilket i sin tur innebar en fördubbling jämfört med 2000. Den kraftiga ökningen kan delvis förklaras av att nämnden förenklat anmälningsförfarandet med ett e-postformulär på sin hemsida. Ett 90-tal ärenden 2002 är också att hänföra till ett enda program, nämligen *Uppdrags gransknings* program om vissa valstugepolitikernas attityder till invandrare.

De flesta av de anmälda programmen frias utan att nämnden begär yttrande från SVT. I 67 fall begärdes yttrande vilket var en ökning med cirka 30 procent jämfört med 2001. År 2000 var antalet begärda yttranden 23 stycken. 30 ärenden ledde år 2002 till fällande beslut (tabell 19 a).

Fällningarna 2002 rörde i 20 fall kravet på opartiskhet och/eller saklighet, vilket kan jämföras med 16 året innan och 4 under 2000. Ärenden avseende sponsring, gynnande och reklam fälldes i 9 fall vilket kan jämföras med 1 under 2001 och 3 under 2000 (tabell 19 b). Fyra av fällningarna avsåg otillbörligt gynnande av kommersiella intressen, bland annat för exponering av tröjreklam i miljöer som SVT själv råder över. SVT fälldes i fyra fall för brott mot olika sponsringsbestämmelser och i ett fall för brott mot reklamförbudet i sändningstillståndet.

I enlighet med programföretagets skyldigheter har SVT publicerat de kommunikéer om fällningsbeslut som nämnden begärt, s.k. pliktsändningar. Såväl fällande som friande beslut följs upp inom SVT av programsekretariatet och programansvariga.

I flera av de fällningar som rör sponsringsbestämmelserna har Granskningsnämnden även valt att hos domstol ansöka om påföljd i form av särskild avgift, ett slags böter. Vid slutet av 2002 uppgick avgiftskraven till cirka 2,7 mkr i ärenden där Sveriges Television bestrider skyldighet att betala avgift. Två av fallen kan få långtgående konsekvenser. I ett av fallen, *K-Special: De som lever för evigt*, gäller frågan om SVT vid förvärv av visningsrätt för en TV-sändning ska tvingas betala mer än marknadsmässigt pris för visningsrättigheter. Ett annat domstolsärende gäller om SVT får fortsätta sända internationella sportevenemang där tidtagning och resultat levereras i TV-bilden av sportevenemangets arrangör och en sponsor vars namn samtidigt visas. SVT vill, liksom TV-företagen i övriga Europa, fortsätta att tillämpa European Broadcasting Unions (EBU) utfärdade rekommendationer, vilka emellertid den svenska granskningsnämnden inte godtar med hänvisning till det svenska regelverket.

20 Forskning om programmen

JMG

På uppdrag av Granskningsnämnden för radio och TV genomför institutionen för Journalistik och Masskommunikation vid Göteborgs universitet, JMG, återkommande studier av programutbudet i svensk television. Den rapport som sammanfattas här avser år 2001 och publicerades under våren 2002. Av "Svenskt TV-utbud 2001" framgår bland annat att SVT1:s och SVT2:s programprofiler förändrades kraftigt under året genom en profilering av kanalerna. Det samlade programutbudet i SVT påverkades dock mycket begränsat av kanalprofileringen.

I JMG:s undersökning ingick SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5, ZTV, TV6 och TV8.

Enligt rapporten uppvisade SVT1 störst mångfald med ett omfattande utbud av nyheter, jämfört med de ovan uppräknade TV-kanalerna i Sverige. SVT2 var den mest utpräglade faktakanalen, men med ett stort utbud av nyheter.

TV-program som särskilt vänder sig till invandrare och etniska grupper förekom under 2001 enbart i SVT. Det mest omfattande utbudet av barnprogram sändes i SVT1, TV3 och Kanal 5.

Rapporten från JMG karakteriserar SVT:s båda kanaler som public service-kanaler med stor bredd både inom det informationsinriktade och det underhållningsinriktade programutbudet.

I rapporten konstateras att SVT:s kanalprofilering 2001 blev framgångsrik: SVT1:s profil blev bredare och gick i riktning mot programledningens målsättning "en kanal "för alla alltid" och SVT2:s faktabetonade profil gick i riktning mot en kanal "för dig ibland".

Rapporten innehåller också en specialundersökning: "SVT:s programutbud – utvecklingen 1998-2001". Resultaten av 2001 års undersökning är, enligt forskarna, helt jämförbara med tidigare års undersökningar och därmed är det möjligt att undersöka hur SVT:s programutbud har sett ut och hur det har utvecklats under fyra år. De tydligaste förändringarna är: utbudet av nyheter ökade kraftigt genom att sändningstiden för SVT24 ökade; utbudet av kulturprogram ökade med 50 procent; utbudet av svenska TV-serier, underhållningsprogram och långfilmer minskade med ca 20 procent. I sammanfattningen konstaterar JMG att "SVT:s programutbud utmärks av mångfald och variation i den meningen att utbudet till ungefär lika stora delar består av informationsinriktade och underhållningsinriktade program. Utbudet av underhållning och förströelse har dock minskat, medan utbudet av nyheter och fakta har ökat".

SOM-undersökningen

I den årliga SOM-undersökningen, som genomförs av SOM-institutet (samhälle, opinion, massmedia) vid Göteborgs Universitet, görs bland annat kartläggningar av svenskarnas förtroende för olika samhällsinstitutioner och för olika mediers innehåll. Radio/TV har genom åren generellt rankats högt och tillhör de samhällsinstitutioner som svenska folket uttrycker störst förtroende för. När det gäller förtroendet för olika mediers innehåll visar den under 2002 publicerade SOM-rapporten (SOM-undersökningen 2001. Det våras för politiken) att 70 procent av allmänheten har mycket eller ganska stort förtroende för SVT. Detta placerar SVT klart högst bland alla undersökta massmedier, och innebär samtidigt att SVT befäster den ledande position företaget haft i flera år.

Mångfald i TV-nyheterna

Medieforskaren Olle Findahl har på Granskningsnämndens uppdrag undersökt mångfalden i SVT:s nyhetsverksamhet 1998-2001. I en första delrapport kommer Findahl fram till att *Aktuellt* och *Rapport* har blivit mer lika varandra sedan nyhetsarbetet samordnades år 2000. Antalet gemensamma nyheter ökade och det blev vanligt att inslag som tidigare under kvällen sändes i *Rapport* återutsändes i nedkortad eller redigerad form senare i *Aktuellt*.

Findahls undersökning fortsätter och en slutrapport presenteras senast den 31 maj 2004. Vid den presskonferens, där delrapporten offentliggjordes, poängterade Olle Findahl att han noterat i det pågående analysarbetet en förändring av nyhetsredaktionernas profilering, dvs att andelen unika inslag tycks ha ökat.

21 Utomståendes bedömningar

De viktigaste internationella festivalpriserna var följande under 2002:

Sirhans förlorade heder/The Lost Honour of Sirhan (SVT/Nof/Dokument utifrån, Producent Lena Pettersson, Peter Löfgren) UNESCO Silvermedalj "Silver Award" på The New York Festivals i New York, USA, samt hedersomnämning i kategorin bästa historiska samhällsprogram.

Under en rostig stjärna/Under a Rusty Star (SVT Luleå, Producent Gunilla G Bresky) Hedersomnämning i klassen bästa historiska samhällsprogram på The New York Festivals, New York, USA.

Fortet Europa/Fortress Europe, 2 (SVT/Nof/Dokument inifrån, Producent Andreas Rocksén) Silver-FIPA "Fipa d'argent" i "Grand Reportages et Faits de Société" på FIPA festivalen i Biarritz, Frankrike.

Den 5:e kvinnan/The Fifth Woman, (SVT Malmö, Regissör Birger Larsen) "Canal Grande Award" för Bästa miniserie på Venedig TV festival, Venedig, Italien.

Fortet Europa/Fortress Europe, 1&2 (SVT/Nof/Dokument inifrån; Producent Andreas Rocksén) "Special Mention" på Venice International TV Festival.

HippHipp/HippHipp, (SVTMalmö, Producent Anders Jansson, Johan Wester) "Silverrosen" i Comedy kategorin på Rose d'or/Golden Rose festivalen i Montreux, Schweiz.

Fortet Europa/Fortress Europe, 2, (SVT/Nof Dokument inifrån, Producent Andreas Rocksén) "International TV Award of Geneva" på Médias Nord-Sud-festivalen i Genève, Schweiz.

Handelns slagfält/Battlegrounds of Trade, (SVT/Nof, Producent Andreas Franzén) Hedersomnämning på Médias Nord-Sud-festivalen i Genève, Schweiz.

Gravida ballerinar/Pregnant Principals, (SVT/Fiktion/Drama, Producent Birgitta Öhman, koreograf Örjan Andersson) "Czech Crystal Award" i kategorin Musik- och dansprogram för TV på Golden Prague i Prag, Tjeckien.

Barnen på Luna/ The Children of Luna, (SVT/Fiktion/Drama, Producent Dag Strömqvist, regi Tobias Falk) "Children's Prize" på Prix Jeunesse, i Fiction kategorin 6 - 11 år, München, Tyskland.

Fortet Europa/Fortress Europe, 1 (SVT/Nof /Dokument inifrån, Producent Andreas Rocksén) "Prix Signis", Katolska Världsamfundets nyinstiftade pris för kommunikation på Monte-Carlo TV Festival, Monte-Carlo, Monaco.

Barnen på Luna/ The Children of Luna (SVT/Fiktion/Drama, Producent Dag Strömqvist, regi Tobias Falk) "Best Middle Feature Film" på Divercine Festivalen i Montevideo, Uruguay.

Ett asiatiskt folk vid Östersjön?/An Asian People by the Baltic?(SVT Norrköping, Producent Lena Einhorn & Bengt Berg) "Prix Aventure et Découverte" på Image & Science, Eiffeltornet, Paris, Frankrike.

Gustav III:s äktenskap/ The Marriage of Gustav III (SVT/Fiktion/Drama, Manus Klas Östergren, regi Marcus Olsson) Prix Europa "Fiction" på Prix Europa/Iris festivalen i Berlin, Tyskland.

Den förste zigenaren i rymden/ The first Gipsy in Space (SVT Göteborg/Drama, Manus Peter Birro, Agneta Fagerström-Olsson, regi Agneta Fagerström-Olsson) Prix Europa Fiction "Special Prize" på Prix Europa/Iris festivalen i Berlin, Tyskland.

I främmande land/ In an Alien Land (SVT/Fiktion/Dok. Producent Ylva Hemstad) Prix Iris på Prix Europa/Iris festivalen i Berlin, Tyskland.

En gång var jag korean/ Once I was Korean (SVT/Fiktion/Dok. Producent Bosse Lindquist & Bo Öhlén) Prix Europa Non-fiction "Special Commendation" på Prix Europa/Iris festivalen i Berlin, Tyskland.

<http://svt.se/hogafflahage> (SVT Växjö) Prix Europa Exploration, Internet priset på Prix Europa/Iris festivalen i Berlin, Tyskland.

Handelns slagfält/ Battlegrounds of Trade (SVT/NoF, Producent Andreas Franzén) "Golden Olive" för Bästa dokumentär International TV Festival Bar, Montenegro, Jugoslavien.

De icke önskvärda - Ett kapitel ur vår svenska historia/The Undesirables – A Chapter from Swedish History (SVT Luleå/Dok inifrån, Producent Agneta Bernárdzon) "Humanistic-Social Award" Certamen Unicaja Scientific, Ronda, Spanien

22 Publiken

22.1 Sveriges Televisions ställning hos publiken

Sveriges Television ska ha en bred utgivning av program. Genom möjligheten att lägga program parallellt i två kanaler ökas valfriheten för publiken och bredden tydliggörs. SVT strävar efter att bibehålla och stärka publikens förtroende för företaget. SVT vill stå för trovärdighet, mångfald och kvalitet. Medborgarnas attityd till företaget är därför viktigt att följa. Men det är inte tillräckligt att public service-tanken som sådan har stöd eller att utbudet till sin sammansättning av olika bedömare uppfattas ha en public service-prägel. Programutgivningen blir ytterst "public service" först då publiken väljer att titta på de program som erbjuds. Därför är det viktigt att följa upp i vilken utsträckning tittarna tar del av utbudet. Detta sker genom publikmätning av enskilda program såväl som programserier. Det sker också genom återkommande mätningar av publikens uppskattning av olika programsatsningar.

Det enskilda programmet ger sitt bidrag till den samlade bilden av publikens relation till TV-företaget. Genom mått på intresset för tusentals programtitlar får företaget detaljerad kunskap om publikens val. Dessa mått kan i sin tur sammanfattas i de båda måtten räckviddsandel och tittartidsandel, och visar på ett enkelt sätt hur företaget som helhet

lyckats nå publiken. Även om dessa mått är kvantitativa, och bygger på hur lång tid publiken ser på SVT, eller i vilken omfattning de tittar in i programmen, kan de ges en kvalitativ tolkning. Befolkningen väljer att titta på TV då man har fri tid att disponera, och man lägger denna tid på de program som vid den tidpunkten bäst stämmer överens med vad man definierar som "ett bra program". Därför måste en hög räckviddsandel tillsammans med en hög tittartidsandel tolkas som ett mått på publikens kvalitativa värdering av utbudet. SVT menar att det är ett mått på utbudets kvalitet att en stor andel av TV-tittarna väljer att titta på SVT kanaler och att lägga en avsevärd del av sitt tittande på de program som erbjuds. Det hindrar inte att det enskilda programmet kan ha en relativt liten publik.

I följande avsnitt beskrivs publiken till SVT:s utbud ur olika perspektiv. En kortfattad beskrivning av de olika förekommande undersökningarna finns i kapitel 14, *Källor, definitioner och begrepp*.

22.2 Utbud och konsumtion för Sveriges Televisions båda analoga kanaler

Utbudets fördelning på olika programkategorier kan kopplas till hur publiken fördelat sin tid mellan samma programkategorier. När de båda procentfördelningarna samlas i ett gemensamt mått får vi en beskrivning av överensstämmelsen mellan SVT och publikens fördelning av tid på olika utbudskategorier. SVT har valt att kalla måttet (kvoten mellan två procentvärden) för samstämmighetsindex. Om publiken lägger ungefär lika stor andel av sin tittartid på ett slags programutbud som SVT avsatt för detta utbud i tablån kan en samsyn anses råda och måttet ligger nära 1. Jämförelsen gäller utbudet ur ett tittarperspektiv. Data kring utbudet skiljer sig från tidigare presenterade uppgifter eftersom de regionala nyhetssändningarna inkluderats (jfr tabell 6a). Utbudet har vidare rensats från sådan sändningstid som inte ingår i publikmätningarna som exempelvis trailer och hallå.

Den största enskilda programkategorin i SVT:s utgivning är Fakta. Fakta är också den programkategori som har den största delen av publikens tittande. Närmare 23 procent av all tittartid på SVT läggs på Faktaprogram. Siffrorna i samstämmighetsindex visar att utnyttjandet av Faktautbudet har ökat under 2002 jämfört med året innan. Men trots ökningen visar indexsiffran på en underefterfrågan på Faktaprogrammen som helhet. Faktaprogrammen upptar mer en större del av utbudet än av vad faktaprogrammen gör när det gäller tittarnas konsumtion. Nivån på indexsiffran återspeglar emellertid till stor del SVT:s policy med att reprisera faktaprogram såväl på eftermiddagstid som på sen kvällstid. Faktaprogrammen repriseras betydligt oftare än andra program. Tittaren väljer vanligtvis endast ett av dessa sändningstillfällen.

Den näst största programkategorin i tittarnas val av SVT-program är Nyheter som upptar 22 procent av tittartiden. Nyheternas andel av det totala tittandet har emellertid minskat från året 2001 till året 2002. Samstämmighetsindex visar också på en nedgång. Förklaringarna till denna utveckling består till viss del av en allmän minskning av nyhetsprogrammets publik men främst av det faktum att nyhetsutbudet ökat kraftigt genom nattsändningarna av nyheter från SVT24 i SVT1. Nyhetsservicen med över tusen timmar nattsändningar, då tv-tittandet generellt är förhållandevis litet, har inneburit att samstämmighetsindex för Nyheter på 0,99 under 2001 minskat till 0,82.

I motsats till Nyheter och Fakta råder det en jämvikt mellan utbudet och tittandets omfattning när det gäller Fiktion/Långfilm. Denna programkategori hamnar på tredje plats i såväl utbudet som i tittarnas val med drygt 20 procent av tittartiden.

Överefterfrågan kan däremot noteras i ökande utsträckning under 2002 på utbudskategorierna Nöje, där samstämmighetsindex ligger på höga nivån 1,82, och på Sport där samstämmighetsindex hamnar på 1,42. Båda dessa programområden har fått ökade andelar under året 2002 jämfört med året 2001.

Året 2002 var ett stort sportår. Bakom Sportens ökning ligger främst det mycket stora tittande på SVT:s sändningar från Vinter-OS 2002 under februari samt på sändningarna på fotbolls-VM under juni och friidrotts-EM under augusti.

Trots mindre sändningstid på Nöje under 2002 har tittandet ökat på denna kategori, som uppvisar den högsta indexsiffran av alla programkategorier. Förklaringen till den höga nivån är bl a den publikmässigt lyckosamma satsningen på turnéer runt om i landet med Melodifestivalen samt en stark publikuppslutning kring SVT:s ordinarie nöjesserier under såväl våren som sommaren och höstsäsongen.

I tabellen 22.2 åskådliggörs endast huvudkategorier av utbudet. Program, som riktar sig till särskilda målgrupper, kan inte förväntas ha en lika stor andel av den totala befolkningens genomsnittliga tittartid som de har i de grupper programmen riktar sig till. T ex så har barnprogrammen i SVT endast 6 procent av befolkningens samlade tittartid, men över 50 procent av småbarnens och närmare 40 procent av de yngre skolbarnens tittartid. Program riktade till språkliga minoriteter mäts emellertid inte i målgrupperna i MMS publikmätningar. I befolkningen som helhet utgör emellertid minoritetsspråkprogrammen 1 procent av tittandet.

22.3 Räckvidd

För att vara angelägen för alla måste SVT sträva efter att varje dag på året ha ett utbud som lockar olika grupper av människor. Bara då kan man påstå att den bredd och mångfald som präglar utbudet också anammats av publiken. Alla människor tittar dock inte på TV varje dag. Drygt en fjärdedel av befolkningen avstår av olika skäl varför endast tre av fyra svenskar tittar någonting på TV en genomsnittlig dag. Det är bland TV-tittarna SVT bedömer utbudets förmåga att intressera många olika grupper i publiken och tillgodose olika önskemål. SVT1 och SVT2 har båda en daglig räckviddsandel (andel av tittarna) på mer än 50 procent. Tillsammans hade SVT:s kanaler en daglig räckviddsandel på 78 procent under 2002. (tabell 22.3 a). Detta innebär sålunda att de allra flesta som en vanlig dag väljer att titta på tv, samtidigt väljer att se på Sveriges Television.

Att uppnå en hög räckviddsandel är en indikator på att SVT:s program är angelägna för befolkningen oavsett ålder. Ung som gammal ska hitta något att titta på i SVT:s kanaler. Programutbudet ska vända sig till såväl män som kvinnor. Olika intressen ska tillgodoses. Trots den ökade konkurrensen har SVT dagliga räckviddsandel sedan mitten av 90-talet legat på en hög och stabil nivå. Andelen TV-tittare, som sett SVT-kanalerna är högst i de äldsta åldersgrupperna och lägst bland 15-24-åringarna. Trots olikheter mellan olika generationer söker ändå en majoritet av tittarna i alla åldrar dagligen upp Sveriges Television. (tabell 3 b och tabell 22.3 b).

22.4 Tittartid

I takt med att nya svenska TV-kanaler introducerades i slutet 80-talet och början av 90-talet kom befolkningen att öka sin tittartid. Under samma period har också TV-sändningar täckt allt större delar av dygnet. Svensk television har blivit tillgänglig dygnet runt. I de marksända kanalerna, som når alla TV-hushåll, finns numera morgon-TV året runt och lunchnyheter har introducerats under senare delen av 90-talet. Eftermiddagarna har fått ett allt större tv-utbud. Sena kvällssändningar och nattsändningar har också blivit betydligt vanligare i de breda marksända TV-kanalerna nu än för tio år sedan. Vid mitten av 90-talet var tittartiden på all TV omkring 135 minuter per person och dag. Året 2002 uppmättes 147 minuters tittartid i genomsnitt för TV-befolkningen 3-99 år per dag. I stort sett lika mycket som under året 2001 trots att 2002 var ett stort sportår med vinter-OS och fotbolls-VM, som innebar ett ökat tittande under dessa evenemang. Det totala tittandet tycks dock de senaste åren ha nått en stabil nivå där förändringar sker mellan kanalerna inom en totalnivå på ca 2,5 tittartimmar om dagen.

På grund av den tilltagande konkurrensen har SVT genom åren successivt tappat andelar av tittartiden till konkurrerande kanaler (tabell 3 c). Året 2002 uppvisar emellertid ett trendbrott. För första gången lyckades SVT vända den nedåtgående utvecklingen genom en ökad andel av den totala tittartiden. Dessutom blev SVT1 den största TV-kanalen i tittartid räknat, och övertog därmed den ställning som TV4 haft på den svenska TV-marknaden sedan 1995.

I ett längre tidsperspektiv har alla åldersgrupper minskat andelen tid som ägnats SVT genom den tilltagande konkurrensen från andra TV-företag. Störst har tittartappet varit bland ungdomar och unga vuxna. Bland personer som är 60 år och äldre och bland de yngre barnen har SVT klarat konkurrensen bättre än bland andra grupper. Men under 2002 har den allmänna tittarökningen för SVT också inneburit ökning överlag från 15 år och uppåt. Även bland ungdomarna och bland gruppen unga vuxna kan SVT notera publikuppgångar. (tabell 22.4 b).

Såväl män som kvinnor har ökat sitt tittande på SVT under 2002. Kvinnorna, som i allmänhet tittar mer än män på TV, lade också under 2002 något mer av sin TV-tid på SVT än vad männen gjorde.

Tittartiden för tv varierar mellan olika veckodagar. Under veckosluten ägnas televisionen relativt mycket tid och konkurrensen om tittartiden är hård. SVT konkurrenskraft som tidigare varierat under veckans dagar, har genom omsorgsfull tablåläggning under 2002 lyft tidigare svaga dagar. Detta har bl a inneburit att SVT under veckosluten kunnat erbjuda ett utbud som svarat mot tittarnas intresse på ett bättre sätt än tidigare. Såväl under fredagar, lördagar som söndagar har SVT fått ett ökat tittande. SVT hade under 2002 sina största tittartidsandelar under måndagar med svenskt drama och populära fritids- och faktaprogram och under fredagar där den folkliga och populära underhållningen samlade stora och breda tittarskaror. (tabell 22.4 a).

22.5 Tittandet på kvällstid

Under kvällen är tv-tittandet som störst. Mellan klockan 18.00 och 23.00 befinner sig mellan 1,5 och 3,5 miljoner TV-tittare framför sina apparater. På dagtid eller sen kvällstid handlar det i regel om mellan 150 000 och 350 000 tittare, en tiondel så många. Andra svenska kanaler vid sidan om SVT har genom åren kraftigt ökat sitt utbud genom sändningar under en allt större del av dygnet och idag finns också en tv-publik vid i princip alla sändningstider under dygnet

SVT har liksom övriga svenska TV-företag sändningar på dagtid och på natten, men den största delen av nyproduktionen och förstasändningarna, nyhetsprogrammen undantagna, programläggs mellan kl 18.00–23.00. Eftermiddagstider och sena kvällstider används i stor utsträckning till servicerepriser. För publiken innebär det att drygt 70 procent av den tid man lägger på SVT läggs på de program som sänds på kvällarna.

På kvällarna är SVT också konkurrensmässigt och tittarmässigt betydligt starkare än under andra tider. Under tidsintervallet kl 18.00–23.00 har SVT en högre andel av den samlade tittartiden än under dygnet som helhet. Under 2002 tog SVT hälften av allt tittande på kvällen – tittartidsandelen var 50 procent. Även under kvällstiden har Sveriges Television stärkt sin ställning och uppvisar en ökning jämfört med året 2001. I tid räknat betyder det att den genomsnittlige personen, som spenderar ca 90 minuter i genomsnitt framför TV-apparaten på kvällstid, lägger 45 minuter på program från Sveriges Television. På måndagskvällar och fredagskvällar 2002 hade SVT:s kanaler 54 respektive 55 procent av den totala tittartiden kl 18-23 (tabell 22.5 a).

SVT:s ställning är tittarmässigt betydligt starkare i alla åldrar under kvällen jämfört med dygnet som helhet. Kvällens generella tittarökningar under 2002 går igen i samtliga åldersgrupper 15 år och uppåt (tabell 22.5 b).

22.6 Publikens val av program inom olika programområden

Ambitionen med utgivningen och utformningen av programtablåerna är att publiken ska ha intresse och möjlighet att välja många *olika typer* av programinnehåll ur SVT:s utbud. Public service-televisionen kan inte begränsas till att tillgodose endast vissa intressen eller behov. Men bredden är viktig. I SVT ska rymmas såväl de riktigt stora och breda programmen som uppfattas som en angelägenhet för väldigt många liksom de smala programmen för en mer specialintresserad publik.

Publiksammanställningar över tittandet på samtliga sända program under 2002 i de fem stora svenska TV-kanalerna – SVT1, SVT2, TV3, TV4, Kanal 5 – visar att de populäraste programmen finns i Sveriges Television. Av de 100 mest sedda programmen kom 84 från SVT1 och SVT2. Listan toppades av enbart SVT-program. Men SVT:s programutgivning har inte och kan inte heller ha som primärt syfte att sträva efter maximala publikmål. Däremot är syftet att skapa en bredd mellan programgenrer och en bredd och kvalitet inom programgenrer så att programverksamheten i stort förmår intressera en stor publik.

Under ett år sänder SVT inom varje utbudskategori många olika titlar varje vecka. Varje titel sänds dessutom vid flera tillfällen – s.k. servicerepriser. Om *samma* publik ser de flesta program inom ett programområde blir servicegraden mycket hög för just dem, men låg för befolkningen som helhet. Om *olika* grupper i publiken ser olika program eller väljer att utnyttja de olika sändningstiderna för ett program kan servicegraden sägas vara bredare eftersom fler nås av den aktuella programkategorin.

De titlar som förekommer i en tablå varierar mellan olika säsonger. Det förekommer också att två program varvas under en säsong med utgivning varannan vecka. Många program servicerepriserar också minst en, ofta två gånger, inom en sjudagersperiod. Sammantaget betyder det under högsäsong att publiken varje dag har tillgång till åtminstone något program inom respektive programområde vid någon tidpunkt i SVT:s kanaler. Med tre programområden som exempel beskrivs nedan betydelsen av bredden och mångfalden i programutbudet.

På hösten, mellan vecka 40 och 49, infaller en period som är relativt fri från storhelger eller jämförelsestörande TV-evenemang i de svenska TV-kanalerna. Nya TV-tablåer har också i regel etablerats och nya programserier har hunnit starta. Denna period har tagits som utgångspunkt för en analys av hur några programområden som nådde ut till publiken hösten 2002. Tittardefinitionen är i denna analys relativt sträng. För att räknas som tittare måste man ha sett minst en tredjedel av programmets sändningstid. Långt ifrån alla tittar med en sådan koncentration på TV idag (tabell 22.6).

Samhällsutbudet

SVT erbjuder ett brett och varierat samhällsutbud i syfte att involvera så många TV-tittare som möjligt i samhällsdebatten. Om man studerar publikutfallet för enskilda program kan intresset för samhällsprogrammen i SVT förefalla vara svagt. En annan bild av publikens förhållningssätt fås emellertid när man studerar hur många som utnyttjat något eller några av alla de programtillfällen som bjuds under en vecka.

Analysen av veckorna 40-49 hösten 2002 visar att totalt tio olika samhällsprogram sändes. Veckomagasinerna *Agenda* och *Dokument utifrån/Dokument inifrån* är program som sändes med en servicerepris under veckan medan *Debatt*, *Mediemagasinet*, *Mosaik* och *Uppdrag granskning* sändes med två servicerepriser. Delar av *Agenda* sändes också återkommande i *SVT Morgon*. Utöver de tio sändes tre samhällsprogram med en tydlig profil genom att de har språkliga minoriteter i fokus – *Arran* (samiska), *EKG* (finska) och *Kexi* (tornedalsfinska). Samtliga med två servicerepriser. Totalt har det funnits mellan 16-22 möjligheter att se samhällsprogram i SVT:s tablåer under höstveckorna.

Genomsnittspubliken till huvudsändningen för vart och ett av de uppräknade programmen varierade mellan två och tio procent av befolkningen med variationer mellan veckor och enskilda programserier. De olika servicerepriserna samlade var och en

små publikker, men erbjöd i gengäld många olika tillfällen att se något av de tio programmen.

Analysen visar att 29 procent av befolkningen såg minst ett samhällsprogram under en genomsnittsvecka. Omräknat motsvarar detta 2,5 miljoner tittare. Mer än varannan bland personer i pensionsåldern såg minst ett av dessa program per vecka. Bland unga vuxna var andelen 24 procent. Bland ungdomar var andelen som sett minst ett program under en vecka 12 procent.

Slutsatsen är att den bredd och mångfald som erbjuds publiken genom de olika samhällsprogrammen också tas till vara. Nära nog tre av tio personer i befolkningen valde åtminstone ett, ibland flera, av dessa program under loppet av en vecka. Små spår av unga tittare för enskilda samhällsprogram ger inte en rättvisande bild av hur det samlade utbudet utnyttjas i ett veckoperspektiv. När veckan gått till ända har mer än var tionde ung person tagit del av den samhällsbevakning och samhällsdebatt som förs i SVT.

Kulturutbudet

Också inom kulturutbudet förekommer ett varierat utbud av olika titlar i SVT:s tablå. I tabell 12.2 a listas elva av dessa titlar som tillhör de kulturbevakande programmen. I den analys av publiken som här redovisas ingår ej de dagliga kulturnyheter, men istället andra programformer som kulturdokumentärerna i *K-special* och historiprogrammet *Retur*. Totalt förekom under vecka 40-49 hösten 2002 tretton olika titlar i tablån. De enskilda titlarna inom detta programområde har en något mindre publik än samhällsprogrammen, men under en vecka ser var fjärde person i befolkningen minst ett kulturprogram från denna lista. Omräknat motsvarar detta 2,2 miljoner tittare. Bland ungdomar är andelen något högre än för samhällsprogrammen, 14 procent, medan närmare fyra av tio bland de äldsta i publiken nås varje vecka.

Analysen visar att de olika kulturprogrammen med sina olika inriktningar och ämnesval har lyckats attrahera en stor del av befolkningen till ett programområde som ofta betecknas som ”smalt”.

Faktautbudet

Programområdet Fakta omfattar en mängd titlar. Under den aktuella perioden vecka 40-49 förekom tretton titlar i tablån. De ämnesområden som täcks varierar inom ett stort område från vardagsnära ämnen som matlagning i *Mat* och trädgård i *Gröna rum* till tekniska ämnen i program som *Vetenskapens värld* och *Nova*. De enskilda titlarna inom faktaområdet når ofta stora delar av befolkningen – miljonpubliker är inte ovanliga. Tillsammans når SVT:s faktaprogram mer än varannan i befolkningen som helhet under en vecka. Omräknat motsvarar detta 4,5 miljoner tittare. Bland de äldsta tar nästan åtta av tio del av dessa program någon gång under en sjudagersperiod. Men även yngre tittare väljer dessa program. 27 procent av alla barn 3-14 år och 22 procent av alla ungdomar väljer att se minst ett av dessa faktaprogram per vecka.

Programområdet Fakta är tittarmässigt en mycket stark sida i SVT:s programutgivning.

22.7 Publikens värdering av Sveriges Television

SVT ger återkommande utomstående undersökningsinstitut i uppdrag att genomföra kartläggningar bl.a. av publikens attityder till TV-programmen samt studier av hur publiken mer allmänt uppfattar utbudet i såväl SVT som andra TV-kanaler. Under åren 2001 och 2002 har uppdraget genomförts av Mediamätning i Skandinavien, MMS.

Attitydundersökningarna har genom åren visat att SVT:s mest framträdande egenskap enligt tittarnas bedömningar är *trovärdigheten*. Så även under 2002. Det senaste årets attitydmätningar visar att Sveriges Television vid sidan om trovärdighet också får mycket

höga värden när det gäller bedömningar av egenskaperna *professionellt, kvalitetsinriktat, mångsidigt* och *angelägen för alla*. (tabell 22.7 a).

Inte bara tittandet har ökat för SVT. Attitydundersökningen av SVT:s egenskaper visar också genomgående på en positiv utveckling. I samtliga variabler som ingår i undersökningen har bedömningarna blivit mer positiva under 2002 jämfört med året innan. Detta gäller även de egenskaper där SVT tidigare inte fått lika höga värden i bedömningarna. Andelen av TV-publiken som bedömer företaget som *underhållande, nyskapande* och *spännande* har ökat kraftigt.

I SOM-undersökningen (Samhälle, Opinion, Massmedia), som årligen genomförs av SOM-institutet vid Göteborgs universitet, ställs frågor till allmänheten om TV-utbudet och hur man värderar de olika TV-företagen. Sveriges Television profilerar sig i dessa undersökningar sedan tio år tillbaka som det främsta företaget inom flera programområden.

Fjorton programområden är föremål för publikens bedömning. Av dessa fjorton olika programområden bedöms SVT1 eller SVT2 under 2002 vara bäst inom sju. För resterande sju programområden bedöms någon annan kanal som bäst. (Tabell 22.7 b).

För det slags bedömningar som redovisas för hela befolkningen bör man hålla i minnet att alla människor inte har en åsikt om, eller relation till, alla slags program. Medan de allra flesta har en åsikt om nyhetsprogrammen har sju av tio tillfrågade överhuvudtaget inte någon åsikt om exempelvis programtyperna teater, opera eller konsert. De fjorton programområdena har rangordnats efter hur de som har haft en åsikt och avgivit en bedömning, värderat SVT-kanalernas styrka på respektive programområde. Med tanke på att SVT har många olika program inom respektive område är det också troligt att bedömarna tittat olika mycket på olika delar av utbudet och lagt dessa erfarenheter till grund för sin värdering.

De programområden där SVT-kanalerna sammantagna får hälften eller mer av de avgivna bedömningarna hör till public service-televisionens kärnområden såsom *barnprogram, kulturprogram, förmedlade kulturupplevelser i form av teater, opera och konserter, samhällsprogram, nyheter, svenskt drama* och *dokumentärer*.

På fyra områden har SVT stärkt sin ställning bland bedömare under 2002. Dessa områden är samhällsprogram, nyheter, sport och evenemangskultur som teater, opera och konsert.

22.8 Publiken och Text-TV

Tillväxttakten för innehavet av TV med text-TV har, sedan SVT:s introduktion av text-tv-sändningar i slutet av 70-talet, stadigt ökat för att sedan plana ut de allra senaste åren. Idag har de flesta TV-innehavare åtminstone en apparat med text-TV-funktion. Alla de stora svenska tv-kanalerna erbjuder text-tv.

De allra flesta som använder text-TV-mediet en genomsnittlig dag vänder sig till SVT:s text-TV-sidor, SVT Text. Kanaljämförelser visar också att SVT har den text-TV-tjänst som utnyttjas överlägset mest. Under 2002 har användningen av SVT Text ytterligare ökat. En genomsnittlig dag tog 34 procent del av SVT Text och under en vecka var andelen text-tv-användare av SVT Text 56 procent. (tabell 22.8 a).

Under hösten 2002 undersöktes även användningen av SVT Texts olika sidor. Nyhetssidorna har närmare 1,3 miljoner dagliga användare och de sidor som innehåller Sportresultat samt de som presenterar TV-utbudet har mer än 1 miljon dagliga användare. Under loppet av en vecka utnyttjas Nyhetssidorna av drygt 2,6 miljoner besökare och

programinformationen av 2,4 miljoner. Sportsidorna når under loppet av en vecka närmare 2,1 miljoner användare.

Den programtextning av det inhemska utbudet som erbjuds via text-TV utnyttjades enligt användarundersökningen av ca 700 000 TV-tittare per månad. Det bör noteras att undersökningen gjorts via telefon med ett hörande urval varför användningen av dessa sidor sannolikt är större om också alla hörselhandikappades utnyttjande räknas in. En annan kompletterande undersökning visar att nästan var fjärde tittare utnyttjar programtextningen åtminstone då och då. (tabell 22.8 b).

Den ökade användningen av SVT Text ger genomslag i så gott som alla åldersgrupper. Störst är ökningen det senaste året bland ungdomar som tillsammans med de unga vuxna är de största användarna av SVT Text.

Attitydundersökningar som genomförts under 2002 visar att SVT Texts främsta egenskap visavi övriga svenska kanalers text-TV är *trovärdigheten*. Men SVT Text bedöms också genomgående bättre när det gäller olika slags information, såväl när det gäller nyheter, ekonomi, sport, spel/tips/trav och väder som när det gäller information om tv-programmens innehåll och sändningstider.

22.9 Publiken och Internet

Internet är ett välanvänt och etablerat nytt massmedium för stora delar av den svenska befolkningen. Under 2002 hade fyra av fem svenskar tillgång till dator antingen i hemmet, på arbetet eller i skolan. I alla åldersgrupper under 60 år ligger nu tillgången till dator på en nivå överstigande 90 procent. De flesta datorer är också kopplade till Internet. I åldersgrupperna under 60 år har omkring 90 procent eller fler tillgång till Internet någonstans. Endast i den äldsta åldersgruppen är genomslaget mindre – 33 procent av personer 60 år och äldre har idag tillgång till Internet någonstans i sin dagliga miljö.

Internets användningsmöjligheter förbättras också kontinuerligt. En växande tillgång av bredband i hushållen kommer att öka möjligheterna för höghastighetsuppkoppling och streaming video – rörliga bilder och ljud på Internet – tjänster som SVT successivt utvecklar för användning i den nya mediemiljön.

I takt med att tillgång och innehåll utvecklas fortsätter Internetanvändningen att öka. Under oktober 2002 uppmättes 42 procent av befolkningen (9-99 år) som dagliga Internetanvändare, en ökning med 3 procentenheter sedan året innan. Störst är användningen bland ungdomar och unga vuxna, där omkring 60 procent använder Internet en vanlig dag. Vanligaste användningsplats är för samtliga åldersgrupper hemmet, men är man 9–24 år använder man också Internet i stor utsträckning i skolan. Bland förvärvsarbetande är arbetsplatsanvändningen nästan lika stor som användningen av Internet i hemmet.

De telefonintervjuundersökningar som mätföretaget MMS genomför visar att SVT:s Internettjänster har fått allt fler besökare. I mätningar under året 2002 uppgav 23 procent av befolkningen att de någon gång under senaste året besökt SVT:s webbsajt – svt.se. Närmare 13 procent, vilket motsvarar drygt 1 miljon, uppgav i intervjuerna att de någon gång under ”den senaste månaden” sökt upp svt.se. (Tabell 22.9)

De elektroniska mätningar som mätföretaget Red Sheriff genomför visar på samma omfattning av besöken. Under hösten 2002 uppmättes 950 000 unika besökande datorer per månad på svt.se. Användningen ökade successivt under hösten. Under såväl november som december var antalet unika besökare enligt dessa mätningar över 1 miljon.

Enligt KIA Index över de mest besökta webbsajterna låg svt.se vid årets slut på en femteplats bland svenska tidningar och TV-kanaler.

En attitydundersökning som genomfördes hösten 2002 visar att SVT:s webbsajts främsta egenskap visavi övriga svenska kanalers webbsajter är *trovärdigheten* och *snabbheten i nyhetsrapporteringen* , där svt.se bedöms vara bättre än andra tv-kanalers webbsajter.

Besöksstatistiken från Red Sheriff visar att de tio mest besökta delsajterna på svt.se var *Text-TV* , *Mat* , *TV-tablåer* , *SVT Nyheter* , *Expedition Robinson 2002* , *Julkalendern 2002* , *Högaffla hage* , *Spinn* , *Bolibompa* och *Vädret* .

23 Publikkontakt

SVT har en mycket aktiv kontakt med publiken. Direktkontakt sker via programinspelningar, medverkan i tävlingar, guidade besök, studiebesök, webb-chattar, telefonsamtal, SMS, brev med vanlig post, e-post och programtester. Det kan gälla åsikter, frågor om program och tablåer, policyfrågor, främst till programupplysningen, vars enda uppgift är att lyssna på och informera publiken, och företagsinformationen men också direkt till ledningen, redaktioner och andra avdelningar i hela landet.

För vissa program är publikmedverkan en del av programmet, för andra en följd av ett stort och aktivt intresse hos tittarna. *Värsta språket* med Fredrik Lindström som programledare fick nästan 40 000 frågor om ord per e-post. *Antikrundan* får i snitt ca ett par tusen besökare till varje inspelning. Debatt fick under hösten 2002 44 300 SMS-meddelanden. Programmet *Mat* 's nyhetsbrev hade 180 000 prenumeranter och programmets webbsidor besöktes av ca 225 000 personer varje månad. Exempler på publikens intresse för SVT är många.

En undersökning av MMS (Mediamätningar i Skandinavien AB) under hösten 2002 visade att SVT har mer omfattande kontakter med sin publik än något annat TV-bolag i Sverige. Drygt en av tio personer i åldern nio år och uppåt uppgav att de någon gång varit i kontakt med SVT. Det motsvarar ca 800 000 personer.

Att SVT har, och vill ha, täta kontakter med publiken är ett självklarhet och en nödvändighet för ett public servicebolag. Ett av SVT:s nyårsloften för 2002 formulerades på följande sätt av VD Christina Jutterström och PD Leif Jakobsson: *SVT är till för dig. Vi lovar att öppna nya vägar för dialogen med vår publik, bli nya sidor för dialog på svt.se* .

I samband med att SVT formulerade nya nyårsloften för 2003 redovisades hur de gamla löfterna uppfylldes. SVT lyckades med nästan alla. När det gäller den ökade öppenheten mot publiken kan man läsa om resultatet nedan. För närvarande arbetar SVT på en ny kommunikationssajt och på SVT Text, där publiken kan få information om SVT och ska kunna ställa egna frågor. Redan idag kan man få information om företaget och public service under "Om SVT" med ingång för förstasidan.

Under 2002 slog SVT upp sina portar för publiken under öppna hus-dagar i hela Sverige. Starten gick i Stockholm den 14 januari med Bolibompdagen. Den snälla Bolibompadraken välkomnade drygt 5000 barn och föräldrar. Alla barnprogramredaktioner medverkade och det blev en stor succé. Arrangemanget väckte tanken på att göra *Bolibompa* tillgängligt året runt för barnen. I januari 2003 invigdes således den (mycket) interaktiva utställningen *Bolibompa* på Junibacken i Stockholm, där den ska stanna in på 2004.

Temakanalen för barn, Barnkanalen, startade i december 2002. Bolibompabussen kör nu land och rike runt och besöker daghem, fritidshem och skolor och låter barnen själva medverka i kanalen. Svenska barn är redan vana vid att kontakta SVT. De har under åren skickat in tusentals teckningar och brev på Bolibompa-webben och åtskilliga besök har skett.

Under 2002 startade SVT en ny form av *Melodifestivalen* med deltävlingar i hela Sverige. Det medförde många nya direktkontaktytor med publiken i festivalstäderna, som 2002 var Växjö, Norrköping, Falun och Sundsvall. Ca 60 000 människor kunde

medverka som publik i genrep och sändningar. Detta blev mycket populärt och deltävlingssidén fortsätter under 2003.

SVT fann också en ny form för valprogram med *Karavanen*, som med Sverker Olofsson som programledare besökte flera platser runt om i landet och tog upp riksaktuella valfrågor.

SVT:s vilja att ytterligare öppna upp kontakterna med publiken fångades snabbt upp. Antalet e-postbrev till enbart Programupplysningen ökade från 2 599 i januari 2001 till 3 951 samma månad år 2002! Till detta kan läggas att det i januari 2002 kom 3 324 telefonsamtal och 995 meddelanden lämnades via röstbrevlådan. Det betyder 8 270 kontakter enbart när det gäller allmänna frågor om program under en månad. Programupplysningen kontaktades under året 100 000 personer.

Speciella företagsfrågor skickades till information@svt.se. Varje dag inkom i snitt ca 75 brev.

24 Ekonomi

I public service-uppföljningen för 2002 redovisas förändringar i verksamheten under tillståndsperioden 2002-2005 med 2001 som jämförelseår. Med hänsyn till den förhållandevis långa jämförelseperioden och vikten av att kunna ge en bild av hur tilldelningen och förbrukningen av ekonomiska resurser reellt har förändrats, har SVT valt att lämna alla ekonomiska tabeller i två former; i nominella värden (löpande priser) samt i reella värden (2002 års priser). Syftet är att i analyserna kunna skilja på intäkts- och kostnadsförändringar som är reella och sådana som är en följd av förändringar i de allmänna prisnivåerna eller uppräknings- eller medelstillsdelningen till Sveriges Television. Vid beräkningen av de reella värdena har 2001 års värden räknats upp med den preliminära justeringen på 2,75 procent. (Preliminärt SR-index för år 2002 har använts.)

I den följande redovisningen har alla kostnads- och intäktsposter angivits i reella värden, dvs. i 2002 års priser. Samtliga uppgifter finns dessutom angivna i nominella värden i tabellbilagan.

24.1 Sveriges Televisions ekonomi

SVT:s verksamhet finansieras till övervägande del av TV-avgiftsmedel. Anslagsvillkor som regeringen årligen fastställer anger under vilka förutsättningar medlen disponeras. Medelstillsdelningen har t.o.m. 2001 justerats löpande enligt ett särskilt index, radio- och TV-index. Från år 2003 höjs anslagsmedlen med 2 procent årligen med 2002 års tilldelning som bas. Ett villkor är att TV-avgifterna skall öka under tillståndsperioden enligt en fastställd plan annars kommer en viss reduktion av medelstillsdelningen att ske.

TV-avgiften fastställs årligen av riksdagen och uppgick 2002 till 1 740 kronor per år. För uppbörderna av avgiften svarar Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB). Tilldelade avgiftsmedel jämställs skattemässigt med statliga näringsbidrag, vilket betyder att under året ej förbrukade medel behandlas som förutbetalda (skuldförda) avgiftsmedel. I enlighet med villkoret i anslagsvillkoren särredovisar Sveriges Television år 2002 den kommersiella sidoverksamheten som gav ett överskott på 1,2 miljoner kronor. Därmed uppvisar Sveriges Television en vinst i årsredovisningen.

Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion äger och finansierar med avgiftsmedel de gemensamma dotterbolagen RIKAB och Sveriges Radio Förvaltnings AB (SRF).

24.2 Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter redovisas under rubrikerna avgiftsmedel, medelsöverföringar, skuldförda avgiftsmedel samt övriga intäkter (tabell 24.2, 2002 års prisnivå).

Avgiftsmedel

Sedan 2001 har tilldelningen ökat med 87,5 miljoner kronor (2 procent). Medelstillsdelningen 2002 redovisas i två poster; avgiftsmedel och medel för digital distribution som tas ur det s.k. distributionskontot. Medlen för digital distribution (468 miljoner kronor) är avsedda att täcka merkostnaden för att sända både analogt och digitalt. Dessa medel skall återbetalas när det analoga sändarnätet läggs ner.

Medelsöverföringar

RIKAB:s verksamhet finansieras av SVT, SR och UR i proportion till storleken på respektive programföretags medelstillsdelning. Medelsöverföringen till RIKAB har minskat med 1 milj. kr och till SRF med 2,3 milj. kr. jämfört med 2001.

Skuldförda avgiftsmedel

Under rubriken Skuldförda avgiftsmedel från föregående år redovisas de under föregående år avsatta medel för produktioner och projekt som slutförts under redovisningsåret. Under rubriken Årets skuldförda avgiftsmedel redovisas ej förbrukade men avsatta medel för finansiering av produktioner och projekt påföljande år.

Övriga intäkter

Övriga intäkter utgörs främst av försäljning av visningsrätter och tekniska tjänster samt samproduktionsbidrag och sponsringsbidrag. Övriga intäkter har minskat från föregående år med 44 milj. kr (12 procent).

24.3 Verksamhetens kostnader

Kostnadsstruktur

Nedanstående kommentarer hänför sig till tabell 24.3, 2002 års prisnivå. Strukturen skiljer sig från tidigare års redovisningar men 2001 års siffror är justerade enligt den nya redovisningen. Totalt har kostnaderna minskat med 129,1 miljoner kronor.

Programproduktion SVT 1 och SVT 2

Dessa kostnader är direkt kopplade till den analogt distribuerade programverksamheten (SVT1 och SVT2), nämligen:

- de sex programproducerande enheternas samtliga kostnader inklusive interndeberade kostnader från SVT Produktion och IT
- planeringsenhetens kostnader för programproduktion (trailrar mm), inköp av visningsrätter och reprisar samt kostnaderna för stödfunktionerna programtextning, översättning, förhandling, samt
- ersättningar till rättighetsorganisationerna STIM, NCB, SAMI och IFPI

Medel till programproduktion har ökat med 34,6 miljoner kronor jämfört med 2001 och uppgick till 2 492,1 miljoner kronor.

Produktion övrig verksamhet

Under denna rubrik ingår kostnader för SVT:s nischkanaler så som SVT 24, Barnkanalen samt SVT Extra. Dessutom ingår de centrala kostnaderna för webb samt Nyheter och Faktas kostnader för webb och text-TV. Under 2001 ingick också kostnaderna för de regionala digitala kanalerna.

Under 2002 startade Barnkanalen sina sändningar den 23 december varför endast en vecka finns med i redovisningen. SVT Extra har till största del sänt sportevenemang och redovisningen gäller främst särkostnaderna för dessa evenemang.

Sändningskostnader

Sändningskostnaderna består av distributions- och kontributionstjänster, såväl analoga som digitala, som Sveriges Television köper av Teracom, samt interna kostnader för programutsändning. Kostnaderna för sändning har ökat med 1 procent (8,1 mkr) det senaste året

Gemensamma kostnader

Gemensamma kostnader utgörs av kostnaderna för verkställande ledningens staber. I de gemensamma kostnaderna ingår även tillfälliga åtaganden samt kostnader av finansiell karaktär. Kostnaderna har minskat med 16 procent (92,8 mkr) sedan föregående år. Den främsta förklaringen är att det under 2001 gjordes stora lokalanpassningar och ombyggnationer till följd av förtätningen i Stockholm. Detta har också direkt minskat hyreskostnaderna. Dessutom byggdes TV-huset om för nyheternas nya spelplats och omorganisation. I de gemensamma kostnaderna ingår SVT:s årliga fasta bidrag till Svenska Filminstitutet med ca 39,6 miljoner kronor.

24.4 Prestationer och resursinsatser i programverksamheten

Med programproduktion förstås kostnader för program som producerats internt eller förvärvat för visning. I beloppet för respektive år ingår kostnader för egenproduktion, utläggningar och samproduktioner, visningsrätter för program som visats under året samt kostnader för reprisering av program (särskild bearbetning, textning och reprisersättningar till medverkande).

Prestationer

Med prestation förstås det antal programtimmar som under året dragit kostnader. Sveriges Television tillämpar inte kostnadsföring av program i samband med sändning. Kostnadsföring sker löpande under produktionstiden. Undantag från denna princip är inköpta visningsrätter som kostnadsförs vid sändning. Detta innebär att angivna programtimmar för egenproduktion, samproduktioner och utläggningar ej behöver ha sänts under året i fråga. Så kan vara fallet med t.ex. fiktion, vissa faktagenrer och dokumentärer. Sett över tiden har dessa skillnader i kostnadsföringsprinciper ingen betydelse för beskrivningen av företagets verksamhet i termer av sänd och producerad tid.

I den redovisade tiden för egenproduktion ingår samtliga producerade regionala nyheter från elva olika distrikt. Med denna redovisning ges en korrekt bild av prestationerna i relation till förbrukade medel. Redovisningen skiljer sig från redovisningen av utbudet som från ett tittarperspektiv anger vad som faktiskt sänt.

Med angiven definition av programproduktionen producerade Sveriges Television under 2002 10 839 timmar, en ökning med 927 timmar (+ 9 procent) jämfört med 2001 (tabell 24.4 a). Den främsta förklaringen till den högre nivån 2002 var sändningarna från *OS i Salt Lake City* och *Fotbolls-VM i Syd-Korea och Japan* med drygt 400 timmar. Andra viktiga förklaringar är den stora satsningen på *Valet* samt att samtliga elva regionala nyhetssändningar har producerat och sänt med helårseffekt jämfört med 2001. Utöver dessa timmar vidareändades 1 093 timmar från SVT24 i analoga SVT1 och SVT2. Dessa finns inte medräknade i den producerade tiden.

Resursinsatser

De kostnader Sveriges Television har för att uppnå viss prestation benämns resursinsats. Mellan 2001 och 2002 har resursinsatsen i fasta priser ökat högst marginellt, 34,5 miljoner kronor (tabell 24.4. b). Däremot skiljer sig kostnadsutvecklingen mellan de

olika produktionstyperna. Egen produktion och visningsrätter ökar på grund av OS och VM i fotboll medan produktionsutläggningar och samproduktioner minskar. Exempelvis kan nämnas att det under 2002 inte producerades någon Mankell-deckare, som dock återkommer 2003. När man studerar resursinsats per programkategori, (tabell 24.4 c) ser man att under de stora sportåren så minskar främst produktionen av Fiktion vilket dock inte behöver slå igenom fullt ut på sändningen av motsvarande utbud.

24.5 Produktivitet

Med produktivitet avses förhållandet mellan producerad tid och resursinsats. Mått på produktivitetsförändringar är inte användningsfria. Produktivitet uttryckt som prestation i förhållande till en ekonomisk resursinsats lämpar sig som mått i homogen produktion, som i liten utsträckning förändras över tiden och som återspeglar prestation i förhållande till personella resursinsatser. TV-programverksamhet uppfyller inte dessa förutsättningar. Produktionen eller utbudet spänner över många olika typer av program med vitt skilda kostnadsnivåer för produktion och förvärv. Sammansättningen av program i utbudet förändras över tiden eller varierar år från år. Orsaken kan vara t.ex. valrörelser, stora idrottsevenemang och dramatiska händelseförlopp i omvärlden. Medvetna förskjutningar i den egna produktionen och utbudet, med t.ex. en större andel kostsammare fiktionsprogram med färre producerade timmar som följd i stället för enklare programformer kan också ske.

Produktivitetmåttet visar därför endast i ringa grad om verksamheten bedrivs på ett rationellare eller effektivare sätt jämfört med tidigare år eller omvänt. Förändringarna beskriver i stället i högre grad förskjutningar i programverksamheten samt andra förhållanden, t.ex. förändringar av reprisutbudet.

Produktivitet fördelad på produktionstyper

Produktivitetsförändringar under perioden 2001-2002 uttrycks i form av ett index med 2001 som basår (tabell 24.5 a).

Företagets totala produktivitet har ökat med 8 procent det senaste året. Detta beror på, som tidigare nämnts, att under de stora sportåren minskar den betydligt mer resurskrävande dramaproduktionen. Särskilt tydligt blir detta inom utläggningar och samproduktioner. Däremot minskar produktiviteten, timpriset ökar, för den inköpta visningsrätten eftersom timpriset för sporträttigheter är högre än det genomsnittliga inköpspriset.

Produktivitet fördelad på programkategorier

Man kan utläsa en produktivitetsökning inom samtliga programkategorier 2002 utom i kategorin Musik (tabell 24.5 b). Särskilt stor ökning har skett inom Fiktion/Långfilm enligt tidigare resonemang. Minskningen inom området Musik är marginell och är en normal variation mellan åren.

24.6 Programproduktion för funktionshindrade

SVT:s särskilda insatser för att göra utbudet tillgängligt för hörselhandikappade sker på olika sätt. Detta görs dels i form av programtextning samt dold och öppen text-TV-textning dels via den särskilda programverksamheten för döva. Resursinsatsen för dessa verksamheter låg 2002 på samma nivå som för 2001 (tabell 24.6).

24.7 Programproduktion på minoritetsspråk

SVT, SR och UR har träffat en överenskommelse gällande inriktningen av programverksamheten på invandrar- och minoritetsspråk. SVT har koncentrerat sin verksamhet till sändningarna på finska, samiska och tornedalsfinska (tabell 24.7).

Resursinsatsen för de finska sändningarna har minskat något men detta beror främst på att de ändrade redovisningsprinciper av overheadkostnader och teknik som infördes inom enheten Nyheter och Fakta under 2001. Dessa principer gav tidigare inte en rättvisande bild av förbrukningen. Under 2002 har detta justerats. SVT sänder dagliga nyheter på samiska, *Oddasat*, sedan hösten 2001. Sändningarna bedrivs i samarbete med NRK och från och med 2002 även med YLE. En ökning har skett då programmet produceras med helårseffekt 2002. Programmen på tornedalsfinska har också ökat såväl vad gäller producerad tid som resursinsats.

25 Planer för 2003

Tablåförändringar

Sveriges Television har under åren 2001 och 2002 genomfört tablå- och utbudsförändringar i SVT1 och SVT2 för att modernisera Sverige Televisions framtoning, skapa tydliga identiteter för kanalerna och fördjupa publikens relation till kanalernas program. Detta arbete fortsätter under 2003 framförallt genom att flera nya program skapas och redan etablerade program förändras. Under januari genomgick SVT2 en större förändring genom en profilering av utbudet på kvällstid bl a delades den sk Nyhetstimmen för att ge plats för nya program på bästa sändningstid och för att uppfylla behovet av två fullsorterade kanaler. Utfallet av denna förändring ska utvärderas under året. Publikundersökning visar att endast cirka en procent av publiken följde hela Nyhetstimmen och att SVT2 i mångas ögon definierades som en nyhetskanal. Mellan halv tio och tio på vardagskvällar ska SVT2 under 2003 erbjuda ett varierat utbud bestående av dramatik, fritid och fakta, sport och ett underhållande intervjuprogram med aktuella gäster.

Programutbudet 2003

SVT:s utveckling från tvåkanalsföretag till ett mångkanalsföretag i takt med att den digitala distributionen utvecklas manifesterades i december 2002 med starten av Barnkanalen. I februari 2003 startar nyhets- och sportkanalen 24. Barnkanalen riktar sig till barn i åldrarna 3-11 år och har skapats som ett alternativ till de kommersiella barnkanalerna på den svenska marknaden. Kanalen bygger på barns egen medverkan, svenska kvalitativa bearbetningar och fantasifulle inramningar av utländska inköp. 24 är en utveckling av SVT24 med målet att bli den största nyhetskanalen för den svenska publiken. Kanalen ska garantera kontinuerlig nyhetsbevakning och fördjupning dygnet runt med regionalt, nationellt och globalt innehåll. Kanalen utgörs av en tydlig tablå med återkommande sport-, samhälls- och nöjesprogram.

Väsentliga nya eller förändrade programpunkter i SVT1 och SVT2 under 2003 är följande: Det under 2002 nystartade inredningsprogrammet *Nya Rum* fortsätter under hösten 2003 samtidigt som ett nytt hälsoprogram startar. Båda programmen producerade i Norrköping. *Sommartorpet* fortsätter ännu en sommar. Från Malmö kommer ytterligare avsnitt av det nya designprogrammet *Bästa Form* och till sommaren får vi hjälp med bilen i *Bildoktorn*. Vildmarksprogrammen från Luleå får en tydligare profil genom att delas upp i upptäckar- och fiskeprogram. *Kultursöndag* med beståndsdelarna *Bildjournalen*, *Röda Rummet* och *Musikspegeln* fortsätter att profilera sig under gemensam ram på söndagskvällarna i SVT2. Kulturmagasinet *Kobra* i SVT1 breddas ytterligare för att nå en stor publik. Ett nytt litteraturprogram med yngre tilltal från Sundsvall presenteras till hösten och *Filmkrönikan* byter kanal till SVT2 med fortsatt torsdagssändning men nu med repris 19.30 dagen efter. Till hösten kommer en dokumentärserie om Dramaten och vi följer en förställning från ax till limpa. Inom ramen för *K-special* på fredagar i SVT2 fortsätter Sverige Television att visa svenska och utländska kulturdokumentärer i vid bemärkelse under hela året.

Utbudet för de yngre i SVT1 består bl a av *Bolibompa*, *Allra Mest Tecknat*, *Hjärnkontoret*, *Rea*, *PS* och flera andra program. De samsas om tiden mellan 18.00 och 19.30. Sveriges Television, nu med en egen Barnkanal, satsar även fortsättningsvis på denna viktiga målgrupp med flera nya program inom olika ämnesområden. *Melodifestivalen* får en egen juniorversion i ett europeiskt samarbete. Som vanligt kommer även i år en ny julkalender med dramatik och humor. Finska barnprogram och teckentolkade program kommer under året att förnyas och förädlas.

Dramaåret 2003 erbjuder ett varierat utbud med oförminskad sändningsvolym. På måndagarna samsas kortare serier och singlar med ambition att nå en stor vuxenpublik. Exempel är Carin Mannheimers *Solbacken Avd. E* som utspelar sig inom äldreården och *Auktionshuset* med auktionshandeln som fond. På tisdagar planeras ett utbud av spänningsdramatik från Sverige och Norden. En fortsättning på succén *Tusenbröder* och filmatiseringar av Karin Fossums norska deckare. Torsdagar är även under 2003 långserien *Skeppsholmens* dag. Onsdagar, fredagar och lördagar är långfilmsdagar med olika temperament och tilltal. På tidig kvällstid lördag sänds nyskriven svensk dramatik för hela familjen. Söndagar sänds egenproducerade serien *De Drabbade* och de mest spännande amerikanska serierna som t.ex. *Sopranos*.

Teater och musikdramatik i form av såväl överföringar från scener runt om i landet som egna uppsättningar presenteras på speciella tider. Här kan Jevsjenkos pjäs *Speer* från Göteborg och Operans *Kärleksdrycken* nämnas. Det framgångsrika novellfilmssamarbetet med Film i Väst och Svenska Filminstitutet fortsätter under 2003 med tydligare tablåplacering.

Arbetet med att ytterligare öka antalet textade svenska program fortsätter under år 2003. Ökningen under år 2002 var större än planerat. De kommande årens ökningen måste i allt större grad bestå av textning av nyheter och sportevenemang, dvs programgenrer som bara kan textas genom direkt-metoden. Resursökning inom detta område är betydligt svårare att åstadkomma pga den långa utbildningstiden på denna mycket speciella arbetsmetod.

26 Källor, definitioner och begrepp

26.1 Externa källor

Statistikkällor hos Publik- och utbudsanalys

1 *MMS tabeller* grundade på data från people meter-mätningar i en panel bestående av ca 1 000 hushåll med personer 3 år och äldre. Mätningarna utförs av A.C. Nielsen Company AB.

2 *MMS HotCollection data* med bearbetningsbara primärdata om tv-tittandet.

3 *MMS basundersökning* som ligger till grund för beskrivning av TV-hushåll i Sverige. Undersökningen genomförs två gånger per år med vardera 8 000 slumpmässigt utvalda hushåll. Intervjuerna genomförs huvudsakligen som hembesök.

4 *SOM-undersökningen* genomförs som postenkät med ett urval av 3 000 slumpvis utvalda svenskar i åldrarna 9–79 år.

5 *MMS telefonundersökning* om Internettillgång och Internetanvändning.

Statistikkällor hos SVT Webb

- 1 *Red Sheriff/ TNS Gallup Danmark*. Mätningar av Internetbesök.
- 2 *KIA Index, Kommittén för Internetannonsering*. Sammanställningar av Internetstatistik.

Ärendestatistik från Granskningsnämnden för radio och TV.

26.2 Interna källor

Statistikkällor hos Publik- och utbudsanalys

Publik- och utbudsanalysgruppens egna undersökningar:

- 1 *Bedömningsundersökningar av inställning och attityder* görs årligen med postenkät till ett slumpmässigt urval om 2 000 personer 9–80 år. Genomförs av MMS AB.
- 2 *Internetillgången och Internetanvändningen* studeras med telefonintervjuer två gånger årligen med slumpmässigt urval om 2 500 personer 9–80 år. Genomförs av MMS AB.
- 3 *Text-TV-användningen* studeras med telefonintervjuer två gånger årligen med slumpmässigt urval om 2 500 personer 9–80 år. Genomförs av MMS AB.

Utbudsstatistik från databasen hos Publik- och utbudsanalys.

Ärendestatistik från SVT:s programsekretariat.

Distributörskategorisering enligt lagersystemet PIA hos SVT:s Inköpsavdelning.

För samarbete med Kulturstiftelser har en särskild inventering gjorts.

Ekonomi- och personaluppgifter

Ekonomisystemet (AGRESSO)

Gagesystemet

Lönesystemet

Budgetavräkningen

Personaldatabasen HR+

Förteckning över nationella och utländska utmärkelser

26.3 Definitioner och begrepp

Alecta

Fullständigt namn Alecta pensionsförsäkring, ömsesidigt (f.d. SPP, Sveriges Privatanställdas Pensionskassa).

Allmänproduktion

Till allmänproduktion räknas egenproduktioner, produktionsutläggningar, samproduktioner samt svenska förvärv inom programkategorierna Fakta, Fiktion, Musik, Nöje samt nyhetsmagasin riktade till barn och ungdom, sportdokumentärer och sportreportage samt korta pausprogram.

Analog/Digital television

TV-signalen kan distribueras i olika former. Den hittills förhärskande modellen som bygger på överföring av bilden, mottagning och tolkning i TV-apparatens katodstrålerör

kallas *analog television*. Om TV-signalen i stället översätts till digital kod (ettor och nollor), innan programmet sänds ut, blir informationsförlusterna på vägen till hushållen mindre. Man kallar detta *digital television*. I dag finns inte TV-apparater som direkt förmår omvandla denna signal till en TV-bild. En D/A-omvandlare gör om signalen till analog television hemma hos konsumenten.

Distributionssätt

TV-signalen kan vidareändas för mottagning på olika sätt. När vidareändningen av TV-programmen går via Teracoms sändarnät kallas detta *marksändning*. TV-signalen kan också vidareändas via kabel. I Sverige finns olika operatörer som vidareänder TV-kanaler till hushållen för kabelmottagning. TV-signaler som färdas långväga kan distribueras med hjälp av transpondrar på *satellit*. TV-signalen tas emot med en parabolantenn. Signalen kan vara såväl analog som digital i samtliga distributionsformer (se ovan).

Egenproduktion

En produktion som genomförs av Sveriges Television med företagets egna och/eller inhyrda resurser. Sveriges Television äger exploateringsrätten av produktionen.

Främmande produktion

Som främmande produktion räknas samtliga utländska förvärv samt samproduktioner med TV-företag eller producent som har sitt säte utanför Sverige. Till denna kategori räknas även programutbyte via Nordvisionen och Eurovisionen.

Förvärv/inköp av visningsrätt

Ett färdigt program som producerats av utomstående. Exploateringsrätten ägs av utomstående producent/distributör. Sveriges Television förvärvar viss visningsrätt. Utbyte/försäljning av program inom Nordvision och Eurovision betecknas som förvärv.

In vision

När text-TV visas med rullande exponering av sidor i de vanliga TV-sändningarna. Text-TV in vision kan alltså ses av alla TV-tittare oavsett om TV-apparaten är utrustad med text-TV-funktion eller inte.

Modererad chat

Plats på Internet som är öppen för samtal, diskussionsinlägg och debatt men som kontinuerligt övervakas beträffande inläggens innehåll, så att dessa håller sig inom angivet ämnesområde och inte står i strid med svensk lag.

Must carry

Regel om vidareändring av TV-sändningar i radio- och TV-lagen 8 kap. 1§. Paragrafen återges här i sin helhet.

Var och en som äger eller annars förfogar över en anläggning för trådsändning, där TV-program sänds vidare till allmänheten och varifrån sändningarna når fler än tio bostäder, skall se till att de boende i fastigheter som är anslutna till anläggningen kan ta emot TV-sändningar som sker med tillstånd av regeringen och som är avsedda att tas emot i området utan villkor om särskild betalning. Skyldigheten gäller endast för sändningar för vilka sändningstillståndet har förenats med krav på opartiskhet och saktlighet samt ett villkor om ett mångsidigt programutbud där det skall ingå nyheter.

Sändningarna skall kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen. Ett program som har sänts ut enbart med digital teknik behöver sändas vidare endast om det sänds andra program i anläggningen med digital teknik. Det behöver då sändas vidare endast digitalt.

Sändningsplikten gäller även sändningar som en tillståndshavare genomför för att uppfylla skyldigheten att sända till hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver regeringens tillstånd.

Sändningsplikt enligt första stycket omfattar högst tre samtidigt sända TV-program, som sänds av tillståndshavare, vars verksamhet finansieras genom anslag från TV-avgiften enligt lagen (1989:41) om TV-avgift, och högst ett TV-program som sänds av en annan tillståndshavare.

Skyldighet enligt första stycket gäller inte för en anläggning där ett begränsat antal TV-program förs fram till abonnenterna genom ett kopplat telenät med hjälp av digital teknik.

Sändningsplikten omfattar inte sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidareändning enligt 3 kap. 5 §. Lag (1998:1713).

OB

Outdoor broadcasting, dvs. sändning eller inspelning, från inspelningsplats med mobil teknik. Ej sändning från TV-studio.

Opt out

När en regional TV-kanal lägger ut sitt digitala utbud i analog form i SVT2-nätet, blir programmen tillgängliga endast för tittare i närområdet. Man kallar detta opt out. Metoden kan exempelvis användas i samband med större olyckor eller andra nyhetshändelser av stort lokalt intresse. Under 2001 har metoden också använts för att presentera de digitala regionala kanalerna för publiken.

Produktionsutläggning

En produktion som genomförs av fristående/oberoende producent eller produktionsbolag för och på uppdrag av Sveriges Television. Företaget förvärvar exploaterings-rätten för produktionen.

Räckviddsandel

Andelen personer, som tittat minst 5 sammanhängande minuter på en enskild TV-kanal, av samtliga personer som en genomsnittlig dag sett minst 5 sammanhängande minuter på TV. Räckviddsandel är inte ett mått som fördelas mellan olika kanaler, utan varje kanal för sig kan ha en räckviddsandel på mellan 0 och 100 procent.

SPP

Se Alecta.

Samproduktion

En produktion som genomförs i samarbete med annan producent. I samproduktionsavtal fördelar intressenterna exploateringsrätten och reglerar inflytandet över produktionens innehåll, form och ekonomi. Vanligtvis i proportion till insatsen. Hemlandet för den part som har det exekutiva produktionsansvaret avgör om produktionen klassas som svensk eller utländsk. Samproduktioner som finansieras med medel ur den nordiska TV-samarbetsfonden ingår.

Servicerepris

Reprisering av program inom 30 dagar från första sändningstillfället. I regel förläggs servicerepriser inom en sju dagarsperiod från originalsändningen, ofta med dold eller öppen text-TV-textning för hörselhandikappade.

Slinga

Slinga eller programslinga utgörs av ett eller flera program som återutsänds fortlöpande utan avbrott.

Slot

Sändningsutrymme av varierade längd och med fast placering i en programtablå. Kan handla om dagligen återkommande programplacering eller om fast sändningstid på i förväg bestämd veckodag.

Streaming video

När rörlig bild visas på en webb-sida då användaren är uppkopplad kallas det streaming video. Detta används t.ex. inom Sveriges Televisions nyhetstjänst på Internet.

Stringer

En person som kontrakteras av en nyhetsredaktion för att tillfälligt svara för nyhetsbevakning och kommentarer från ett geografiskt område eller främmande ort

Tittartidsandel

Andel av den sammanlagda tiden för tittandet på TV som tillfaller ett enskilt program eller en enskild kanal/TV-företag. Tittartidsandelar för kanalerna summerar till 100 procent, och är således ett slags mått på konkurrenskraft eller marknadsandel.

Transmission

En överföring av en scenföreställning/konsert till television med upptagning direkt från ett eller flera framföranden för publik.

Transskribering

Anpassning av en scenföreställning eller liknande till televisionen, med likartad eller förändrad dekor och samma skådespelare. I bland har manuset kortats ned. Inspelning sker i studiomiljö.

Ursprungsland

I regel det land som programmet härstammar ifrån. Vid samproduktioner med flera olika intressenter inblandade har som ursprungsland räknats det land som tydligast satt sin prägel på produktionen genom talat språk, miljö eller handling.

Versionering

Anpassning av främst utländska program genom i första hand översättningstextning. Även talad versionering förekommer i form av speaker, berättare och dubbning (för barn).

Återutsändning

Reprisering av program som tidigare sänts. Avgränsning mellan servicerepris (se ovan) och återutsändning går 30 dagar efter förstasändning. I regel förflyter dock avsevärt mycket längre tid innan en återutsändning kan bli aktuell. Även återutsändningar kan servicerepriseras.

□